

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Frane Fale,
Alojz Janežič, Ivo Kohlen-
brand, Marjan Kolar, Fran-
čiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Tel. 86 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

IX. kongres ZKJ in mi

Bil sem delegat občine Ravne na Koroškem na zadnjem kongresu jugoslovanskih komunistov. Komunikacije so po osvoboditvi zlasti v zadnjem desetletju dosegle tako razvitost, da so vsi važni dogodki bliskovito znani široki javnosti. Tudi o dogodkih v kongresni dvorani Doma sindikatov v Beogradu je bila vsa Jugoslavija sproti seznanjena, z zasledovanjem na televizijskih zaslonih pa so ljudje, kot da so ves čas od 11. do 15. marca prisotni, doživljali potek devetega kongresa ZKJ. Težko je zato delegatom posredovati zgoščene informacije o vlogi in pomenu tega kongresa. Res pa je, da se je neposredno sodelovanje na kongresu znatno bolj globoko vtisnilo v spomin, zato so vprašanja delegatom o vtisih razumljiva.

Ni dvoma, da je deveti kongres ZKJ največja manifestacija združenih komunistov vseh jugoslovanskih narodov. Kljub široko razviti demokraciji tudi v vrstah Zveze komunistov, kljub sproščnemu obravnavanju važnih političnih in ekonomskih tokov in problemov ter končno kljub znatnim razlikam v razvitosti, mentaliteti in navadah so vsi delegati bili enotni:

— da moramo po začrtani poti samoupravne družbe naprej,

— da je integralna povezanost vseh jugoslovanskih narodov v enotni, federativno urejeni državi življenjski interes vsega ljudstva.

— da je družbeno ekonomska reforma nujnost, od katere ni odstopanja.

Deveti kongres jugoslovanskih komunistov je bil po svoji široki razpravi do sedaj najbogatejši; v njej je sodelovalo preko 400 ali ena tretjina vseh delegatov. Ima svojo značilnost tudi po velikem šte-

vilu amandmajev, kar je dokaz širokega interesa za kongresne dokumente in za usmeritev našega družbeno ekonomskega in političnega življenja v naslednjem petletnem obdobju. Na sklepnih plenarnih seji predloženi izpopolnjeni dokumenti so združili voljo in hotenja vseh delegatov in jugoslovanskih komunistov. Tudi pri osrednjem problemu — odnosu razvitejših in manj razvitih — se je iz različnosti mišljenj izločilo enotno stališče, da se

manj razvita področja morajo razvijati, spremeniti pa je treba metodo, s tem da se gospodarstvo in gospodarske organizacije bolj razvitih neposredno poslovno vključijo v ta proces.

Enotno je bilo tudi stališče v načelu, da se mora akumulacija puščati tistemu, ki jo ustvarja, zato naj se obremenjevanje gospodarstva postopoma znižuje.

Razumljivo, da sem sam tudi bil med aktivnimi delegati. Vključil sem se v komisijo za družbeno ekonomske odnose, ki je zajela vsaj dve tretjini vseh gostov in delegatov. Razpravo sem tempiral na simptome, ki pretijo reformi, ter opozoril, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

Za večjo zavzetost komunistov

Komunisti naše železarne so imeli 26. marca 1969 skupen sestanek, na katerem je delegat 9. kongresa ZKJ tov. Gregor Klančnik podal uveden referat o delu in sklepih kongresa, v nadaljevanju pa je navzoče komuniste seznanil tudi s sanacijskim programom železarne Ravne. Ker je celotno izvajanje direktorja železarne objavljeno posebej, bi zabeležili le nekaj misli iz razprav posameznih diskutantov in objavili sklepe konference.

Brez dvoma je konferenca obravnavala važna vprašanja, ki so za notranji razvoj celotne delovne skupnosti odločilnega pomena, in s katerimi bi torej morali biti seznanjeni vsi komunisti v naši železarni, ne samo tisti, ki so bili na konferenci navzoči. Prav zato se je kot rdeča nit skozi vse diskusije postavljalo vprašanje o odgovornosti in aktivnosti vseh komunistov, ali bolje, o odgovornosti in aktivnosti sle-

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZ VSEBINE

Z zasedanja delavskega sveta — Sklepe izvajajmo dosledno — Predčasna upokojitev — 7. april - svetovni dan zdravja — Žene so letos 8. marec praznovala drugače — Zdarski pozdrav 9. kongresu ZKJ — Sklepi upravnega odbora — Prodaja stanovanjskih hiš v Dobji vasi — Varnostni utrip dela in življenje v sodobni nemški železarni — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Športne vesti

Analiza osebnih dohodkov za FEBRUAR 1969

Delovna enota	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Dodatek za letni dop. in ostalo	OD po uspehu DE	Povprečni OD	
						febr. 68	febr. 69
1	2	3	4	5	6	7	8
Topilnica	287.138,65	189.353,54	14.964,32	18.302,89	63.859,79	919,34	1063,48
Livarna	443.016,60	338.503,66	27.142,38	22.462,79	54.979,95	797,57	1000,30
Valjarna	306.042,00	213.672,39	16.056,68	11.445,93	65.051,86	873,69	1020,14
Kovačnica	242.174,76	178.598,06	15.461,56	13.987,97	34.010,65	913,44	1062,17
Termična obdelava	67.933,36	51.077,95	3.573,72	3.980,93	9.083,32	858,39	999,02
Mehanska obdelava	563.866,33	415.753,29	31.878,82	30.719,30	83.961,81	805,50	960,59
Vzmetarna	92.885,76	67.581,47	5.258,35	3.789,50	15.998,59	847,50	967,56
Jeklovlek	49.606,70	32.952,96	2.181,93	4.047,53	10.429,69	749,69	901,94
Energetski obrat	102.302,55	71.409,02	5.176,44	6.594,04	18.684,22	849,18	974,31
Strojni remont	248.047,20	186.691,83	12.107,26	9.292,42	39.299,15	911,57	1033,53
Elektro remont	128.348,68	93.810,96	6.407,87	8.276,15	19.645,08	887,38	1035,07
Gradbeni remont	55.809,52	42.791,82	3.827,55	4.045,27	5.016,65	788,75	900,16
Promet	103.817,46	82.669,61	6.065,72	2.413,63	12.532,79	850,73	979,41
OTKR	230.350,79	163.261,43	11.878,86	15.969,71	37.993,11	881,91	988,63
Uprava	389.408,29	266.119,13	23.679,01	34.406,48	61.881,50	856,22	988,96
IVD skupina	10.275,35	9.112,47	899,28	263,60	—	641,39	604,34
PODJETJE SKUPAJ	3.321.024,00	2.403.359,59	186.559,75	189.998,14	532.428,16	850,95	998,20

Za večjo zavzetost komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

hernega komunistu v naši železarni. Kritike, da je še vedno premalo aktivne podpore komunistov pri izvajanju raznih akcij v našem podjetju, pa naj gre za dvig produktivnosti ali tehnološke in delovne discipline, najbrž tudi niso neosnovane. Tudi to ni prav, da komunisti včasih nastopajo proti posameznim ukrepom, namesto da bi bili pobudniki in prvi izvajalci naprednih akcij.

Optimistična in sodeč po naročilih tudi realna napoved, da izvršitev letošnje realizacije ne sme predstavljati posebnega problema, in tudi trditev, da so najtežji trenutki že za nami, še ne pomenita, da lahko razvoj dogodkov prepustimo času in ustaljenim metodam dela. Sanacijski načrt je sestavljen tako, da nam bo njegova izvršitev omogočila kritje lanskoletne poslovne izgube in letošnjo akumulativnost, zato bo potrebno brezpogojno ta sanacijski načrt podpreti in ga uspešno izvajati na vseh nivojih. Teža odgovornosti naj bo enakomerno razdeljena na vse sodelavce, komunisti pa morajo izvajanje sanacijskega načrta sprejeti kot svoj delovni program.

Vsa obratovodstva so dolžna, da za svoje delovno območje izdelajo sanacijske načrte, jih obravnavajo s komunisti po odločitvi in tudi s skupno odgovornostjo skrbijo za brezhibno izvajanje. Zavedati se namreč moramo, da je sanacija našega kolektiva odvisna od nas vseh in da ta sanacija pomeni boljšo poslovnost in s tem tudi višje osebne dohodke vseh zaposlenih.

Posebno pozornost so nekateri diskutanti posvetili krepitvi delavskega samoupravljanja. Pri obravnavi sedanjega stanja na tem področju se je ugotovilo, da delavski sveti po obratih ne živijo tako, kot bi morali. Prav afirmacija samoupravljanja pa je naloga Zveze komunistov in tudi tu bo potrebno z večjo zavzetostjo in načrtno pristopiti k nadaljnjemu uveljavljanju delavskega samoupravljanja. Največja

moč našega sistema je prav samoupravljanje in zato morajo komunisti temu vprašanju posvetiti večjo odgovornost kot dosedaj. S pravilnim delom bo potrebno usmerjati miselnost naših ljudi in skrbeti za boljše medsebojne odnose.

Nekateri komunisti so govorili tudi o starem železu, ali bolje o tem, koliko starega železa vozimo na haldo in ga potem od Surovine zopet kupujemo. Komunisti so bili mnenja, da tak način dela niti najmanj ne meče ugodne luči na naše podjetje in da lahko to imenujemo celo majhno sramoto za naš kolektiv.

Tudi o integraciji je bil govor. Slišali smo mnenje za integracijo in proti njej. Vnaprej odklanjati vsako obliko integracije najbrž ne bo kazalo, saj bo teža argumentov verjetno potegnila na nasprotno stran, vendar pa je potrebno pri tej odločitvi ustvariti realno osnovo in dopustiti vsem integriranim podjetjem odprto podjetniško dejavnost.

Komunisti Železarne Ravne so na osnovi razprave sprejeli naslednje sklepe:

1. Komunisti Železarne Ravne smo seznanjeni s predlogi sanacijskega načrta, ki jamči pokritje lanskoletne poslovne izgube in konsolidacijo ter akumulativnost v letu 1969.

2. Obvezujemo se, da bomo prek samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tolmačili in izvajali vse ukrepe in odločitve, ki vodijo k dobrim poslovnim uspehom in razvijanju samoupravnih pravic delovne skupnosti.

Komunisti moramo akcijsko enotno nastopati pri izvajanju sanacijskega načrta, tako da v to akcijo pritegnemo vse sodelavce naše delovne skupnosti. Združeno moramo delati na tem, da bomo dosegli zavestno vključevanje v to akcijo.

3. Razumemo ekonomsko nujnost integracijskih procesov sodobne družbe. Zagarjati in podpirati bomo le tako obliko združitve slovenskih železarn, ki bo dopu-

ščala posameznim gospodarskim organizacijam vso podjetniško dejavnost, in ki bo slonela na ugotavljanju dohodka po posameznih podjetjih.

Jože Šater

ŽDARSKI POZDRAV IX. KONGRESU ZKJ

18. marca je prišla k nam na kratek obisk skupina tovarišev iz bratskega Zdara pod vodstvom Františka Turinskega, sekretarja Ždarske tovarne strojev in livarne. V železarni so si tovariši ogledali, kako napreduje montaža bloominga v valjarni, na občini pa so se pogovarjali o tem, da bi tudi letos letovali naši otroci na Češkem, njihovi pa pri nas.

Ob tej priložnosti so izročili sekretariatu organizacije ZK v železarni pismo ždarskih delavcev z željo, da ga z objavo v našem glasilu posredujemo vsem sodelavcem. Prevedenega objavljamo v celoti.

Zdar nad Sazavo, dne 14. marca 1969

Spoštovani tovariši in prijatelji!

Tovarniški odbori KPČ, sindikata in mladih delavcev v imenu Ždarske tovarne strojev in livarne v Zdaru nad Sazavo izročamo vam, komunistom in delavcem vaše tovarne tovariške pozdrave.

S posredovanjem vašega veleposlaništva v ČSSR smo pozdravili IX. kongres ZKJ.

Ob tej priložnosti vam sporočamo, da spoštujemo veliko prijateljstvo, ki nam ga je vedno izkazovala vaša država, posebno pa v letu 1968. Zmeraj smo v vas videli svoje brate, ki so nam ostali zvesti v najtežjih časih.

Ogorčeni smo, ker se naša delegacija ni smela udeležiti IX. kongresa ZKJ, proti čemu smo najostreje protestirali pri naših najvišjih organih. Toda nikomur ne bo uspelo razbiti našega iskrenega prijateljstva. Nikoli ne bomo pustili vsejati seme

IX. kongres ZKJ in mi

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne resolucije, temveč le ustvarjalno delo in podjetniška tvornost lahko dajo predvideni uspeh gospodarske reforme. Vse bi zato morali koncentrirati v krepitev delovne ustvarjalnosti in širjenje poslovnosti.

Obdelal sem štiri probleme:

- nevarno gibanje cen,
- prepočasno povečevanje izvozne dejavnosti,
- zadrževanje prestrukturiranja investicijskih naložb,
- demagogijo na vseh ravneh.

Svoje ugotovitve sem dopolnil s konkretnimi predlogi, kaj naj bi v gospodarskem sistemu dopolnili.

Od vseh na sklepni plenarni seji sprejetih dokumentov so za nas, zaposlene v gospodarstvu, najvažnejša prva tri poglavja resolucije: SOCIALISTIČNI RAZVOJ V JUGOSLAVIJI NA TEMELJU SAMOUPRAVLJANJA IN NALOGE KOMUNISTOV. To snov bi morali poznati vodstveni, družbeno politični in samoupravni predstavniški delavci. V njej je načrtana pot razvoja gospodarskih in družbenih odnosov.

V resoluciji je rečeno, »da se bodo komunisti:

- odločno zavzeli za razrešitev materialne osnove samoupravljanja, za zmanjšanje obremenitve gospodarstva,

— zahtevali takšne spremembe v delitvi akumulacije, s katerimi se bo krepil materialni in družbeni položaj proizvajalcev.«

NA PODROČJU ŠIRJENJA POSLOVNOSTI V RAZŠIRJENI REPRODUKCIJI BODO DELALI:

— »da se odpravijo stalni viri sredstev federacije in drugih družbeno političnih skupnosti.«

ZA BLAGOVNO PROIZVODNJO JE REČENO:

— »da je socialistična blagovna proizvodnja v sodobnih okoliščinah edina možna oblika racionalne družbene reprodukcije, zato je treba odločno nadaljevati smer reforme.«

NA PODROČJU MEDNARODNE BLAGOVNE IZMENJAVE RESOLUCIJA VI-DI:

— »potrebo po širšem vključevanju v mednarodno delitev dela. To je predpostavka višje stopnje proizvodne moči de-

la oziroma približevanje svetovnim merilom in kvaliteta gospodarjenja«, pravi resolucija, in na drugem mestu:

— »smer naše politike je menjava na konvertibilni podlagi in vključevanje v ekonomske tokove sveta.«

Resolucija se obsežno zadržuje na dohodkovnem sistemu in njegovem izpopolnjevanju. Pri tem smatra delitev po rezultatih dela kot temeljno načelo naše samoupravne socialistične družbe. Pri delitvi rezultatov dela bodo komunisti nasprotovali vsem pojavom prisvajanja uravnilovke, monopola in drugih privilegijev. Resolucija dalje zahteva presodnost in pravi, »da je treba spodbujati delitev dohodka na potrošnje in akumulacijo in pri tem upoštevati, da naraščanje osebnih dohodkov predpostavlja tudi ustrezno naraščanje akumulacije kot materialnega pogoja za povečanje storilnosti in dohodka.«

»Bistvena predpostavka za krepitev vloge proizvajalcev in povečane učinkovitosti družbenega dela je modernizacija tehnologije in organizacije dela ter intenzifikacija gospodarjenja ne samo v okviru posameznega podjetja, marveč tudi v celi verigi gospodarske aktivnosti — od proizvodnje surovin, predelave, prometa in prodaje do bančništva in sodobnih sistemov informacij.«

Iz tega se že vidi, da je integracija v gospodarstvu naslednje področje, katero resolucija vzpodbuja. Za nas, zaposlene v železarnah, so važna načela, ki jih za ta proces resolucija vsebuje. Ona pravi: »Najširše integracijsko povezovanje in ustanavljanje velikih, gospodarsko močnih organizacij mora biti stalna naloga vseh faktorjev.« Resolucija pa ne predvideva takega združenja, ki bi zmanjšalo podjetniško ustvarjalnost v posameznih sestavinah združenega dela. Med drugim pravi: »Pretakanje sredstev akumulacije znotraj delovnih organizacij ter med njimi in njihovimi združenji mora potekati tako, da se akumulacija ne odtuji od tistih, ki

jo pridobe.« In dalje »Odločneje je treba delati za to, da bodo notranji ekonomski odnosi in samoupravno odločanje čedalje dosledneje sloneli na ekonomskih kategorijah, kot so cene, krediti, skupne naložbe oz. na objektivnih merilih rezultata dela delavcev.« Vsa ta načela bomo morali upoštevati pri našem konkretnem delu v integracijskem procesu slovenskega jeklarstva.

Resolucija dalje podpira skladno z razvojem mednarodnega blagovnega prometa liberalizacijo cen. Energično se zavzema za izenačevanje splošnih pogojev gospodarjenja in za bolj izenačen položaj delovnih ljudi v vseh dejavnostih združenega dela. Obravnava problem modernizacije in nadaljnega prestrukturiranja gospodarstva, problem zaposlovanja in izobraževanja, zdravstva, razvoja političnega sistema, nadaljnje deatizacije ter vloge družbeno političnih organizacij Socialistične zveze in sindikatov v naših družbeno ekonomskih odnosih. V svoji sklepni besedi je maršal Tito po novi izvolitvi za predsednika ZKJ v nekaj stavkih povedal, k čemu dokumenti zadnjega kongresa jugoslovanske komuniste obvezujejo.

Rekel je, da je osmi kongres pomenil prelomnico iz ekstenzivnega v intenzivno gospodarjenje in s tem vstop v gospodarsko družbeno reformo. »Pri našem razvoju«, je dejal, »smo prispeli do tiste točke, ko ni več dileme, ali bo naša reforma uspela ali ne, uspeti mora. To je odvisno od nas. Čas omahovanja je mimo. Zdaj se moramo vsestransko zavzeti, da bomo v praksi odkrivali take rešitve, ki bodo pospešile dosledno izvajanje gospodarske in družbene reforme.« In dalje: »Prepričan sem, da bomo lahko na prihodnjem kongresu ZKJ ugotovili, da je gospodarska reforma v Jugoslaviji uresničena.«

V tem je torej obveznost obdobja od devetega do desetega kongresa. Splošno ploskanje v kongresni dvorani in splošno odobravanje celotne jugoslovanske javnosti obvezuje tudi nas politične, družbene in poslovne delavce na Ravnah, da s plodnim in učinkovitim delom prispevamo svoj delež pri uveljavljanju reforme.

»Piskrovje«

razdora v nas proti nikomur, posebno pa ne proti vam. To vam zvesto obljubljam.

Prosimo vas, spoštovani prijatelji, da bi predali naše pozdrave delavcem vaše tovarne.

Veselim se vseh nadaljnjih srečanj, obojestranskih uspehov pri delu, navezave novih prijateljstev in ohranitve starih.

Organizacija
mladih delavcev

Tovarniški odbor
KPC

Tovarniški odbor
sindikata

Potem ko je železarna Ravne že preživela, o tem smo prepričani, najtežje poslovno obdobje po osvoboditvi in se nahaja na najboljši poti konsolidacije, smo vsi, predvsem pa najbolj zavestni, dolžni izkoristiti vse možnosti za izboljšavo podjetniške ustvarjalnosti naše delovne organizacije. Delavski svet podjetja je ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta že sprejel vse sestavine gospodarskega načrta za letošnje, 1969. leto. Ta predvideva proti dosežkom preteklega leta večji obseg proizvodnje in realizacije, objektivizacijo normativov potrošnje materiala in časa, izboljšanje kvalitetnega asortimenta, izboljšanje strukture izvoza in razmerja med prodajo na domačem in inozemskih tržiščih. Po gospodarskem načrtu se za letos predvideva povečanje skupne proizvodnje za 12,7 %, blagovne proizvodnje za 10,3 % in realizacije za 12,2 %. Rezultati povečanega obsega poslovanja in racionalizacije proizvodnje se odražajo v finančnem delu gospodarskega načrta. Medtem ko smo preteklo, 1968. leto zaključili s poslovno izgubo, gospodarski načrt za letošnje leto predvideva določeno, čeprav še relativno nizko akumulativnost v višini 10. milij. din, namenjenih za sklade. V gospodarskem načrtu predvideni presežek dohodka še ni tisto, kar ob zboljšanih pogojih in predvsem z večjo delovno vneto letos lahko dosežemo.

Sedaj, ko smo že na zaključku 1. četrletja, z večjo točnostjo lahko prognoziramo dosežke letošnjega leta in temu primerno oblikujemo naše naloge. Realizacija 1. četrletja bo znašala okrog 77,8 milij. din, kar je 1 % več od realizacije zadnjega četrletja lanskega leta, ko je bil dosežen rekord naše železarne v četrletni prodaji naših izdelkov. To dejstvo in splošno povečanje konjunktura na domačem in inozemskih tržiščih nam kaže, da imamo letos odprte široke možnosti za prekoračitev v gospodarskem načrtu predvidenega obsega poslovanja. Predvsem je pri tem važna racionalizacija proizvodnje in povečanje dohodka. Največji delež dohodka je pokopan v še neizkoriščenih notranjih rezervah, tako v uspešnejšem obvladanju tehnologije proizvodnje, boljši tehnološki in delovni disciplini, nižjih poslovnih stroških, pospešenem ciklusu proizvodnega procesa kot v izboljšani organizaciji dela. Povečevanje podjetniške donosnosti mora biti torej osnovna postavka sanacijskega načrta naše železarne. Pri tem ne smemo pričakovati le pomoči od zunaj, temveč predvsem z aktiviranjem lastnih moči znotraj delovne skupnosti graditi osnovne temelje konsolidacije delovne organizacije.

Delavski svet naše železarne je na zasedanju dne 28. marca tl. že sprejel sanacijski gospodarski načrt za poslovno leto 1969, ki vsebuje vrsto zadolžitvev.

1. Izboljšati je treba tehnologijo in točneje izvrševati že dognane tehnologije proizvodnje. To je pogoj za povečanje izplena, znižanje izmečka in neuspele proizvodnje, izboljšanje kvalitetne strukture proizvodnje, kar vse omogoča boljše gospodarnost poslovanja.

Reševanje tehnologije in osvajanje proizvodnje ter znižanje proizvodnih stroškov je treba pospešiti z razpisom nagrad.

2. Prizadevati si je treba za sklepanje kupno prodajnih pogodb s prednostjo za izdelke, ki prinašajo višji presežek dohodka. V tem je zajeta skrb za urejevanje vseh problemov tehnologije proizvodnje in poglabljanje finalizacije.

Uprava mora tekoče ugotavljati vzroke neuspele proizvodnje ter hitro in učinkovito posredovati in ukrepati.

3. Znižati je treba vse poslovne stroške, kar bomo uspeli z učinkovitim doseganjem v gospodarskem načrtu predpisanih normativov potrošnje in časa, s skrajno štednjo vseh materialnih dobrin in prizadevanjem za čim ugodnejšo nabavo.

4. Hitreje se mora obračati material, ki veže znatna obratna sredstva. Gospodarski načrt predvideva skladno višini obsega proizvodnje ustrezne zaloge surovin, pomožnega materiala, polizdelkov, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov.

Odgovorni delavci:

- vodja nabavne službe za razred 3,
- vodja CPD za razred 5 in
- direktor prodaje za razred 6

so dolžni kontinuirano spremljati gospodarnost stanja zalog in do 10. tekočega meseca za pretekli mesec preko kolegija posredovati upravnemu odboru primerjalno poročilo o gibanju zalog.

Težišče dela in prizadevanja za ustvaritev teh osnovnih nalog našega sanacijskega načrta leži na ramenih organizatorjev proizvodnje. V kolikor večji meri bomo sposobni v praksi uresničiti te temeljne zadolžitve in pogoje, v toliko večji meri se bo krepila naša gospodarska trdnost in moč ter s tem v zvezi tudi naš položaj v integracijskem procesu.

Že delna izvršitev odrejenih nalog sanacijskega načrta nam v znatni meri lahko izboljša dosežke in rezultate gospodarskega načrta, posebno pa finančni uspeh poslovanja. Sanacijski načrt predvideva 77.600 t blagovne proizvodnje, kar je 11,5 % nad dosežkom v preteklem, 1968. letu. Znatno več sanacijski načrt predvideva na področju realizacije. Ta naj bi bila dosežena v višini 306 milij. din, kar je za 3,9 % višje od predvidevanja gospodarskega načrta, proti dosežku lanskega leta pa pomeni porast za 16,5 %. Kljub povečanemu obsegu proizvodnje in prodaje sanacijski načrt ne predvideva povečanja izvoza, temveč ga zadržuje na višini gospodarskega načrta 11.700 t v vrednosti 2.534.750 dolarjev. Od tega naj bi znašala prodaja izdelkov 114. panoge 54 % in izdelkov 117. panoge 46 %. Tako znižanje izvoza proti dosežkom 1968. leta je največ, kar si smemo na tem področju privoščiti. Zavedati se namreč moramo, da specialni program naše železarne zahteva širjenje tržišča tudi na inozemska področja, in tega, da že pridobljenega renomeja in odjemalcev ne smemo izgubiti.

Povečani obseg poslovanja, izražen z dodatno realizacijo, ugodno vpliva na predvideni finančni rezultat. Sanacijski gospodarski načrt predvideva dohodka v višini 105.318.298 din, kar je 9 % več od predvidevanja gospodarskega načrta. To se neposredno odraža v povečani akumulativnosti. Sanacijski načrt predvideva 16.125.084 din sredstev za sklade, kar v

MOLIMO ZA INVESTICIJE

Delegat z Raven Gregor Klančnik je v komisiji za družbeno ekonomske odnose (na IX. kongresu ZKJ — op. ur.) med drugim govoril tudi o slabi strukturi investicij. Dejal je, da ima sosedna Avstrija zakon o višini odškodnine, ki jo morajo dobiti kmetje, če so na njihovi zemlji vojaški manevri. Ker to bolj nese kot dobra letina, molijo boga za manevre in ne za dež. Pri nas pa molimo za investicije, kajti vsaj dokler investicije izvajamo, dobro živimo. V tem je tudi vzrok, da so vsi investicijski načrti izdelani tako, da izkazujejo ekonomičnost. Ko pa začnemo investirati, se za ekonomičnost nihče več ne briga in velike podražitve investicij so reden pojav. Če bi človek sodil po aplavzu, ki so ga dobile te Klančnikove besede, bi mislil, da pri nas nikoli ne molimo . . .

(Delo — Komunist, 16. marca 1969)

primerjavi s celotnim dohodkom pomeni 4,5 % akumulativnosti.

Optimalnost, ki se nam je razvila v 1. četrletju letošnjega leta, nam odpira možnost za dodatno povečanje presežka dohodka. Potrebno nam je le štirikrat ponoviti realizacijo 1. četrletja in že bo naš dosežek za 6 milij. din ali 2 % višji od tistega, ki ga predvideva sanacijski načrt. Glavni del tako povečane realizacije se mora odraziti tudi v dohodku.

Iz povedanega sledi, da ima naša delovna skupnost široko možnost, da se na podlagi polne aktivizacije ponovno povrne v pravo poslovno ustvarjalnost. Na žalost še ne razpolagamo s podatki dohodka 1. četrletja, iz rezultatov zadnjega četrletja pa že lahko sklepamo, da je bila akumulativnost dosežena. To pa še ne pomeni, da naši železarni ni potrebna družbena intervencija. Premajhen sklad obratnih sredstev na eni strani ter investicijske obveznosti, ki bodo že od 1970. leta zahtevale visoko akumulativnost, na drugi strani, nas silijo k iskanju zunanje pomoči, potrebne za vodenje poslovne politike razširjene reprodukcije v prihodnjih letih. Delovna skupnost gotovo zanima, kaj je bilo na tem področju do sedaj doseženega.

Več kot eno leto se že vse tri slovenske železarne — Jesenice, Ravne in Štore — obračajo neposredno na republiške in posredno preko jugoslovanskega združenja črne metalurgije na zvezne predstaviške forume z zahtevo za izenačevanje splošnih pogojev gospodarjenja, kar naj bi izboljšalo ekonomski položaj vseh treh slovenskih železarn. Šele v 1. četrletju letošnjega leta se je razvilo potrebno razumevanje predvsem v republiških forumih za izboljšanje pogojev poslovanja v tej bazični industriji. Prek radia in televizije ter dnevnega tiska smo zvedeli, da je že oblikovan predlog, ki je bil predmet razprave v izvršnem svetu SRS. Za našo železarno je predvsem važno, da ta predlog predvideva regresiranje interkalarnih obresti investicijskih kreditov ter nastalih podražitev, nastalih zaradi podaljševanja rokov izgradnje povečevanja proizvodnih zmogljivosti slovenskih železarn. Dalje predvideva posredovanje izvršnega sveta

pri bankah za izboljšanje kreditnih pogojev investicij v teku, odobritve novih kreditov tako za osnovna kot obratna sredstva ter končno posredovanje izvršnega sveta pri upravnem odboru sklada gospodarskih rezerv za odobritev dolgoročnega kredita, namenjenega za sanacijo nastalih izgub v prejšnjih letih. Na zvezni ravni se predvideva povečanje premije za izvoz na konvertibilno področje in oprostitev odvajanja obresti od poslovnega sklada ter posredovanje pri Investicijski banki za izboljšanje pogojev po 47. natečaju odobrenih investicijskih kreditov.

Glavni pogoj za odobritev olajšav, ki jih republiški izvršni svet predvideva, je sklep o integraciji. Naša železarna mora biti zainteresirana za povezavo z železarnama Jesenice in Štore, vendar v taki obliki integrirane delovne organizacije, ki nam bo puščala zadosti možnosti za lastno podjetniško ustvarjalnost. Prizadevali si bomo za integracijo, ki bo pomenila usklajevanje tržno razvojne politike, proizvodno razvojne politike, kreditno finančne politike in globalne kadrovske politike. Prenos kreditnih obveznosti in pokrivanja izgub, nastalih v prejšnjih letih, iz ene v drugo delovno organizacijo ni sprejemljiv, sprejemljivo pa tudi ni prelivanje dohodka brez jasno oblikovanih medsebojnih kreditnih odnosov. Železarna Ravne naj bi se zato zavzemala za tako integracijsko povezavo slovenskih železarn, ki bo slonela na oblikovanju dohodka v posameznih železarnah, na enotnih principih delitve osebnih dohodkov in koncentraciji finančnih sredstev z obrestnim obračunavanjem naložb in posojil.

Položaj, mesto in vpliv železarne Ravne v predvideni integrirani delovni organizaciji celotnega slovenskega jeklarstva bodo torej toliko pomembnejši, kolikor trdnjša bo podjetniška pozicija te delovne organizacije. Lastna akumulativnost bo pri tem glavno merilo. Presodna delitev na osebne dohodke in sklade je poleg splošne prizadevnosti za povečanje dohodka važna sestavina našega samoupravnega poslovnega odločanja. Na področju oblikovanja in delitve osebnega dohodka so bile letos pri nas v okviru pravilnika že izvršene določene korekture. Od 1. marca je dvignjena za manualne delavce najnižja vrednost enote na 1,70 din ter je s tem izvršen strukturalni premik in povečanje deleža osebnih dohodkov, neposredno odvisnega od delovnega rezultata. V teku je izdelava predloga, ki naj zmanjša neskladje pri notranji delitvi osebnega dohodka. Poseben team, ki na tem dela, ima težko nalogo objektivne presoje predlogov, ki so dostikrat vse prej kot objektivno in resnično stremljenje k približevanju osebnih dohodkov delovnim učinkom. Pri vsaki regulaciji delitve osebnega dohodka se moramo zavedati, da nastopajo notranji premiki, ki so pa le toliko interesantni, kolikor na splošno povečujejo vzpodbudo k dvigu produktivnosti in za večje delovne dosežke.

Usklajeno s povečevanjem realizacije se letošnje leto povečujejo tudi osebni dohodki. Poprečna izplačila mesečnih prejemkov na zaposlenega so znašala januarja 1017 din, februarja 1079 din in marca 1140 din. Pri tem ni upoštevan konstant-

ni del dopustnega dodatka. Iz teh podatkov se že vidi, da so osebni dohodki v letošnjem letu v precejšnjem porastu, saj so lansko leto brez konstantnega dela dopustnega dodatka poprečno znašali le 960 din.

Potem ko bo izdelan periodični obračun 1. četrletja ter viden dosežek naše akumulativnosti, bo potrebna nova odločitev o stopnji za izračun mesečnih globalov osebnih dohodkov iz realizacije, ki bo ob sedanjih strukturi proizvodnje morala biti za 2. polletje nekoliko nižja. To pa ne sme pomeniti, da bodo ob boljših rezultatih osebni dohodki padli. Naš pravilnik predpisuje, da se s povečevanjem do-

hodka nad predvidenim v gospodarskem načrtu oblikuje dodatni delež za osebne dohodke. Celotna delovna skupnost se mora zato zavzemati za znižanje poslovnih stroškov, izboljšanje kvalitete izdelkov in s tem za povečevanje dohodka, da bi tako izvršila to, kar pri konsolidaciji poslovanja zahtevajo družba in intencije gospodarske reforme, sočasno pa razvila razumevanje, da tudi družba posreduje tiste olajšave, ki jih bazična industrija črne metalurgije tudi drugod uživa.

Prepričan sem, da bomo delavci naše železarne v tem prizadevanju odigrali svojo, v resoluciji IX. kongresa ZKJ zasnovano revolucionarno vlogo.

Z zasedanja delavskega sveta

Delavski svet je na zasedanju meseca marca sprejel sanacijski načrt naše železarne za letošnje leto, potrdil načrt uporabe amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev, sprejel pravilnik o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo, potrdil dopolnitve pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu, sprejel sklep o razpisu volitev za organe upravljanja in imenoval komisijo za razpis in imenovanje delavcev na vodilna delovna mesta.

V obrazložitvi sanacijskega načrta je bilo povedano, da je naša železarna, ker je lansko leto zaključila poslovanje z izgubo, občinski skupščini dolžna predložiti sanacijski načrt, iz katerega mora biti razvidno, kako bomo nastalo poslovno izgubo v letošnjem letu pokrili. Delavski svet podjetja je za letos že potrdil vse sestavine gospodarskega načrta, s katerimi so bili sprejeti že tudi nekateri ukrepi za izboljšanje poslovanja. Poleg že sprejetih ukrepov sanacijski načrt določene postavlja naše naloge na področju tehnologije proizvodnje, zniževanja stroškov, hitrejšega obračanja materiala in gibanja zalog. Večje aktiviranje naših lastnih moči znotraj delovne skupnosti in ne čakanje na pomoč od zunaj je tako temelj, na katerem moramo graditi naš sanacijski načrt, kar skratka pomeni, da moramo našo poslovno krepitve doseči predvsem s lastnimi silami. Sanacijski načrt predvideva konkretne ukrepe na področju cele železarne, zato bodo morali, sedaj ko je načrt sprejet, vodje sektorjev konkretizirati njegove posamezne zadolžitve. Gibanje proizvodnje in realizacije v prvih mesecih letošnjega leta kaže, da doseganje realizacije ne bi smelo biti problem, problemi pa nastajajo še vedno na področju tehnologije in zniževanja poslovnih stroškov predvsem pri prekomerni porabi energije. V zadolžitvah, ki jih bodo konkretizirali posamezni sektorji, pa bodo morali biti tudi ukrepi za boljše izkoriščanje proizvodnih kapacitet in boljše vzdrževanje. V razpravi je bilo poudarjeno, da sanacijski načrt ne bo imel svoje vrednosti, če sočasno ne bodo določeni tudi ukrepi, ki bodo njegovo izvršitev omogočili. Na zadnji konferenci članov Zveze komunistov naše železarne je bilo rečeno, da izvajanje sanacijskega načrta in iz njega izhajajočih nalog leži v preveliki meri na organizatorjih proizvodnje, premalo pa

postaja svojina celotne delovne skupnosti. Zato bi kazalo na današnjem zasedanju spregovoriti tudi o tem, kako izvajanje sanacijskega načrta bolj kot doslej prenesti na vse zaposlene. Pogovoriti bi se morali tudi o predlogu, da je za reševanje tehnologije, osvajanja proizvodnje in zniževanja proizvodnih stroškov pospešeno reševati z razpisom nagrad. Mnenja o tem so pogosto iz zelo različnih vzrokov deljena predvsem pri tistem delu zaposlenih, ki pri tem osebno niso soudeleženi. Bo pa sočasno z uvedbo nagrajevanja na tem področju treba uvesti tudi ukrepe zoper prekrške in iz raznih vzrokov nastale škode. Žal smo pri ukrepanju premalo dosledni in vse preradi gremo molče preko napak, ki so sicer ugotovljene. Sanacijski načrt predvideva, da bomo letos v železarni ponovno dosegli akumulativnost. Za nas pa, je bilo rečeno, ne sme in ne more biti dovolj samo ponovno dosegena akumulativnost, ampak se moramo boriti za to, da bomo dosegli tako akumulativnost, da bomo uspeli pokrivati tudi naše obveznosti, ki predvsem po letu 1971, ko bomo morali pričeti odplačevati anuitete, ne bodo ravno majhne. Razprava je tudi potrdila, da je delavski svet že večkrat razpravljal o načinu in možnosti izboljšanja poslovanja in dal predlaganim ukrepom vso podporo, da pa v železarni premalo ugotavljamo, kako se sprejeti ukrepi tudi izvršujejo. Da se nam to pri sanacijskem načrtu, ki naj bi ga danes sprejeli, ne bi ponovno zgodilo, je bilo predlagano, da mora uprava podjetja vsake tri mesece podati delavskemu svetu poročilo o izvajanju sanacijskega načrta in sprejetih ukrepih.

Član izvršnega sveta SR Slovenije inž. Ivan Zupan, ki je bil na zasedanju, je v svoji razpravi najprej govoril o položaju podjetij črne metalurgije v celotnem jugoslovanskem merilu s posebnim poudarkom na problemih slovenskih železarn. Ugotovil je, da je razveseljivo dejstvo, da se v naši železarni letos izboljšuje poslovanje, da pa so še vedno težave predvsem zaradi velike nelikvidnosti vseh treh slovenskih železarn. Izvršni svet meni, da je treba združiti vse napore, da se problem slovenskih železarn reši. Doseči bo treba, da slovenske železarne, gledano v celoti, poslovnega leta ne bi zaključile z izgubo, čeprav bodo finančni rezultati poslovanja v posameznih železarnah še seveda različni. Iz-

vršni svet je za ureditev problema že sprejel nekatere predloge, ki obsegajo tako kratkoročne kot tudi dolgoročne naloge, predvsem pa zahtevo po izdelavi enotnega sanacijskega programa, iz katerega bo moralo biti razvidno, kaj je potrebno in kaj se na področju slovenskih železarn lahko uredi. Treba bo zato na področju tesnejše povezave in integracijskega procesa še nadalje delati. Meni, da ne bi bilo prav, če bi naša železarna sedaj od tega želela odstopiti, ker se, kot je povedal, moramo na Ravnah zavedati, da bodo v naši železarni že v naslednjih letih nastopile take finančne obveznosti, ki jih sami ne bomo več zmogli.

Pri predlogu načrta uporabe amortizacije za letošnje leto je bilo povedano, da bomo imeli za nadomestitev osnovnih sredstev v celoti na razpolago 8,443.500 din, kar je več, kot je bilo za te namene na razpolago sredstev lani. V skupnem znesku je upoštevan tudi znesek, ki naj bi ga dobili za letos prodana, za nas neuporabna osnovna sredstva. Poleg predloga amortizacije je komisija za osnovna sredstva posredovala delavskemu svetu še predlog za odpis in odprodajo nekaterih delov osnovnih sredstev in predlog za začasno najetje posojila za ureditev struge potoka Meža. Posojilo, ki bi ga za te namene najeli, nam bosta naslednje leto vrnila vodna skupnost Drava-Mura in vodni sklad SRS.

Vprašanje pripravništva in sprejemanja pripravnikov na delo je bilo doslej ne samo na področju Slovenije, ampak cele države urejeno zelo neenotno. Posledica tega je bila, da je čedalje ostreje stopal v ospredje problem zaposlitve ljudi po končanem šolanju. Zakonodajalec se je zato odločil, da je problem pripravništva in pripravnikov urediti s posebnim zakonskim predpisom, na podlagi katerega smo morali tudi v naši železarni sprejeti pravilnik o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo. Naš pravilnik, ki ga je de-

lavski svet sprejel, določa čas pripravniške dobe, način sprejemanja pripravnikov na delo, usposabljanje pripravnikov, ocenjevanje pripravnikov, njihovo nagrajevanje in razporeditev na delovna mesta, potem ko končajo obvezno pripravniško dobo. Novost pri usposabljanju pripravnikov v naši železarni je po novem pravilniku v tem, da se bodo pripravniki usposabljali po posebnem programu, da za njih uvajamo mentorje in da v času pripravniške dobe niso upravičeni do ugodnosti, ki jih železarna nudi drugim aktivno zaposlenim pri izrednem šolanju in študiju. Pripravništvo naj bi v naši železarni po prvotnem predlogu uvajali za vse delavce, ki so končali visoko, višjo in srednjo šolo, in za absolvente tistih poklicnih ali vajenskih šol, ki po učnem programu šole niso bili vključeni v proizvodno delo v šoli ali delovni organizaciji.

Razprava pa je pokazala, da v naši železarni primerov, da bi bilo treba uvajati pripravništvo tudi za absolvente poklicnih in vajenskih šol, nimamo, zato se bo za to vrsto šol pripravništvo pri nas opustilo, obdržalo pa za visoke, višje in srednje šole.

Ustrezno dopolnitvam temeljnega zakona o delovnih razmerjih smo morali v naši železarni dopolniti tudi naš pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih. Na novo — za izboljšanje tehnološkega procesa, lažje premostitve objektivnih gospodarskih težav in izboljšanja kvalifikacijske strukture — uvajamo v železarni testiranje delavcev. Testiranje ima namen, da se po sodobnih znanstvenih metodah ugotovi splošna stopnja inteligence delavcev in stopnja njihove strokovnosti. Dopolnitve, ki so na tem področju bile sprejete, določajo obseg testiranja, ukrepe v primerih, da kdo odkloni ali ne opravi uspešno testa, kot tudi kriterije, po katerih se test lahko ponovi.

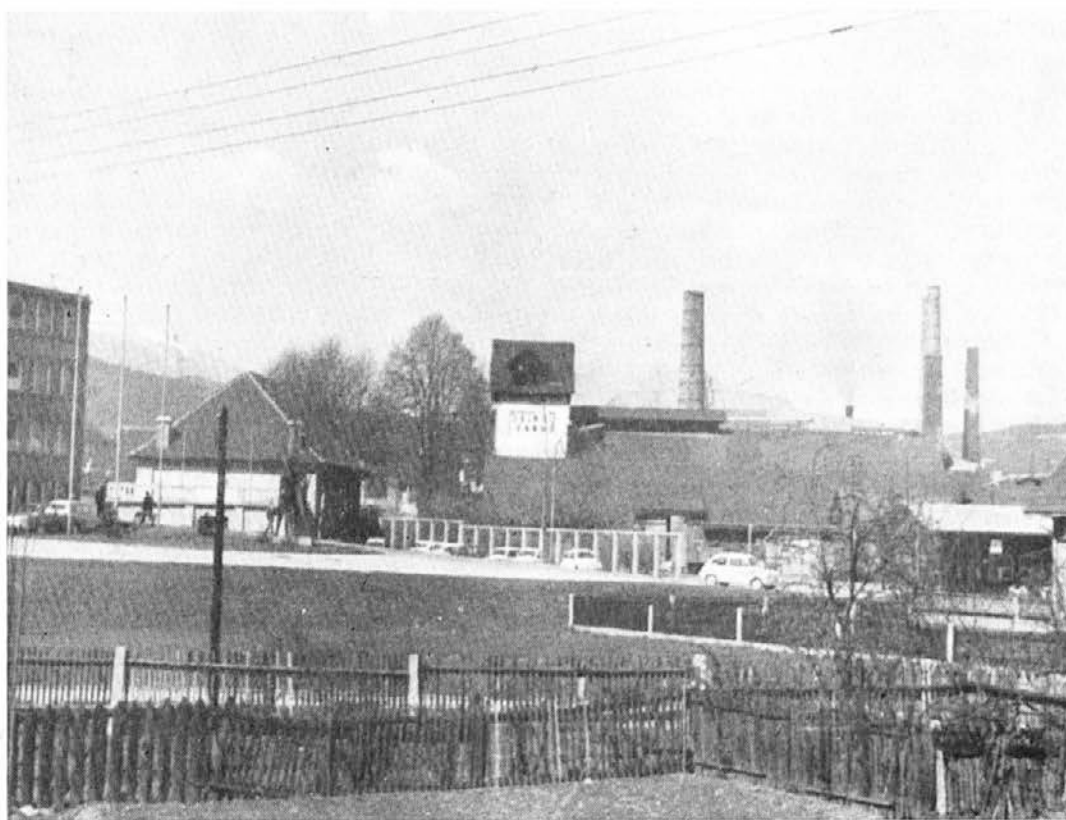
Z dopolnitvami in spremembami pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v že-

lezarni Ravne se v železarni uvaja alkokotest. Poleg določil, v katerih primerih so zaposleni dolžni opraviti alkokotest, so tudi določbe, kako se ugotavlja koncentracija alkohola v krvi. Poleg tega pa je delavski svet na zasedanju sprejel še dodatne dopolnitve, ki določajo ukrepe v primerih, če kdo v primeru suma ali potrebe ne bi hotel opraviti alkokotesta. Z dopolnitvami tega pravilnika uvajamo v železarni tudi regresno pravico za primere, če član delovne skupnosti povzroči članu te delovne skupnosti med delom s pretepom ali zlonamernim postavljanjem ovir telesno poškodbo, ki ima za posledico bolezen. Določeno pa je, da regresna pravica nadomestila OD po predpisih o socialnem zavarovanju kršitelja ne izključuje od kazenske ali disciplinske odgovornosti. Če je delavski svet brez večje razprave sprejel pravilnik o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo, pa so člani DSP zahtevali nekatera dodatna pojasnila na predlagano dopolnitev pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v železarni Ravne. Zahtevana so bila dodatna pojasnila o obsegu testiranja in tolmačenju pomena besede »praksa v svoji stroki«. Delavski svet pa je bil opozorjen tudi na primere, da zdravniki pri nas zaposlene delavce, ki so že dalj časa bolni, izločijo iz staleža bolnih in jih nato ponovno po nekaj dneh dela v železarni sprejmejo v stalež. To pa sočasno pomeni, da hranarina v takih primerih do 30 dni ponovno bremeni sklad osebnih dohodkov naše železarne.

Ob potrditvi zaključnega računa za lansko leto naj bi delavski svet odobril razdelitev sklada skupne porabe in s tem tudi sredstev za neinvesticijske izdatke v letošnjem letu. Ker pa po zaključnem računu sredstev, namenjenih za sklade, ni bilo na razpolago, razdelitev ni bila možna. Zakonodajalec pa je s predpisi določil, da lahko delovne organizacije, ki so ostale brez sredstev sklada skupne porabe, v upravičenih primerih določena sredstva plačajo na račun sklada skupne porabe, ki naj bi ga ustvarile v tekočem letu. Taki primeri in potrebe so se v naši železarni že pojavili. Lani je delavski svet za neinvesticijske izdatke, v katerih so bile upoštevane tudi razne dotacije in podpore, odobril 500.000 din. Zaradi že znane situacije pa bomo letos na račun šele ustvarjenih sredstev sklada skupne porabe lahko pokrili samo naše najnujnejše potrebe. Predlagano je bilo, da na račun teh izdatkov letos obdržimo samo stalni del dodatka za letni dopust, stroške na račun topllega obroka, izdatke za godbo na pihala in izdatke za vence in krste, medtem ko vseh drugih izdatkov, ki smo jih še lani pokrivali iz teh sredstev, letos iz tega naslova ne bo mogoče kriti.

V nadaljevanju razprave je delavski svet sklenil, da je opraviti razpis volitev za tisti del članov organov upravljanja, ki jim letos poteče mandat.

Po določbah 7. člena našega pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih meseca aprila letos poteče 4-letni rok, po katerem moramo ponovno opraviti razpis in imenovanje delavcev, razporejenih na delovna mesta, ki v smislu čl. 138 statuta naše železarne štejejo za vodilna delovna mesta. Razen teh pa moramo opraviti razpis

Kmalu bo vse zeleno

tudi za delovno mesto direktorja gospodarsko računskega sektorja. Delovno mesto sicer ne zapade v ponovno izvolitev, vendar je razpis opraviti zato, ker je bil delavec na to delovno mesto postavljen za vršilca dolžnosti, to pa lahko traja največ eno leto. Tudi ta doba bo potekla aprila letos.

Nazadnje je bila razprava še o predlogu načina ureditve finančnih obveznosti ladjedelnice »Bijela« v Boki Kotorski do naše železarne in odobrena predlagana bonifikacija.

Na podlagi predlogov, ki so bili posredovani, in v razpravi izmenjanih mnenj in pripomb, je delavski svet sprejel naslednje

sklepe:

— Osvoji se predlagani sanacijski načrt naše železarne za leto 1969.

Uprava železarne mora vsake tri mesece poročati delavskemu svetu podjetja o izvajanju sanacijskega načrta in sprejetih ukrepov.

— Odobri se načrt uporabe sredstev amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v letu 1969 v skupnem znesku 8.443.500,00 din.

— Odobri se odpis osnovnih sredstev, naštetih v posebnem seznamu.

— Pri KB Celje se za dobo dveh let odobri najetje kredita v znesku 350.000,00 din po 8% obrestni meri. Sredstva bo naša železarna začasno prispevala za plačilo del pri prestavitvi struge potoka Meža. Najeti znesek kredita nam bosta vodna skupnost Drava-Mura Maribor in vodni sklad SRS vrnila leta 1971.

— Potrdi se pravilnik o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo z dopolnitvijo, da se pripravništvo v naši železarni uvaja za delavce, ki so končali visoko, višjo in srednjo šolo, izpusti pa uvajanje pripravništva za absolvente tistih poklicnih ali vajenskih šol, ki po učnem programu šole niso bili vključeni v proizvodno delo šole ali delovne organizacije. Temu ustrezno je popraviti dopolnitev čl. 2, 3, 11, 13 in 24 pravilnika in iz besedila teh členov izključiti določbe o uvedbi pripravništva za poklicne šole.

— Potrdi se dopolnitev našega pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih z dopolnitvijo, da je v čl. 11/c, ki določa obseg testiranja, upoštevati prvo varianto, po kateri so splošnega testiranja po razporedu, ki bi ga predpisal direktor podjetja, oproščeni delavci, ki imajo že 15 let prakse v svoji stroki.

— Potrdi se dopolnitev pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v železarni Ravne z dopolnitvijo, da se sedanje besedilo čl. 13 dopolni z naslednjim besedilom:

— v tč. 3: neodgovorno in malomarno ravnanje z denarjem, vrednostnimi papirji in podobnimi dokumenti;

— v tč. 4: upiranje alkotestiranju, kadar obstajajo vidni znaki, da je kdo vinjen; upiranje odstranitvi z dela, kadar se ugotovi vinjenost na podlagi alkotesta ali obstajajo drugi vidni znaki vinjenosti; upiranje odstranitvi z dela zaradi upornega neupoštevanja uporabe zaščitnih sredstev; nepotrebno izpostavljanje na življenjsko nevarnih napravah, ob njih ali pod njimi;

— v tč. 5: upiranje strokovnemu testiranju v primerih bistvenih sprememb tehnološkega procesa v železarni Ravne, če je

testiranje odredil direktor ali tehniški direktor podjetja.

— Iz naslova letos ustvarjenih sredstev sklada skupne porabe se za letos krijejo izdatki za stalni del dodatka za letni dopust, stroški prispevka za topli obrok, izdatki za godbo na pihala in izdatki za vence in krste.

— Opravi se razpis volitev za tisto število članov organov upravljanja naše železarne, ki jim letos poteče mandat. Volitve bodo v petek, 25. aprila 1969.

— Opravi se razpis delovnih mest, ki se v smislu čl. 138 statuta naše železarne štejejo za vodilna delovna mesta in meseca aprila letos poteče 4-letni rok, po katerem se mora ponovno opraviti razpis in imenovanje delavcev na ta delovna mesta. V komisijo za razpis in imenovanje delavcev na vodilna delovna mesta se imenujejo: inž. Ivan Ažnoh, Franc Fale, Franc Hrastnik, inž. Rado Jelerčič in inž. Ferdo Medl. Za predsednika komisije se imenuje tov. Franc Fale.

Komisija mora opraviti razpis tudi za delovno mesto direktorja GRS. Delovno mesto še ne zapade v ponovno izvolitev, vendar je razpis opraviti zato, ker je bil delavec na to delovno mesto postavljen za vršilca dolžnosti in čas 1-letne dobe, ko to funkcijo lahko opravlja, prav tako poteče meseca aprila letos.

— Ladjedelnica »Bijela« v Boki Kotorski ima do naše železarne finančne obveznosti, za plačilo katerih je bila že izdana izvršba. Ker zaradi težke finančne situacije razen glavnice ne morejo poravnati stroškov, ki so nastali zaradi obresti, sporov in izvršb, je bilo odobreno, da naša železarna zahteva samo plačilo glavnice, odpoveduje pa se tistemu delu sredstev, ki nam bi jih morali dodatno plačati na račun zamudnih obresti, stroškov spora in izvršbe.

— V smislu predpisov o deviznem poslovanju se avstrijski tvrdki Voest odobri bonifikacija v znesku 46.697 avstr. šilingov. Bonifikacija se nanaša na dodatna dela na valjih, ki smo jih dobavili temu podjetju.

-et

ŽENE SO LETOS 8. MAREC PRAZNOVALE DRUGAČE KOT PREJŠNJA LETA

Čeprav je običaj, da ob raznih jubilejih praznujemo, se spominjamo tistih, ki so imeli zasluge zanje in jih ni več med nami, jih dajemo za vzgled živečim in si želimo enakih ali še večjih uspehov, pa se včasih izkoristijo taki dogodki tudi za uresničitev akcijskih programov določenih skupin.

Tako so žene, zaposlene v železarni, izkoristile shod ob praznovanju svojega praznika, da prvič iz solidarnosti do drugih žena, ki še niso dosegle osamosvojitve in jim družba še ni zagotovila ustavne »pravice do dela« in s tem pravice do emancipacije, z našo akcijo pomagamo. In drugič, ker se dobro zavedamo, da v našem kraju rešujemo družbene probleme pod različnimi pritiski na vseh koncih in krajih, korenin teh problemov pa ne skuša nihče izrjaviti, čeprav vsi vedo, da je to nezadost-

na zaposlenost žena. Vsi vemo, da je manj družbenih problemov tam, kjer je več v družinah obojestransko zaposlenih, kjer vzdržuje en zaposleni samo enega ali dva družinska člana, kot pa tam, kjer živijo od ene plače trije ali še več. Vseeno je, ali gledamo pri tem na osebni ali družbeni standard. Vse navzoče žene so bile enotne, da noben problem v občini, pa naj bo to problem v šolstvu, otroškem varstvu, zdravstvu, socialnem varstvu in tako dalje, ne bo rešen, dokler bo družbeni dohodek na taki višini, kot je sedaj, dokler bodo prebivalci v večji meri uporabniki kot proizvajalci družbenega dohodka.

Zato so bile na tem mestu pozvane vse žene, ki sodelujejo v raznih političnih in družbenih organih, da postavljajo zahtevo po odpiranju novih delovnih mest za žene vedno in povsod v ospredje. Prav tako so bile pozvane vse druge žene, da s pomočjo svojih soprogov — predstavnikov — poskušajo uresničiti želje vseh žena po osamosvojitvi. Nadalje je bila s tega shoda odposlana vsem političnim in družbenim organom v naši občini pismena zahteva naslednje vsebine:

»Žene in dekleta, zaposlene v železarni Ravne, smo se pod pokroviteljstvom sindikalne podružnice zbrale dne 8. marca na skupni proslavi dneva žena. Od tu vam pošiljamo zahtevo, da vsi politični in družbeni organi začnejo reševati družbeni problem — zaposlitev žena v naši občini. Ta družbeni problem se stopnjuje iz leta v leto, toda kot kaže, do sedaj na tem področju ni bilo storjenega ničesar.

Zavedamo se, da je v našem kraju še več problemov, ki jih skušajo pod pritiskom reševati različni organi na vseh koncih in krajih. Korenin teh družbenih problemov pa nihče ne skuša izrjaviti, čeprav vsi vemo, da je to premajhna zaposlenost žena v našem kraju. Družbeni in osebni standard je odvisen predvsem od visokega odstotka zaposlenih žena. Zato se moramo zavedati, da dokler problem odpiranja delovnih mest za žene ne bo rešen, dotlej ne bodo rešeni problemi šolstva, otroškega varstva, zdravstva, socialnega varstva in še bi lahko naštevali.«

Najbolj aktivne žene so bile ob tem jubileju tudi nagrajene s simboličnimi nagradami od izvršnega odbora sindikalne podružnice. Dvajset žena je prejelo knjigo dr. Franca Sušnika »In kaj so ljudje ko lesovi« kot zahvalo za aktivno sodelovanje na političnem in družbenem področju.

Kot je navada vsako leto ob dnevu žena, so se matere tudi letos zopet nasmejale najmlajšim cicibanom iz vrteca, pevski zbor osnovne šole »Prežihov Voranc« Ravne pa je zapel nekaj domačih pesmi. Prav posebno pa so matere in dekleta razveselili mladi glasbeniki s svojimi točkami, kar je množica poplačala z dolgim aplavzom. Tudi drugi, ki so nastopali, so dvignili proslavo 8. marca, dneva žena, na višjo kulturno raven.

Fanika Korošec

O LJUBEZNI IN ZAKONU

»Ljubezen se zmeraj začne z varanjem samega sebe in konča z varanjem drugih. To je tisto, čemur svet pravi roman.«

Sklepe izvajajmo dosledno

Razgovor s predsednikom delavskega sveta podjetja in upravnega odbora

Franc Hrastnik, predsednik delavskega sveta podjetja

Volitve v organe upravljanja so čas, ko z izbiro zastopnikov v delavski parlament delno in posredno določamo tudi pot vsega podjetja za eno mandatno dobo, saj je od aktivnosti članov delavskega sveta in upravnega odbora odvisno uspešno delo teh organov. Zdi se nam torej, da je prav zdaj čas za razgovor o značilnostih in problemih delovanja organov upravljanja v naši železarni, najprimernejša sobesednika pa predsednik delavskega sveta podjetja tov. Franc Hrastnik in predsednik upravnega odbora podjetja Ivan Ažnoh, dipl. inž. Oba sta se našemu vabilu odzvala in se jima za odgovore zahvaljujemo.

Uredništvo

FUŽINAR: Kakšno znanje je ob moralnih kvalitetah potrebno, da lahko član delavskega sveta in upravnega odbora sproščeno in plodno razpravlja o proizvodnji in poslovanju podjetja ter z vso odgovornostjo sprejema ustrezne sklepe?

HRASTNIK: Pogoj, da lahko član DS plodno razpravlja o raznih problemih v podjetju, je, da dobro pozna problem, ki se obravnava. To pa je možno z dobro pripravljanim gradivom, ki ga pripravi strokovna služba. Mislim, da s podanim gradivom in trezno lastno presojo lahko vsak član delavskega sveta aktivno razpravlja o problemu in z odgovornostjo sprejema ustrezne sklepe.

AŽNOH: Mislim, da za razpravljanje in odločanje ni potrebno kakšno posebno znanje, pač pa poznavanje problema ali stvari, o katerih se razpravlja. Predvsem pa je treba vedeti, kaj hočemo, in tudi predvidevati, kako bomo stvar izvedli. S kratko, preprosto in jasno formulirano razlago lahko dosežemo več kot z razpra-

vo, ki ima sicer glavo in rep, a nima vsebine.

FUŽINAR: Ali v naši železarni naredimo dovolj za ustrezno dopolnilno izobrazbo novo izvoljenih članov organov upravljanja, in če ne, kaj konkretno bi morali narediti?

HRASTNIK: Kolikor mi je znano, do sedaj nismo imeli kakšnih posebnih šol za člane organov samoupravljanja, razen krajših seminarjev, vendar se je tudi to opustilo. Mislim, da tudi v bodoče ne bi bilo potrebno neko posebno izobraževanje za samoupravljalce, kajti mladi ljudje, ki prihajajo iz raznih šol, so več ali manj že seznanjeni s samoupravljanjem v podjetjih, starejše generacije pa so v glavnem že aktivno sodelovale v organih upravljanja.

AŽNOH: Ne vem, da bi naše člane organov samoupravljanja posebej dodatno izobraževali, da bi jih izšolali za samoupravljalce. Vsakdanje delo, reševanje problemov, iskanje novih in boljših poti za proizvodnjo in vodenje so najboljše šola za samoupravljalce.

FUŽINAR: Znano je, da terja razvoj tehnike in industrije vedno večjo strokovno specializacijo, medtem ko zahtevajo sedanje oblike našega samoupravljanja precej razgledane in splošno izobražene ljudi. Ali po vašem mnenju terja tak razvoj v perspektivi spremembo oblik samoupravljanja ali le dodatno izobraževanje članov organov upravljanja?

HRASTNIK: Preteklo obdobje ni pokazalo potrebe po bistveni spremembi oblik delavskega samoupravljanja, ampak le izpopolnjevanje za čim bolj učinkovito poseganje na področje proizvodnje in poslovanja podjetja. Tudi v bodoče verjetno ne bo potrebno posebnih sprememb, ampak le sedanje izkušnje delavskega samoupravljanja.

AŽNOH: Reševanje posameznih problemov ali nalog v okviru samoupravljanja se ne more posplošiti. Posamezne važne akte morajo strokovne službe tako pripraviti in razložiti, da bodo razumljivi vsem, ki naj o aktu odločajo. Vsi, ki so zadolženi za izvajanje sklepov, pa morajo te tudi izvršiti. Vodimo premajhno kontrolo nad izvršitvijo posameznih nalog in sklepov. Sprejemamo določene programe, ki jih potrdimo na najvišjem nivoju samouprave, kako pa te akte potem dejansko izvedemo? Mislim, da se preveč sprašujemo, kdo in na kakem nivoju naj sprejema akte, premalo pa mislimo, kdo in kako naj jih izvršuje.

Kakšne večje spremembe pri sistemu samoupravljanja niso potrebne, pač pa se mora način vedno izboljševati in prilagajati novim pogojem in možnostim samoupravljanja. Predvsem je treba dati samoupravljanju še večjo materialno bazo.

FUŽINAR: Naše strokovne službe članom delavskega sveta pred vsakim zasedanjem pripravijo gradivo, ki bo obravnavano na zasedanju. Dve kritični pripombi je slišati na ta račun. Prvič: člani dobivajo gradivo večkrat tako pozno, da ga ne utegnejo obdelati. Drugič: posamezne točke v gradivu imajo največkrat že skoraj

obliko sklepov, ki jih je treba le še potrditi. Nikoli pa ni v gradivu alternativnih predlogov za rešitev problemov, temveč je nakazana le ena rešitev.

Ali to pomeni, da ima vsak problem le eno dobro rešitev, ki jo mi vselej zadene-mo že pred zasedanjem delavskega sveta v obliki predloga, ali hočemo na ta način le racionalizirati potek razprav ali pa je vmes kaj drugega?

HRASTNIK: Strinjam se, da je gradivo marsikdaj prepozno dostavljeno članom DS, zato bi morale strokovne službe bolj paziti na pravočasno dostavljanje dokumentacije.

Res je, da je članom DS v dostavljenem gradivu dostikrat nakazana tudi rešitev, vendar pa imajo člani DS možnost o predlogih razpravljati, jih dopolnjevati ali pa izoblikovati nove.

AŽNOH: Strinjam se, da je gradivo za zasedanje izdano večkrat prepozno in da imajo člani DS premalo časa za predelavo in razmišljanje. Predlogi ali problemi za razprave se pripravljajo po strokovnih službah, o njih razpravljajo sindikati, kolegij in UO. Vsi si prizadevajo, da najdejo najboljšo rešitev. Če pa je več možnih, se dajo v razpravo vse oziroma najboljše. Mislim, da se posamezni akti pripravljajo in obravnavajo dovolj dolgo in tehtno, da lahko pridejo pred DS že okvirno oblikovani in da tu dobijo končno obliko. Obratna pot se mi ne zdi mogoča, kajti v tem primeru bi končno odločal neki drug organ, ne pa DS.

FUŽINAR: Informativni fužinar redno objavlja sklepe upravnega odbora in poroča o zasedanjih delavskega sveta podjetja. Ali menite, da s sedanjim načinom obveščanja dosežemo primerno informiranost naših sodelavcev ali pa bi morali kaj spremeniti na bolje?

HRASTNIK: Mnjenja sem, da je sedanji način obveščanja v redu. Kolikor pa kdo želi, se lahko zasedanja DS udeleži, kjer lahko tudi aktivno sodeluje, saj so poleg članov DS na zasedanja vabljeni tudi ostali člani kolektiva.

Ivan Ažnoh, dipl. inž., predsednik upravnega odbora

Stare Ditingerjeve hiše ni več

AŽNOH: Informacije so dokaj dobre, posebno aktualne teme se objavijo z Informatorjem. Želeno bi bilo, da se zasedanja DS udeležuje tudi čim več nečlanov, kajti tudi ti imajo pravico do razpravljanja, in o vsem bodo najbolje obveščeni.

FUŽINAR: Ali želite še sami dopolniti naš razgovor?

HRASTNIK: Želeno je, da v razpravah sodeluje čim več članov DS, ker le tako lahko zavzamejo ustrezne sklepe. Sprejete sklepe pa morajo strokovne službe in komisije bolj dosledno izvrševati.

AŽNOH: Na sestanku na Jesenicah me je predsednik UO vprašal, od kod prihajajo posamezni predlogi za obravnavo in kako vpliva strukturna sestava. Odgovoril sem mu, da nekvalificiran delavec, ki pozna le svoj delokrog, gotovo ne more sam dati predlogov širšega značaja, da pa enakovredno razpravlja predvsem o stvareh na svojem področju in soodloča o drugih stvareh, ki pa mu morajo biti jasno in točno razložene.

V podjetju imamo DS sklopov, mislim, da je delo v teh svetih na mrtvi točki in da ga je treba takoj poživiti. Ravno na tem nivoju bi se moralo reševati več in od tod bi moralo prihajati več predlogov za izboljšanje in rešitev posameznih problemov v podjetju.

VOLITVE ČLANOV V ORGANE UPRAVLJANJA

Letos aprila poteče mandat polovici članov delavskega sveta podjetja in članov delavskih svetov sklopov obratov. Delavski svet podjetja je zato na svojem zadnjem zasedanju že sprejel sklep o razpisu volitev.

Volitve bodo v naši železarni v petek, 25. aprila 1969. Volišča bodo odprta od 04,00 ure zjutraj do 16,00 ure popoldne. Volitve bomo kot doslej izvedli po sklopih obratov, kandidatne liste pa bodo pripravljene po obratih.

Upoštevajoč določbe 62. člena statuta naše železarne in število zaposlenih, bo delavski svet v naslednji mandatni dobi

štel 61 članov. Letos bo zato treba na novo izvoliti 32 članov. Od tega števila bo treba izvoliti: v sklopu obratov jeklarne 8 članov, v sklopu metalurško predelovalnih obratov 5 članov, v sklopu mehanskih obratov 5 članov, v sklopu VEO 5 članov in v TKR ter upravi 9 članov. Pri številu članov DSP, ki se letos na novo izvolijo, so upoštevani tudi tisti, ki jim letos sicer še ni potekel mandat, so pa iz raznih vzrokov prenehali z delom v naši železarni. Tako izpraznjena mesta moramo zato ob volitvah nadomestiti z novimi člani.

Število članov delavskih svetov sklopov obratov bo letos ostalo nespremenjeno. Upoštevajoč število članov, ki jih šteje posamezni delavski svet sklopa obratov, in število članov, ki jim letos poteče mandat, se letos na novo izvoli: v sklopu obratov jeklarne 14 članov, v sklopu metalurško predelovalnih obratov 14 članov, v sklopu mehanskih obratov 13 članov, v sklopu VEO 14 članov in v TKR ter upravi 10 članov. Tako kot pri DSP je treba tudi pri DS SO pri številu članov, ki jih je treba na novo izvoliti, upoštevati tiste člane, ki jim letos mandat sicer še ni potekel, so pa bodisi odšli iz železarne ali pa bili premeščeni v druge sklope obratov.

V zvezi z volitvami pa bo seveda potrebna v železarni določena predvolilna aktivnost. Treba se bo na zborih zaposlenih dogovoriti o kandidatih, ki nas bodo v naslednji mandatni dobi zastopali v naših samoupravnih organih. Če upoštevamo naloge in probleme, ki jih bodo morali letos reševati samoupravni organi, potem je nujno in potrebno, da bomo izbirali in volili take kandidate, ki bodo pripravljeni aktivno delati v organih upravljanja. To pa istočasno pomeni, da se bomo morali bolj aktivno vključiti v razpravo o možnih kandidatih, predvsem pa v večjem številu sodelovati na zboru zaposlenih, kjer bomo predlagali in izbirali naše predstavnike za organe upravljanja.

-et

PRODAJA STANOVANJSKIH HIŠ V DOBJI VASI

Lani meseca junija je delavski svet sprejel sklep, da se pristopi k prodaji stanovanjskih hiš v Dobji vasi, in določil pogoje, pod katerimi se stanovanjske hiše lahko prodajo.

Prodaja lani do podaljšane 3. faze zgrajenih 43 stanovanjskih hiš je bila opravljena že lansko leto. Po pogodbi, ki obstaja, pa bo Gradis letos nadaljeval z gradnjo preostalih 41 stanovanjskih hiš v Dobji vasi. Tudi to število stanovanjskih hiš naj bi bilo do podaljšane 3. faze zgrajeno do konca letošnjega leta. Po že sprejeti odločitvi DSP bo železarna tudi sedaj grajene stanovanjske hiše v Dobji vasi pod istimi pogoji prodala interesentom, zaposlenim v železarni.

Razpis o prodaji z navedbo pogojev in cenami posameznih vrst stanovanjskih hiš je bil v železarni že objavljen. Interesente za nakup stanovanjskih hiš želimo opozoriti na dve novosti, ki jih razpis za prvo prodajo stanovanjskih hiš ni vseboval, in sicer:

— Interesenti lahko odkupijo stanovanjske hiše v Dobji vasi, ki bodo zgrajene do podaljšane 3. faze, v ceno katerih so vračunani tudi stroški fasadnega ometa, pod pogojem, da sklenejo z železarno o nakupu stanovanjske hiše predkupno pogodbo in ob njenem podpisu vplačajo 5% vrednosti tako zgrajene stanovanjske hiše, ob podpisu končne pogodbe o nakupu in prevzemu ključa pa še preostalo razliko 5% vrednosti zgrajene stanovanjske hiše.

— Razpoložljive stanovanjske hiše se bodo interesentom dodeljevale po vrstnem redu, kot bodo ti sklenili in podpisali predkupne pogodbe in vplačali pripadajoči 5% znesek do podaljšane 3. faze zgrajene stanovanjske hiše.

Po odloku, ki ga je sprejela skupščina občine Ravne, so kupci do razširjene 3. faze zgrajenih stanovanjskih hiš v Dobji vasi izjemoma oproščeni plačila davka na nepremičnine. Povedati pa velja, da prodaja stanovanjskih hiš pod pogoji, ki so določeni v razpisu, velja samo za aktivno zaposlene v naši železarni. Prijave za nakup se bodo zbirale do vključno 20. aprila 1969. Oddati jih je treba v komunalnem oddelku naše železarne.

-et

KAJ BOMO BRALI V KOROŠKEM FUŽINARJU ŠT. 2

2. št. Koroškega fužinarja bo izšla 25. aprila. Kratek pregled vsebine kaže precejšnjo pestrost. Uvodni del je posvečen letošnjemu polstoletnemu jubileju Zveze komunistov; kar trije članki obravnavajo zgodovinsko vlogo in sedanje naloge ZK, nadaljnja dva pa delo SZDL in ZMS v naši občini.

Nekoliko obširneje sta predstavljeni dve manjši podjetji — Instalater in Tovarna rezalnega orodja na Prevaljah — ter prikazani naporji za ozdravljenje mežiškega rudnika in ravenske železarne. Strokovna članka pišeta o učinkoviti raziskovalni in razvojni dejavnosti v proizvodnji ter škodi zaradi plinov železarne in rudnika.

Zgodovino domačih krajev in ljudi opisujejo članki o deklaracijskem gibanju, Nemcih v Guštanju l. 1919, mežiških mušah, cerkvi na Uršlji gori, domačih imenih ter o žganjekuhi pri nas.

Literaturno-kulturniški so sestavki o delih pisatelja Suhodolčana v lanskem letu, črtica Filipa Mrdavšiča, spominski zapis o Mešku, pesmi Krofa in Šertela, prikaz lovskih dogodivščin in potopis po Tunisu.

Zelo izčrpno je podano stanje športnih društev v naši občini, zaključujejo pa številko kronistične beležke o nekaterih kulturnih dogodkih. Kot zmeraj je tudi tokrat objavljenih precej fotografij, tako da prinaša Koroški fužinar spet za vsakogar nekaj.

Osli

V družbi, kjer je bil tudi diplomat Bautru, so se pogovarjali o ženskah in ljubezni. Nekdo je pripomnil, da Plinij zatrjuje, kako osli raje iščejo stare oslice kot mlade. »Prav zato so osli,« pripomni Bautru.

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Na sejah meseca marca je upravni odbor razpravljajal o sanacijskem načrtu železarnice za letošnje leto in predlogih ter materialu, ki je bil posredovan v odobritev delavskemu svetu podjetja. Posebna seja je bila namenjena obravnavi problematike oblikovanja OD in določitve vrednosti obračunske enote.

Ker je naša železarna lansko poslovno leto zaključila z izgubo, smo občinski skupščini dolžni predložiti sanacijski načrt. DSP je že sprejel gospodarski načrt za letošnje leto, ki poleg drugega vsebuje naše obveznosti za izboljšanje poslovne dejavnosti. Razen že sprejetih obveznosti sanacijski načrt dodatno za izboljšanje poslovanja predvideva še nekatere ukrepe. Obravnava predloga je pokazala, da ob večji aktivizaciji vseh zaposlenih obstajajo realne možnosti za prekoračitev postavk gospodarskega načrta in s tem tudi za uresničenje sanacijskega načrta. Poudarjeno je bilo, da bistvo sanacijskega načrta ni samo v napetem planu proizvodnje in realizacije, ampak tudi v dejstvu, da moramo v železarni izvesti tudi nekatere druge ukrepe predvsem na področju tehnološke in delovne discipline.

Za izboljšanje delovne discipline, predvsem pa za boljše izkoriščanje delovnega časa je po mnenju strokovnega kolegija in upravnega odbora potrebna tudi strukturalna sprememba delitve OD v korist tistega dela, ki je neposredno vezan na učinek dela na delovnem mestu. Predlagano je zato bilo, da bi se s 1. marcem 1969 temu delu zaposlenih povišala vrednost obračunske enote na 1,70 din, za organizatorje proizvodnje pa uvedla nova krivulja vrednotenja, ki bi pri 8.000 din realizacije na zaposlenega mesečno dala vrednost obračunske enote 1,71 din. S predlagano spremembo pa bo treba uvesti večjo kontrolo nad upoštevanjem kodeksa del, realnosti normiranja in objektivnosti obračunavanja presežanja norm, kar sočasno pomeni ukrepanje v smeri boljšega izkoriščanja delovnega časa. Razprava o povečani vrednosti obračunske enote je opozorila tudi na potrebo po odpravi nekaterih sedaj obstoječih nesorazmerij na področju delitve OD. Na tako postavljeno zahtevo je bilo pojasnjeno, da je pri obravnavi treba ločiti predlog povečanja vrednosti obračunske enote, katere določitev spada v pristojnost upravnega odbora, od odprave nesorazmerij in uskladitev OD, ki jih mora odobriti DSP. Upoštevati je treba, da priprava predloga za odpravo neskladnosti na področju delitve OD zaradi svoje težavnosti zahteva določen čas. Zahtev in problemov, kot kaže, ni malo. Razen posegov za takojšen pristop na področju spremembe strukture mesečnih izplačil in medsebojnih uskladitev mora naša železarna delati tudi na usklajevanju OD z ostalima dvema slovenskima železarnama.

Da bi lahko uspešno delali na izvršitvi tako zastavljene naloge, bo v železarni potrebna posebna služba, ki naj bi se bavila izključno s problematiko delitve OD. Z ustanovitvijo take službe bi se iz dosedanjega oddelka za organizacijo in študij dela izdvojil referat osebnih dohodkov. Vsa prizadevanja, da bi na to področje vključili strokovnjaka z večletnimi izkušnjami, doslej niso uspela. Zato je bil posredovan in sprejet kompromisen predlog, da se za pripravo predloga odprave nesorazmerij in notranje medsebojne uskladitve OD določi posebna delovna grupa, ki bi jo sestavljali delavci iz posameznih sektorjev. Po razpravi in izmenjavi mnenj ter stališč je upravni odbor sklenil:

— Z veljavnostjo od 1. marca 1969 dalje se za zaposlene, ki niso v premijskem pravilniku, vrednost obračunske enote določi v minimalni višini 1,70 din.

— Iz oddelka za organizacijo in študij dela se izdvojijo naloge s področja delitve OD. Do časa, dokler v železarni ne bo osnovana posebna služba, ki se bo bavila izključno s problematiko delitve OD, se dosedanje naloge, ki jih je na tem področju opravljal oddelk za organizacijo in študij dela, začasno prenesejo v gospodarsko računski sektor — oddelk za obračun OD.

Z ostalih področij dela in obravnave pa je upravni odbor sprejel naslednje sklepe:

— Na predlog posameznih sektorjev in uprave podjetja so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in sicer:

— Inž. Janezu in inž. Evi Perman 10-dnevno službeno potovanje v Španijo, kjer se bosta udeležila svetovnega kongresa spektroskopov. Razen potnih stroškov in dnevnic bremene železarno tudi stroški pristopa za udeležbo na kongresu, ki znašajo za oba 5.880 pez.

— Janezu Znidarju, Srečku Kosmini in Zdravku Zivcu 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer si bodo v Hannoveru ogledali specializirano razstavo raznih naprav, sistemov in pripomočkov za vodenje moderne organizacije poslovanja.

— Inž. Ferdu Vizjaku in inž. Janku Gnamušu 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer se bosta udeležila posvetovanja o problematiki površinskega utrjevanja materiala. Razen potnih stroškov in dnevnic bremeni našo železarno tudi prispevek za udeležbo na posvetovanju, ki za oba znaša 130 DM.

— Inž. Mitji Šipku 5-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer se bo udeležil mednarodnega kongresa o defektoskopiji zvarov. Razen potnih stroškov in dnevnic bremeni našo železarno tudi prispevek za udeležbo na posvetovanju v znesku 35 dolarjev.

— Milanu Tušku in Petru Dobrovniku udeležbo na 4-dnevnom strokovnem posvetovanju v Italiji, ki ga organizira društvo livarjev SRS.

— Inž. Jožetu Borštnerju 7-dnevno službeno potovanje na Švedsko, kjer bo o raznih strokovnih vprašanjih v zvezi s srednjo progno valjarne obiskal tvrdko Morgardshammar.

— Inž. Lepopoldu Gamsu 15-inpoldnevno službeno potovanje na Poljsko, kjer bo v okviru delegacije ZJZ sodeloval pri pogajanjih in sklepanju pogodbe za izvoz jeklotine.

— Otmarju Lešu 2- in poldnevno službeno potovanje v Italijo, kjer bo obiskal tvrdko Usuelli v zvezi z uskladitvijo elektro dela projekta avtomatskega odpraševanja v livarni.

— Karlu Kralju 2-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo v zvezi z izvozom vzmeti obiskal tvrdko M. A. N.

— Jakobu Logarju, Alojzu Hrašanu in Janezu Strahu 24-dnevno službeno potovanje na Švedsko, kjer bodo pri tvrdki Morgardshammar na strokovni izpolnitvi. Ker del stroškov njihovega bivanja na Švedskem krije imenovana tvrdka, jim cele dnevnice pripadajo samo za potovanje na Švedsko in povratek v domovino, za preostali čas pa le po 50 % dnevnic, ali skupno za ves čas odsotnosti in potovanje vsakemu po 14 švedskih dnevnic.

— Inž. Božu Cimermanu, Antonu Radušniku in Hermanu Lesjaku 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo.

— Za opravljanje najnujnih službenih zadev v Avstriji se je inž. Božu Cimermanu za naslednje obdobje odobrilo 5 avstrijskih dnevnic, ki jih mora obračunati po že sprejetih določilih UO.

V smislu čl. 25 pravilnika o delitvi OD je bil Milanu Paviču, razporejenemu na delovno mesto v. d. vodje kontrole TPO, od 1. marca 1969 dalje odobren ločen delovni čas.

Zaradi najnujnih dodatnih del v modelni mizarni je bil tov. Francu Gradišniku v smislu 24. člena pravilnika o delitvi OD začasno odobren 10 % dodatek za izredna dela, ki se mu bo izplačeval vse do časa, dokler bodo trajala dodatna izredna dela, ki jih je prevzela modelna mizarna.

Na obvestilo šolskega centra Ravne na Koroškem, da za ustanovitev oddelka poklicne šole za odrasle in delovodske šole kovinske in metalurške stroke potrebujejo sklep o ustanovitvi, je bilo odločeno, da se izstavi naslednji sklep:

— Pri šolskem centru Ravne na Koroškem se za potrebe v železarni Ravne zaposlenih ustanovita:

- delovodska šola kovinske in metalurške stroke,
- oddelek poklicne šole za odrasle.

— Učni program obeh na novo ustanovljenih oddelkov in šole mora biti usklajen z učnim programom drugih že verificiranih šol.

Odklonjena je bila prošnja Franca Urbanca, da bi se mu naknadno odobrila štipendija za vpis v višjo šolo za organizacijo dela, oddelk v Velenju. Upravni odbor je pri odklonitvi prošnje upošteval, da je bil za štipendijo na tej šoli objavljen interni razpis, na katerega se je prijavi določeno število kandidatov, med katerimi pa ni bilo prošilca. Ker je odobreno število štipendij sedaj že razdeljeno, števila dodatno ni mogoče povečevati. Če se bo v železarni pokazala potreba, se bo ponovni razpis štipendij za to šolo letos v jeseni ponovil in bo prošilec imel možnost, da se na takratni razpis pravočasno prijavi.

Odklonjena je bila prošnja Alojzije Kokal, da bi se je oprostilo vračila pripadajočih OD za mesec januar letos za Jožeta Apata, katerega izplačilna kuverta se je skupno z denarjem pri zadnjem izplačilu na doslej nepojasnjen način zgubila. Z namenom, da v bodoče do podobnih primerov pri izplačilu OD ne bi prišlo, je bilo odločeno, da morata vodstvo splošnega sektorja in GRS v sodelovanju z vodji sklopov obratov in obratovodji določiti prostore, v katerih se bodo vnaprej po obratih vršila izplačila OD.

Od vodstev sklopov obratov je zahtevati, da poskrbijo, da se bodo prostori, ki bodo slu-

Megleno obzorje

žili temu namenu, primerno uredili in pripravili.

Na obvestilo šolskega centra Ravne na Koroškem, da je republiška izobraževalna skupnost za nemoteno delo naše metalurške industrijske šole pripravljena prispevati polovico finančnih sredstev pod pogojem, da naša železarna prevzame obveznost, da bo pokrila preostalo razliko finančnih sredstev, se sklepe, da se republiški izobraževalni skupnosti dostavi izjava, da bo naša železarna v letu 1969 iz svojih sredstev zagotovila 50 % finančnih sredstev, potrebnih za financiranje MIS oziroma da bomo v celoti pokrili v letu 1969 manjkajoči del finančnih sredstev, potrebnih za nemoteno dejavnost te šole.

Osvoji se predlog komisije za kadre in delovna razmerja in v železarni zaposlenemu Branku Stresu odobrijo ugodnosti v času izrednega študija na FAK, oddelku za geodezijo. Za čas izrednega študija se mu krije 50 % stroškov šolnine, razen tega pa se mu za obiskovanje predavanj in seminarjev, ki bodo organizirani iz posameznih predmetov, mesečno odobri še po 3 dni plačane odsotnosti z dela, ki jo bo izkoristil ob sobotah.

Predlog višje tehnične varnostne šole v Ljubljani, da naj naša železarna letos vpiše še enega kandidata, je odstopiti kadrovskega oddelku, da skupno z nadrejenimi strokovnimi službami ugotovi, če potreba po dodatnem šolanju zaposlenih na tej šoli pri nas obstaja. Če bo taka potreba ugotovljena, je predlog o razpisu štipendije ali določitve kandidata za vpis posredovati upravnemu odboru.

Od akademske slikarke Dore Plestenjak-Slana se odobri odkup umetniške slike »Ve-

čer«. Sredstva za nakup bremenijo postavko neinvesticijskih izdatkov, s katero naj bi letos razpolagal upravni odbor.

Upravni odbor je bil seznanjen z ukrepi, ki so bili že storjeni v zvezi z ugotovitvijo vzroka požara, ki je nastal dne 16. marca tl. na zgradbi, v kateri je nameščen kvantometer, in ob tej priložnosti nastale škode. Pri gašenju požara se je posebno izkazal gasilec Stanko Haber. Upravni odbor mu je za njegovo izredno požrtvovalnost v znamenje priznanja odobril enkratno denarno nagrado v znesku 250 din.

V smislu čl. 76 pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v železarni Ravne je upravni odbor odklonil pritožbo Antona Vučka zoper disciplinski ukrep, ki mu ga je izrekla komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in izrekanje ukrepov. Odklonjena pa je bila tudi prošnja v valjarni zaposlenega Ratka Savića, da bi se mu naknadno črtal dne 27. in 28. februarja tl. neopravičen izostanek z dela.

Odobri se, da se obnovi naše članstvo v jugoslovanskem komiteju za elektrotermijo in elektrokemijo, katerega član je naša železarna, in plača za leto 1969 članarina v znesku 600 din.

Ker naša železarna zaradi lani nastale poslovne izgube letos nima na razpolago sredstev sklada skupne porabe, je moral upravni odbor odkloniti vse prošnje raznih društev in organizacij za finančno pomoč.

Razen navedenih sklepov je upravni odbor na sejah obravnaval tudi nekatere druge vloge in do njih zavzel svoja stališča. O načinu rešitve pa so bili prosilci osebno pismeno obveščeni.

-et

Franc Čegovnik

Varnostni utrip dela in življenja v sodobni nemški železarni

(Nadaljevanje in konec)

Vzgojno izobraževalno področje službe varstva pri delu

Na tem področju dela je razvito dobro sodelovanje vseh treh služb varstvenega oddelka, to je tehničnega varstva, zdravstvenega varstva in psihologije dela. V to izobraževalno delo in za priprave programov izobraževanja je najbolj vključena služba za psihologijo dela, vendar je tudi v delovnem programu službe tehničnega varstva v ta namen rezerviranega veliko delovnega časa.

Vsi programi izobraževanja izhajajo iz važnih ugotovitev, da so v človeku skrite velike rezerve produktivnosti, zato je taka skrb tudi razumljiva.

Programe izobraževanja imajo natančno izdelane za vse vrste zaposlenih oseb, od neposrednih delavcev, poverjenikov za varstvo pri delu v obratih in mojstrov, do asistentov in vodij obratov. Varstvo pri delu imajo vključeno v redne učne programe vajeniških šol, šol za mojstre in v druge oblike izobraževanja odraslih. Na splošno pa se zavzemajo, da je potrebno vključiti predmet varstva pri delu v vse šole, tudi že v osnovne šole.

Za namene izobraževanja je v sklopu podjetja zgrajen sodoben izobraževalni center z vsemi avdiovizualnimi pripomočki, kino dvorano, šolskimi delavnicami in delovnimi napravami.

Približno 50 km daleč od Salzgittra v bližini meje z Vzhodno Nemčijo v Honburgu ima podjetje še manjši center z učilnicami in večjo dvorano s hotelom, kjer pri-

rejajo večdnevne seminarje izobraževanja mojstrov ipd.

V izobraževalno delo so vključeni vsi varnostni inženirji iz oddelka, ki ima razdeljena predavanja po vnaprej določenem

Druga dejavnost oddelka za varstvo pri delu

Močno razvito je tudi propagandno delo, ki ima namen opozoriti delavce na obstoječe nevarnosti v delovnem okolju ter na po-

terminu. Nekaterim predavanjem za mojstre sem osebno prisostvoval in dobil njihov program dela. Ugotovil sem, da posvečajo predavatelji s področja varstva pri delu veliko pozornost analizi že nastalih delovnih nezdod. Namen je posebno ta, da se na enak način na delovnem mestu enaka nezdoda ne sme pripetiti nikoli več.

Po večurni detajlni analizi s prikazom vsega slikovnega gradiva varnostnih predpisov ter vseh možnih vzrokov tehničnega, organizacijskega, socialnega, telesnega ali psihološkega značaja, morajo slušatelji napisati o nezdodi svoje mišljenje in navesti prave vzroke.

Po tej zaključni nalogi je na programu še kak vzgojni film splošne tematike.

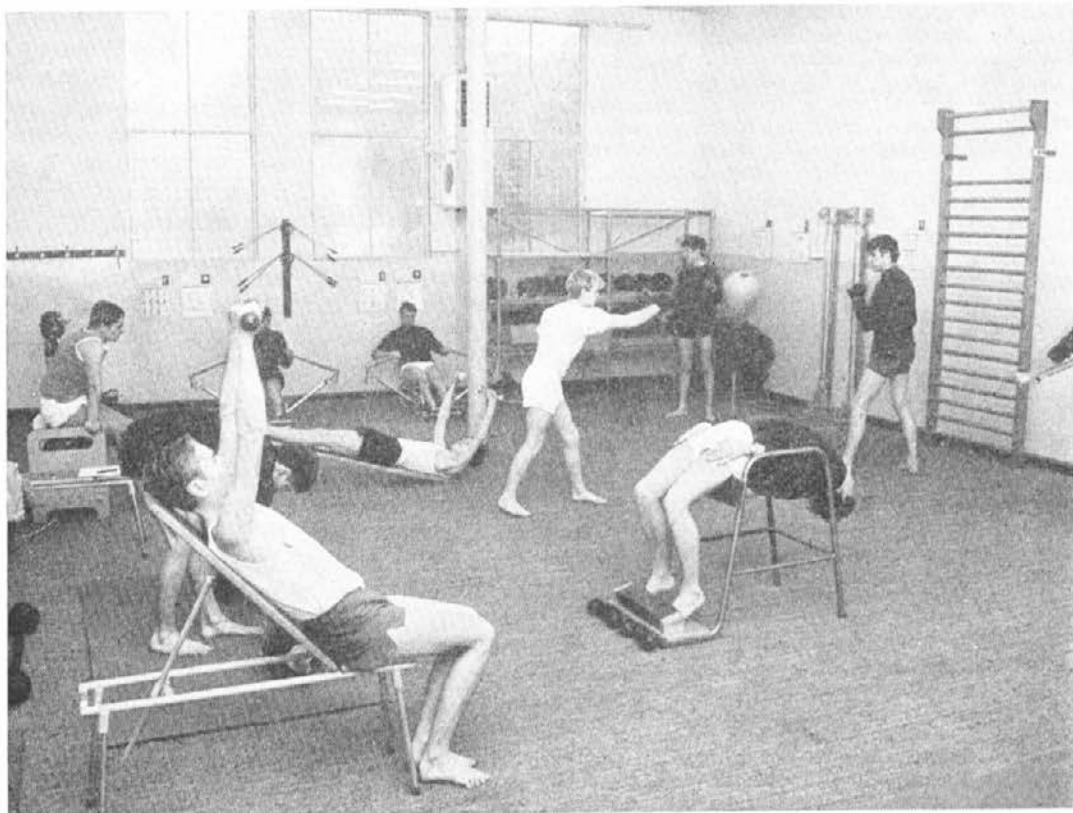
Za preverjanje znanja s področja varstva pri delu imajo že vnaprej pripravljene testne slike z različnih področij dela in delovnih mest, po katerih morajo testiranci ugotavljati napake in pomanjkljivosti. Tak način je zelo enostaven in zanimiv, zato ga bomo lahko uspešno uporabili v naši železarni in na vseh drugih izobraževalnih področjih doma.

Za razne profile poklicev sem dobil njihove podrobne učne programe in literaturo, ki bo koristila tudi pri našem učno izobraževalnem delu.

Za novo sprejete delavce traja program teoretičnega izobraževanja iz varstva pri delu 2 dni, praktični del uvajanja v delo in spoznavanja dela v celem obratu pa 3 do 4 tedne. Šele po tem času pričnejo novi delavci opravljati stalno določene delovne naloge. Pri praktičnem uvajanju delavca pomagajo mojstrom izkušeni starejši delavci, ki so posebej vzgojeni in pooblašeni za take naloge.

Moderno urejena umivalnica vpliva na boljše počutje delavcev

Rekreacijski center za delovne invalide

membnost popolnega zdravja, ki je pogoj za uspešno opravljanje dela in boljše življenje. Poleg tega ima propagandno delo namen informirati vse zaposlene s posameznimi dogodki v podjetju ter z doseženimi rezultati na področju tehničnega razvoja in varnosti dela.

Propagandna dejavnost se je razvila predvsem v tri smeri: v ilustracijsko, plakatno in filmsko.

Na tem področju ozko sodelujejo vse tri službe iz oddelka varstva, to je služba delovnega varstva, zdravstvenega varstva in psihologije dela. Povezane pa so tudi z enakimi službami iz drugih nemških podjetij, ki skupno pripravljajo propagandni material.

Plakate, ki jih skupno pripravijo, redno menjavajo vsak mesec. Velikosti teh so od normalnih A-4 formatov do večmetrskih velikosti, ki jih obešajo na posebne plakatne deske. Motivi so izbrani po najnovejših ameriških vzorcih, ki so zaradi pestrosti in učinkovitosti postali povsod po svetu zelo privlačni. Pripravljajo pa jih z domačimi statisti v svojem delovnem območju in iz življenja svojih delavcev. Propagandnih filmov imajo izdelanih že preko 25. Po doma izdelanih scenarijih so posneti filmi odlično propagandno in učno vzgojno gradivo za učence in delavce. Prikazujejo pa se tudi na javnih mestih v kino dvoranah kot tedniki in po televiziji, da se z njimi seznanijo tudi širši krog ljudi.

Posebna oblika varnostne propagande so varnostne razstave, ki jih pogosto prirejajo. V ta namen imajo v podjetju svoj razstavni avto, v katerem je dovolj prostora za razstavo osebnih zaščitnih sredstev in slikovnega materiala. V avtu je nameščena tudi kinoaparatura, ki projicira slike na zadnjo steno, tako da je program možno spremljati tudi od zunaj. Razstavni avto večkrat potuje po posameznih obratih, da si delavci razstavo lahko ogledajo, uporablja pa se tudi na večjih varnostnih raz-

stavah in kongresih mednarodnega pomena.

Vodje službe za varnost dela za zdravstveno varstvo in psihologijo dela sodelujejo z vodstvi tehničnih služb pri vseh velikih preurejevanjih delovnih prostorov, nabavi in namestitvi delovnih naprav in drugih velikih investicijskih novogradnjah. Veliko pa so angažirani v delo varstva delavcev širšega znanstvenega področja.

Posamezni predstavniki službe varstva dela so vključeni tudi v razne druge strokovne svete in komisije, ki obravnavajo splošne in pomembne zadeve v podjetju.

Nekega dne sem imel priložnost z enim od varnostnih inženirjev sodelovati na seji komisije za reševanje predlogov za delovne izboljšave in racionalizacijo. Način reševanja predlogov se mi je zdel zanimiv in spodbuden, zato nekatera zapažanja na kratko povzemam.

Komisija, ki je sestavljena iz 12 članov, se sestane enkrat tedensko in vsakokrat obravnava 25 do 40 predlogov izboljšav. Vsi predlogi so na kratko obrazloženi in razdeljeni vsem članom komisije. Razprave se vodijo zelo hitro, osnova za obravnavo in določanje nagrad pa izhaja iz ekonomskih prihrankov podjetja in izboljšanja delovne varnosti.

Komisija koristne in dobre predloge nagradi z denarjem, praktičnimi darili in s posebnimi priznanji brez materialne nagrade.

Priznanje brez nagrade dobi tisti delavec, ki je predložil dober predlog, vendar je spadala naloga v njegovo delovno dolžnost.

Od 27 predlogov, kolikor jih je bilo ta dan obravnavanih, jih je bilo 6 nagrajenih z denarnimi nagradami od 50 do 360 DM, 3 s praktičnimi nagradami, 5 s priznanjem, 10 je bilo odklonjenih, 3 pa so bili odloženi zaradi pomanjkanja dokaznega gradiva.

Večina predlogov je prišla iz vrst delavcev. Predlogi so bili v glavnem zelo preprosti, a bili so tudi denarno nagrajeni. Po-

vedali so mi, da so z dodeljevanjem priznanj in nagrad za izboljševalne predloge zainteresirali širok krog delavcev, izmed katerih so mnogi pripomogli k hitrejšemu napredku produkcijskega, tehnološkega in delovnega procesa. Skupno je letno predloženih dobrih in koristnih izboljševalnih predlogov in racionalizacij, ki so tudi nagrajene, okrog 550. K takšni aktivnosti vabijo delavce privlačni reklamni lepaki z motivi denarja in urejenega življenja.

Varnostni inženirji iz podjetja Salzgitter Hüttenwerk so aktivni delavci tudi v svojem društvu v Hannoveru, kamor sem bil kot gost tudi povabljen. Ugotovil sem, da nemško poklicno združenje pripravlja osnutke zakonskih predlogov in normativov, ki jih v svojih društvih varnostni inženirji dobro prediskutirajo in poiščejo možnosti čimprejšnje uresničitve v neposredni praksi. Vsebina njihovega dela v društvih je enaka ali podobna našim, ki pa žal še niso tako aktivna.

Člani društva so z jugoslovanskimi varnostnimi predpisi in organizacijo službe dobro seznanjeni in se za naše delo na tem področju v podjetjih zelo zanimajo.

V času prakse v Salzgitteru sem se skupno z glavnim varnostnim inženirjem udeležil tudi dvodnevne posvetovanja o varstvu pri delu, ki ga je organizirala sekcija za železarsko in jeklarsko industrijo v SG. Lebenstetu. Tega posvetovanja se je udeležilo nad 200 predstavnikov iz cele ZR Nemčije. Vodil ga je vodja sekcije industrije dr. Jung.

Koliko je bilo podjetje Salzgitter Hüttenwerk za to posvetovanje zainteresirano, se je videlo po tem, da je bil direktor podjetja sam dvakrat referent, prisostvoval pa je posvetovanju ves čas trajanja. Dobil sem tudi kopije vseh izvlečkov prebranih referatov na tem posvetovanju.

Reševanje in prva pomoč ob nezgodah in požarih

Pri tehnologiji metalurških procesov v plavžih se razvija mnogo plavžnega plina, ki je zaradi vsebnosti CO zelo strupen in eksploziven. Škodljivi plini se razvijajo tudi v koksarni in pri nekaterih drugih postopkih, zato morajo biti za zavarovanje življenja delavcev izvedeni določeni preventivni varnostni ukrepi.

Zaposleni delavci morajo obvezno uporabljati pri delu plinske maske in kisikove dihalne aparate. Ogledal sem si oddelek za reševanje, kjer so mi razen standardne opreme poklicnih reševalcev pokazali tudi vzdrževanje dihalnih aparatov. Letno gre skozi njihove roke okrog 5000 dihalnih aparatov.

Za čiščenje in dezinfekcijo plinskih mask, respiratorjev in dihalnih aparatov uporabljajo posebno napravo, ki hkrati lahko očisti in dezinficira 42 plinskih mask. Ker so od njihovega dela odvisna življenja delavcev, ki maske uporabljajo, mora biti delo zelo skrbno opravljeno. Za kontrolo brezhibnosti delovanja vseh aparatov imajo komplet instrumentarij.

Vse ugotovljene napake odpravljajo v posebni delavnici. Merjenje pritiska v respiratorjih opravljajo s pomočjo posebnega aparata. Prašne filtre je treba pri uporabi pogosto menjavati, grobe vsak dan, fine pa vsakih nekaj dni. Dihalne aparate morajo

vsi uporabniki v tem oddelku vsak dan odati, naslednji dan pa dobijo ponovno očiščene in dezinficirane nazaj. O uporabnikih se vodi posebna evidenca o delovnem mestu, vrsti dela, času uporabe aparatov itd. Uporabniki filtrov proti CO in SO₂ smejo imeti en filter le 4 dni, kar sami evidentirajo s posebno oznako na filtru. Med opremo sem videl pretežno vse vrste dragerjevih in averjevih aparatov od začetnih modelov do naj sodobnejših na stisnjen zrak in z brisalci na steklu, vendar so bili zaradi odličnega vzdrževanja vsi v redni uporabi.

Vsi poklicni reševalci imajo redna teoretična predavanja in vaje iz praktične spretnosti vsake 3 mesece.

Pokazali so mi tudi nove vrste rešilnih avtomobilov za prevoz poškodovancev z naj sodobnejšo notranjo opremo in vse vrste gasilnih avtomobilov z opremo in gasilnimi sredstvi.

Zunaj podjetja se delavci poslužujejo zdravstvenih storitev mestnih ambulant ali privatnih ordinacij.

Konkretne tehnične varnostne ureditve

Vsi električni mostni žerjavi imajo urejeno centralno mazanje. Žerjavi, ki obratujejo v toplih obratih, imajo vse kabine klimatizirane.

Vse kabine, v katerih se iz neposredne bližine vodijo postopki dela, kjer nastajajo močna toplotna sevanja, kot npr. pri kisikovem konverterju v topilnici ali pri valjarskih pultih, so toplotno izolirane in klimatizirane. Stekla, skozi katera se opazujejo procesi dela, so barvna.

Zamenjava Thomasovih konverterjev s konverterji na vpihovanje kisika. Rešitev je po tehnični plati zelo dobra, z varnostnega vidika pa se čistoča izpušnih plinov ni bistveno spremenila. Očiščevanje velikih količin izgorelih plinov je zaenkrat še nerešljiv problem.

Svetlobni opozorilni napisi in znaki z utripajočimi lučmi na nevarnih mestih v obratih valjarne, ko so naprave v obratovanju.

Urejenost transportnih poti, prehodov, ograj ter označevanje teh z vidnimi varnostnimi barvami.

Urejenost splošne in lokalne razsvetljave z ustreznimi stabilnimi lučmi in prestavnimi reflektorji.

Druge posamezne ureditve mehansiranih delovnih naprav in agregatov.

Sodobna urejenost higienskih in delovnih prostorov itd.

Prosti čas

Program prakse je bil zelo zgoščen, iz dneva v dan se mi je nabiralo več literature in vzorcev, zato sem tudi v prostem času imel veliko dela s prebiranjem tega gradiva. Za razvedrilo pa je skrbel moj stalni vodič in tolmač, varnostni inženir P. Staecck s svojo ljubeznivo družino, ki me je vselej povabila v prostem času s seboj. Tako sem imel priložnost spoznati njihov način življenja. Podjetje Salzgitter Hüttenwerk mi je po dogovoru izplačalo za prakso določen honorar, zato so bili obiski v ogromnih trgovinah mesta Braunschweiga še bolj zanimivi. Pri izplačilu honorarja sem zvedel, da je nagrajevanje pri njih tajno in nihče ne ve za svojega bližnjega

sodelavca, koliko je zaslužil. Spraševanje o zaslužku svojih sodelavcev tudi ni umestno, vendar so meni, ki tega prej nisem vedel, vseeno izdali plače nekaterih uslužbencev v oddelku in razložili njihovo plačilno politiko. Vesel sprejetega honorarja, sem bolj razmišljal o nekaterih souvenirjih, ki jih moram kupiti in odnesti domov, kot o plačah drugih.

Nemci zelo radi izbirajo blago, ki ga nameravajo kupiti in si za to vzamejo tudi po ves dan dopusta. Med nakupovanjem v Braunschweigu sem seveda našel vse, kar sem si lahko zaželel, samo kupiti nisem mogel vsega.

Ob prostih sobotah in nedeljah smo se odpravili z avtomobilom na popoldanske izlete do bližnjih izletniških točk. Kadar nam je bilo vreme zelo naklonjeno, pa smo se sprehodili tudi peš. Pokazali so mi tudi svoj vrt na periferiji, ki ga z veseljem obdelujejo kot večina drugih stanovalcev v mestnih naseljih. Vrtničarstvo je pri njih zelo priljubljeno in pravijo, da je za rekreacijo koristno.

Obiskali smo tudi umetno jezero, ki so ga začeli delati pred 10 leti, danes pa je dolgo že preko 2,5 km in široko ponekod 300 do 400 m. Gradbeno podjetje, ki jezero dela, je napravilo z železarno pogodbo, s katero se je obvezalo, da bo na tem mestu izkopavalo pesek in ga separiralo, kljub temu da ni najboljše kvalitete. Nastalo jezero je namenjeno kopanju in rekreaciji delavcev v letnem času. Voda je talna, vendar čista, zato je kopanje tu zelo prijetno. Letne dopuste pa le raje preživijo ob pravem morju.

V Braunschweigu so mi pokazali glavne kulturne, zgodovinske in sodobne spomenike. Po nepotrebnem ljudje v Nemčiji ne zapravljajo denarja, zato smo si v programu zabavnega dela življenja večkrat privoščili le kino.

Pri gostoljubni družini Staecck sem bil večkrat postrežen celo z jugoslovanskimi

jedili, ki so jih spoznali na dopustu v Jugoslaviji.

V splošnem so se vsi, s katerimi sem prišel v kontakt, zelo zanimali za naše življenje in standard ter možnosti za svoj letni dopust ob Jadranskem morju.

Ugotovil sem, da nemški delavci po končanem delu najdejo več možnosti za udeleževanje in izživljanje na kulturnem, fizikalnem in drugih področjih, gotovo pa jim to omogoča njihov visoki življenjski standard.

S strokovno prakso v podjetju Salzgitter Hüttenwerk sem bil v celoti zelo zadovoljen, saj sem videl veliko zanimivega in novega s področja svojega poklica. Vodstvo podjetja in oddelka za varstvo pri delu je imelo za mojo prakso veliko razumevanja ter mi je nudilo vsestransko strokovno, osebno in materialno pomoč. Razen tega, da so mi odprto pokazali vso svojo dejavnost, so me založili z vso razpoložljivo literaturo in vzorci osebnih zaščitnih sredstev. Pri reševanju naših varstvenih problemov in tehničnih ureditev imamo vzgled konkretnih naj sodobnejših ureditev varnostnih ukrepov, do katerih so nam pota v podjetju Salzgitter Hüttenwerk odprta.

Iz Salzgittera sem odpotoval 28. novembra in bil po 28 urah vožnje spet doma.

H U M O R

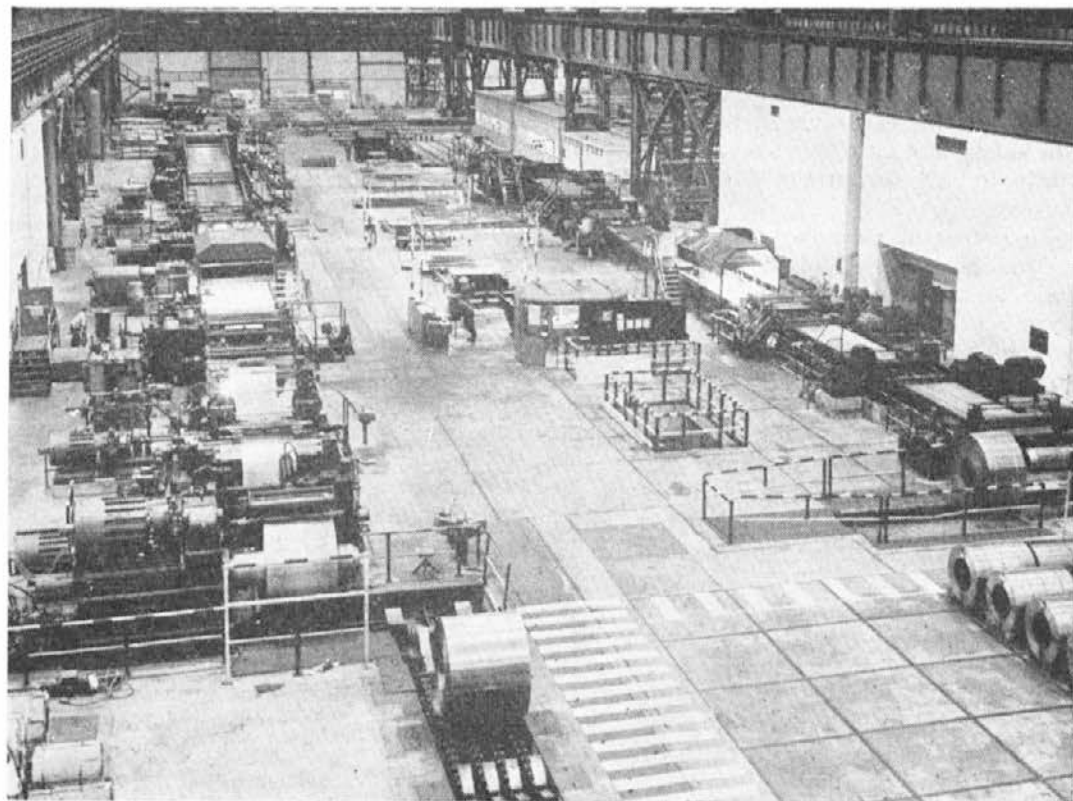
Neresna resnica

Neki direktor je toliko časa streljal krole, dokler ni postal član lovskega društva.

Vsi se čudijo

Slikar Renoir je prejel pismo, v katerem se je davčni urad čudil, da ima tako nadarjen in slovit slikar tako malo dohodkov, kot jih je prijavil.

»Spoštovani gospodje,« je odgovoril Renoir lakonično, »temu se čudim tudi jaz.«

Urejenost delovnega prostora veliko prispeva k varnosti dela

PREDČASNA UPOKOJITEV

V zadnjem času je vedno več primerov, da delavci, ki so si pridobili pravico do predčasne upokojitve, z višino pokojnine niso zadovoljni zaradi tega, ker pokojnina ni v takšni višini, kot so jo prvotno pričakovali. Potem prihajajo na kadrovski oddelek, preverjajo podatke, se čudijo, kako more biti pokojnina tako nizka in končno se želijo ponovno zaposliti oziroma ostati še nadalje v delovnem razmerju in podobno, da bi si s tem izboljšali pogoje. Res je predčasna pokojnina precej nižja kot starostna pokojnina in navadno delavcu, ki ima še šoloobvezne otroke, ogroža eksistenčni minimum. Zakaj prihaja do tega? Obstajata dve možnosti:

1. da so delavci v času upokojitve premalo seznanjeni s pogoji in načinom izračuna, ki vpliva na višino pokojnine;

2. o teh pogojih in merilih imajo napačne informacije.

Ne vem, iz kakšnih virov. Tem informacijam slepo zaupajo in šele ko prejmejo odločbo in vidijo, da pokojnina ni takšna, kot so pričakovali, so razočarani in so omenjene reakcije povsem razumljive.

S sprejetjem zakona o beneficiranem delovnem stažu tudi za našo panogo industrije si bo pravico do predčasne pokojnine v letu 1969 pridobilo še več delavcev in bo verjetno število takih primerov v bodoče še naraslo. Prav zaradi tega bi rad v tem članku na kratko opisal pogoje in merila, ki vplivajo na višino predčasne pokojnine, saj večini delavcev uradni listi in temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju niso dostopni, spremembe pa so tudi tako pogoste, da se človek težko znajde. Mislim, da bom s tem člankom marsikomu prihranil nepotrebna pota in razočaranja.

Temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju (izšel v Uradnem listu SFRJ 51/64) se je začel uporabljati s 1. januarjem 1965, rešuje v skladu z družbeno ekonomskim razvojem na novo temeljna vprašanja pokojninskega zavarovanja tako glede pogojev za pridobivanje pravic in meril za odmero pravic iz tega zavarovanja kakor tudi za njihovo uveljavitev, uživanje in usklajevanje z ekonomskim gibanjem.

Med drugim na novo določuje dva temeljna pogoja — starost in pokojninsko dobo. Tako mora po novem temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju za pridobitev pravice do polne starostne pokojnine delavec doseči 60 let starosti in 40 let delovne dobe, delavka pa 55 let starosti in 35 let delovne dobe. V prehodnem obdobju od leta 1965 do 1970 TZPZ v 28. členu dopušča možnost pravice do predčasne upokojitve, ki jo lahko izkoristijo vsi delavci, ki bodo v tem času dopolnili najmanj 35 let pokojninske dobe in 55 let starosti ter delavke s 30 leti pokojninske dobe in 50 leti starosti. Seveda ta pokojnina ne more dosežati višine polne starostne pokojnine, saj je v svojem bistvu le zmanjšana starostna pokojnina in predstavlja le začasno rešitev v prehodnem obdobju.

Pravico do te pokojnine navadno izkoristijo delavci, ki zaradi bolezni ali izčrpa-

nosti ne morejo opravljati dela na svojem delovnem mestu do 60. leta starosti, nimajo pa pogojev, da bi si pridobili pravico do invalidske upokojitve.

Ta pokojnina se obračunava tako, da se starostna pokojnina, do katere bi imel pravico zavarovanec glede na pokojninsko dobo, če bi bil dopolnil starost 60 let, oziroma zavarovanka, če bi dopolnila starost 55 let, zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj pred dopolnitvijo te starosti za določen odstotek, ki je odvisen od dopoljenih pokojninskih let, in sicer:

1. za 3% od pokojnine — zavarovancu s pokojninsko dobo 38 ali 39 let oziroma zavarovanki s pokojninsko dobo 33 oziroma 34 let.

2. za 4% od pokojnine zavarovancu s pokojninsko dobo 35, 36 ali 37 let oziroma zavarovanki s pokojninsko dobo 30, 31 ali 32 let.

Pokojnina se ne zmanjšuje, če je zavarovanec dopolnil pokojninsko dobo 40 let, oziroma če je zavarovanka dopolnila pokojninsko dobo 35 let ne glede na starost. Prav tako pa se tudi ne poveča, ko zavarovanec po uveljavitvi predčasne pokojnine dopolni starost 60 let oziroma zavarovanka 55 let.

Kolikor pa se zavarovanec ali zavarovanka ponovno zaposlita pred dopolnitvijo 60. leta oziroma 55. leta starosti in dosežeta polno pokojninsko dobo, lahko na osnovi tega zahtevata ponovno odmero pokojnine. V pokojninsko osnovo pa se v tem primeru šteje obvezno tudi osebni dohodek, ki sta ga dosegla po ponovni zaposlitvi. V pokojninsko osnovo se tako pri

Za pokojninsko dobo (let)		Pri dopolnjeni starosti (let) se pokojnina zmanjša za									
m.	ž.	55	50	56	51	57	52	58	53	59	54
35	30										
36	31										
37	32	20 %		16 %		12 %		8 %		4 %	
38	33										
39	34	15 %		12 %		9 %		6 %		3 %	

Za lažje razumevanje naj navedem še en praktičen primer, iz katerega bo tudi razvidno, kako vplivajo valorizacijski koeficienti na osebni dohodek v posameznih letih.

Zavarovanec je vložil zahtevek za priznanje predčasne pokojnine in zahteval priznanje predčasne pokojnine s 1. junijem 1968. Do 28. februarja 1968 je zavarovanec dopolnil 55 let starosti in je imel na dan, s katerim mu je priznana pokojnina, skupaj 35 let 8 mesecev in 15 dni pokojninske dobe. S tem je dopolnil pogoje za priznanje predčasne pokojnine (28. člen TZPZ).

Za izračun pokojninske osnove se upošteva osebni dohodek zavarovanca, dosežen v zaporednih 5 letih zavarovanja pred upokojitvijo, in se pokojninska osnova izračuna tako, da se osebni dohodek iz posameznih let valorizira takole:

1963 383,87 din valoriz. kol. 230 na 882,90 din
1964 507,35 din valoriz. kol. 174 na 882,79 din

predčasni kot starostni pokojnini šteje osebni dohodek, ki ga je imel zavarovanec v zadnjih petih letih zaposlitve.

Kako se odmeri višina predčasne pokojnine?

Najprej se odmeri starostna pokojnina, ki se odmerja v odstotku od pokojninske osnove glede na pokojninsko dobo, ki jo doseže zavarovanec po naslednji tabeli:

za pokojninsko dobo	zavarovanec	zavarovanka
15 let	35	40
16 let	37	43
17 let	39	46
18 let	41	49
19 let	43	52
20 let	45	55
21 let	47	57
22 let	49	59
23 let	51	61
24 let	53	63
25 let	55	65
26 let	57	67
27 let	59	69
28 let	61	71
29 let	63	73
30 let	65	75
31 let	67	77
32 let	69	79
33 let	71	81
34 let	73	83
35 let	75	—
36 let	77	—
37 let	79	—
38 let	81	—
39 let	83	—
40 in več let	85	—

Tako je določena višina starostne pokojnine, če bi zavarovanec oziroma zavarovanka dopolnila 60 let oziroma 55 let starosti, glede na doseženo pokojninsko dobo. Ker pa v našem primeru obravnavamo predčasno pokojnino, se mora ta starostna pokojnina zmanjšati (35. člen TZPZ) po naslednji tabeli:

1965 711,75 din valoriz. kol. 132 na 939,51 din
1966 se ne valoriz. in znaša popr. 996,83 din
1967 se ne valoriz. in znaša popr. 854,72 din

Seštevek valoriziranih poprečnih mesečnih dohodkov znaša 4556,75 N din.

Ta znesek, deljen s 5, je pokojninska osnova, ki znaša 911,35 N din.

Starostna pokojnina se odmeri po (34. členu TZPZ) v višini 75% pokojninske osnove, ker ima zavarovanec polnih 35 let pokojninske dobe in znaša 683,51 N din na mesec.

Ker pa ima zavarovanec pravico le do predčasne starostne pokojnine, je treba tako izračunano pokojnino zmanjšati (35. člen TZPZ) za 20%, ker ima zavarovanec 5 let manj kot 60 let starostne in samo 35 let pokojninske dobe. Tako zmanjšana pokojnina znaša 546,81 N din na mesec.

P. M.

Veliki ljudje začnejo živeti, kadar umro.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

DEJAVNOST LABORATORIJEV METALURŠKEGA ODDELKA TKR V LETU 1968

Niso daleč časi, ko so kupci jekla iskali nas proizvajalce, nas pregovarjali, da smo naročila sprejeli in zahtevali največkrat le potrebne količine. Kdo je vprašal za kvaliteto? Vesel je bil, če je jeklo sploh dobil.

Nič več kot kratko desetletje gospodarskega razvoja nam je zamenjalo vloge in nas postavilo v položaj, v katerem se ob plazu težav komaj znajdemo. Kupce iščemo in vedno bolj jih bomo morali iskati. Najti bomo morali tudi boljše poti do kupca, izboljšati odnose in biti hitreje pripravljeni na njegove zahteve. Kupec vedno ostreje zahteva kvaliteto jekla, nas kritizira in grozi z uvozom. Nekoliko prepočasi dojemamo dejstvo, da je le v zagotavljanju kvalitete poleg zanesljivosti dobavnih rokov naša perspektiva. To je osnovna zahteva pri osvajanju stalnega tržišča.

Danes delamo in odpremljamo jeklo pod precej drugačnimi pogoji kakor pred desetimi leti. Kupec zahteva drugačno in precej ostrejšo kontrolo, obsežna pa je tudi interna kontrola, ki je kupec ne zahteva, mi pa jo nujno potrebujemo sami za nadaljnji razvoj in sistematično zbiranje tehničnih informacij o naših jeklih in izdelkih.

Večkrat slišimo pripombe, da je bilo naše jeklo včasih boljše, sedaj pa je vedno več škarta. Ta trditev delno res drži, saj opazimo, da marsikje naša vestnost upada in malomarnost z leti narašča. Vemo, da tako ne gre naprej in bomo morali tak odnos na vse mogoče načine odpravljati. Res je tudi, da nas je v zadnjih letih železarna v svoji hitri rasti nekoliko prerastla in nam ponekod ušla z valetji. Tega smo se zavedeli tako rekoč v zadnjem trenutku in z novo organizacijo jo želimo obvladati. Res je zadnji čas, saj se hitro bliža težko obdobje novega skokovitega porasta proizvodnje z novo električno pečjo in težko bločno progno. Če ne bomo na to pripravljeni, nam bo huda predla.

V bistvu pa je omenjena trditev, da je bilo naše jeklo včasih boljše, zelo neosnovana. **Kako moremo trditi, da je bilo boljše tisto jeklo, za katerega nismo nikoli vedeli, kakšno je bilo?** Nismo ga kontrolirali, kakor ga kontroliramo danes, in če so ga neizkušeni potrošniki uporabili v času velikih potreb in težkih pogojev, to še ni gotov dokaz, da je bilo res dobro in boljše od današnjega, s katerim ne smemo biti zadovoljni.

Najhujša šola je bilo za nas obdobje povečanega izvoza na zahodno tržišče. Huda šola je navadno tudi dobra! Nismo mnogo zaslužili, pač pa smo se ogromno naučili in to nam bo še koristilo. Lahko trdimo, da je bilo prav to obdobje našega največjega kvalitetskega napredka. Prej smo z našimi kupci ubirali lažjo pot in jih bolj prepričevali, da kaj več kot »naše kvalitete« pač ne potrebujejo. Tuja renimirana podjetja so nas s preciznimi in ostrimi zahtevami in brez diskusij v času naše krize prisilila, da smo našo kvaliteto spoznali — in največkrat smo bili razočarani ali neprijetno presenečeni. Skart je naraščal in z njim naše izkušnje. Naša napaka ni v odkrivanju slabe kvalitete, lahko pa trdimo, da jo nekoliko prepočasi in s premajhno prizadevnostjo popravljamo.

Tudi naši potrošniki iz predelovalne industrije so se v reformnih letih in težjih ali lažjih krizah toliko naučili, da se danes njihove zahteve ne razlikujejo dosti od zahtev inozemskih kupcev.

Vse to zahteva pri našem pestrem proizvodnem programu ogromen obseg kontrole in obilico laboratorijskih preiskav. Prav o tem področju našega dela razmeroma malo vemo in redkokdaj kaj slišimo. Zato smo se odločili, da v tej rubriki Informativnega fužinarja bralcem podamo nekaj zanimivih informacij iz letnega poročila o dejavnosti metalurških laboratorijev.

Delavnica za izdelavo prob

Z naraščanjem števila prob se je obseg dela v delavnici tako povečal, da je bila v začetku leta 1968 prav izdelava prob največji

problem metalurškega oddelka. V zadnjem času smo z novo krožno žago in skobeljnim strojem problem v glavnem rešili, in ko bo dobavljen še brusilni stroj za okroglo brušenje, bo oprema delavnice kompletirana. V svoji strojni opremi ima delavnica eno krožno žago in eno tračno žago, eno stružnico maksimat, pet skobeljnih strojev, en rezkalni stroj, en brusilni stroj za horizontalno brušenje, 1 brusilni stroj za grobo predbrušenje metalografskih brusov in en stroj z loščilno ploščo.

Potrebno je še nekaj izpopolnitev, da bo delo normalno steklo. Glavni problem delavnice je zelo neenakomeren, kampanjski dotok prob iz obratov, zaradi česar so v določenih obdobjih potrebne nadure, kmalu potem pa zmanjkuje dela. Nekaj teh problemov bomo rešili z bolj organiziranim lansiranjem in z boljšim kombiniranjem dela za kontrolo, prevzeme in raziskave.

V delavnici, ki ima 13 delavcev z delovodjo, bomo v letošnjem letu potrebovali še brusilca za grobo pripravo metalografskih brusov in brušenje orodij, ki bo v zvezi z uvajanjem sistema GEORGA obenem pomočnik referenta operativne priprave za prevzem in lansiranje prob.

Laboratorijska kalilnica

Težišče kontrole kvalitete v metalurškem oddelku je na laboratorijski kalilnici. Do konca lanskega leta je laboratorijska kalilnica predstavljala sprejemni center prob in opravljala tudi vse lansiranje preiskav od začetka do konca. Z letošnjim letom smo začeli postopoma realizirati zamisel organizacije po posebno prilagojenem sistemu georga, tako da bo vse laboratorijsko delo vodeno in usklajevano centralno. Tako bomo bolj povezovali obrate, oddelek kvalitetne kontrole in raziskovalni oddelek z vsemi laboratoriji. V lanskem letu smo opravili mnogo priprav z uredjanjem in tipiziranjem postopkov za izvajanje laboratorijske kontrole in s pripravo podrobnih predpisov posameznih preizkusnih metod ter s standardiziranjem pogojev preizkušanja. Do sedaj imamo standardiziranih preko 60 različnih postopkov, ki se redno izvajajo.

Točno je predpisan potek preizkušanja posameznih vrst oz. skupin jekel. Te poti pa niso preproste! Pri tem nas čaka še ogromno dela, saj je kontrola plemenitih in posebno še orodnih jekel zelo komplicirana, posebno dokler ne bomo nekoliko bolje uskladili zahtev različnih kupcev in uvedli kvalitetno klasificiranje jekla na osnovi rezultatov kontrole. Ta organizacija bo skrajšala čase in izboljšala odločitve kontrole, je pa tudi v neposredni zvezi z reguliranjem zalog in mora imeti velik vpliv na ekonomiko proizvodnje in prodaje.

Glavni in najpomembnejši delež dejavnosti laboratorijske kalilnice predstavlja tekoča kontrola šarž in kontrola končnih dimenzij. Prva s preiskavami kovanih ali valjanih gredic omogoča odločitve o dispoziciji predelave ali uporabe šarž, druga pa s svojimi rezultati predstavlja osnovo za odpremo in atestiranje.

Če upoštevamo, da se različne vrste jekel zelo različno preizkušajo in da je preiskava vsake šarže precej obsežna, bomo dobili vsaj skopo informacijo o obsegu dela v laboratorijski kalilnici iz naslednjih podatkov za leto 1968.

V tekoči kontroli šarž smo kontrolirali z vsemi potrebnimi preiskavami

- iz kovačnice 349 šarž,
- iz valjarne 1152 šarž.

Po jominyjevi metodi smo preizkusili kaljivost za 790 šarž in na osnovi tega izvršili vse potrebne popravke pasov garantirane kaljivosti. Te smo izdali v obliki provizoričnega kataloga.

Končna kontrola ni vezana samo na vrsto jekla in šaržo, ampak tudi na dimenzije in zahteve obratnega naloga. Enota v laboratorijski končni kontroli je kontrolni karton, na katerega je vezano večkrat tudi večje število prob.

Vse preiskave v laboratorijski kalilnici smo opravili na probah

- iz valjarne za 1010 kontrolnih kartonov,
- iz kovačnice za 1315 kontrolnih kartonov,
- iz kalilnice za 544 kontrolnih kartonov.

Po strukturi odpade pri tem

- 911 kontrolnih kartonov na brzorezna jekla,
- 644 kontrolnih kartonov na druga orodna jekla,
- 770 kontrolnih kartonov na konstrukcijska jekla,
- 544 kontrolnih kartonov na ležajne obročke.

V opremi laboratorijske kalilnice so bile v letu 1968 manjše tehnične izpopolnitve, v letošnjem letu pa si obetamo bistveno izboljšanje dela in učinkovitosti z novimi pečmi, predvsem pa z uvajanjem sistema georga, ki prav pri lansiranju na področju toplotne obdelave obeta največjo pridobitev.

V laboratorijski kalilnici je obseg dela močno narastel, tako da so velike težave kljub rednemu izmanskemu delu. Ko bomo v letošnjem letu prejeli nove peči in solne kopeli, bo kapaciteta opreme v kalilnici zadostna tudi za kritje konic. Treba pa bo nujno zaposliti še enega kvalificiranega kalilca in enega laboranta, pri čemer pa bo laboratorijska kalilnica v povezavi z obratno kalilnico, SMO in industrijsko šolo v primeru prostih kapacitet lahko prevzemala del drobne in zahtevnejše proizvodnje v toplotno obdelavo.

Mehanski laboratorij

Težišče mehanskega laboratorija je na izvajanju standardnih mehanskih preizkusov za potrebe tekoče kontrole kvalitete, atestov in

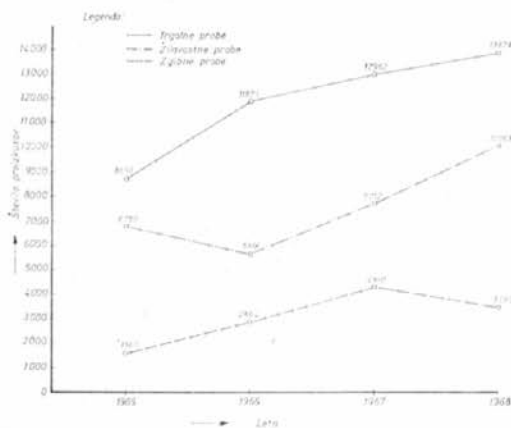

Cvetoči TKR

prevzemov. Iz leta v leto narašča obseg dela v okviru raziskovalnih nalog in sistematičnega zbiranja dokumentacije o lastnostih naših jekel.

- V letu 1968 smo izvršili
- 13.879 trgalnih preizkusov,
 - 3.490 zgibalnih preizkusov,
 - 10.063 žilavostnih preizkusov.

V toku leta po mesecih obseg dela močno niha, kar pa v mehanskem laboratoriju ne predstavlja tolikšnega problema kot v drugih laboratorijih in delavnicah. Primerjave za obdobje 1965—1968 so podane na sliki.

Število mehanskih preizkusov za obdobje 1965—1968

Lahko se pohvalimo, da je naš mehanski laboratorij vzorno opremljen. V lanskem letu smo postavili in usposobili za delo še nove, moderne pridobitve — visokofrekvenčni pulzator za dinamično preizkušanje in dve bateriji strojev za statično preizkušanje trdnosti v vročem.

Poleg teh strojev ima mehanski laboratorij štiri trgalne stroje za območje preizkušanja od 400 kg do 60 ton z dodatno napravo za preizkušanje v vročem in hladnem, tri klavdiva charpy za preizkušanje žilavosti, mikro trgalni stroj in merilce trdot. To je lepa razstava za naš proizvodni program nujno potrebnih preizkuševalnih strojev.

S tem pa je vezan problem »naše vrste«. Pri dragih investicijah smo precej manj razmišljali o štednji kakor pri nastavitvi dodatnih sodelavcev, ki naj bi te stroje uporabljali. V mehanskem laboratoriju imamo metalurškega tehnika in dva laboranta, kar pa komaj zadošča za opravljanje vsega tekočega dela pri preizkušanju za kontrolo, prevzeme in za urejanje ter obdelavo zbrane dokumentacije.

Za izkoriščanje strojev z raziskovalnim preizkušanjem in za sistematično dokumentiranje posebnih lastnosti naših jekel, ki bi bilo nujno za dviganje konkurenčnega renomeja in za poznavanje garantiranih lastnosti, skoraj ni nobenih možnosti v danih prilikah.

Če bomo hoteli, da dragocena oprema ne bo postala negiben spomenik in namesto pričakovane koristi naše nepotrebno breme, bomo morali še v letošnjem letu v mehanskem laboratoriju zaposliti dobrega metalurškega ali strojnega tehnika in enega laboranta.

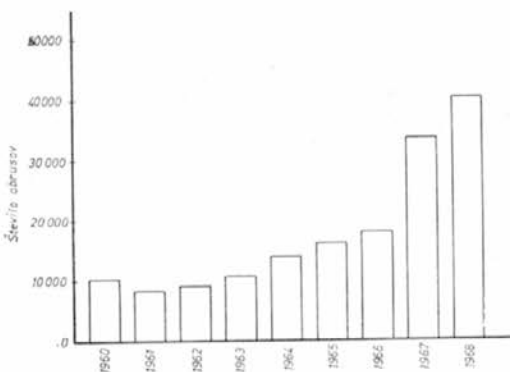
Metalografski laboratorij

Na področju laboratorijske kalilnice in mehanskega laboratorija je obseg dela v zadnjih letih močno naraščal, vendar je bilo to naraščanje kontinuirano in nekako le v sorazmerju s povečanjem proizvodnje. Kontrola lastnosti po različnih načinih toplotne obdelave in kontrola mehanskih lastnosti predstavljata klasično metodiko preizkušanja, ki se je že dolgo tudi pri nas redno izvajala po zahtevah naročnikov in prevzemalcev. Naraščanje obsega dela na področju kalilnice je torej v zvezi s povečanjem proizvodnje, zaostroitvijo pogojev in z uvajanjem nekaterih novih ali razširjenih postopkov.

Precej drugačna pa je slika na področju metalografije. Metalografske preiskave še pred 8—10 leti pri nas sploh niso imele značaja redne kontrole, ampak so se izvajale le občasno po posebnih zahtevah nekaterih naročil ali pa za posebne interne potrebe, raz-

iskave ter reševanje reklamacij. V glavnem je šlo le za določanje velikosti zrna in splošen pregled mikrostrukture, nekateri kupci pa so za določene dobave v prevzemnih pogojih zahtevali tako imenovane »mikroposnetke« — to je slike povprečnih karbidnih izcejev ali pa nečistoč. To je bilo vse! Nekako leta 1960 smo začeli uvajati uporabo primerjalnih tabel v metalografiji in za brzorezna jekla smo namesto »mikroposnetkov« v atestih začeli navajati ocene po primerjalni skali, ki smo si jo sami izdelali. Nato smo uvedli medfazno metalografsko kontrolo gredic, na osnovi česar smo kmalu začeli predpisovati dispozicije nadaljnje predelave. To so bili prvi začetki redne metalografske kontrole. Kmalu smo uvedli redno ocenjevanje velikosti avstenitnega zrna v brzoreznem jeklu po metodi ASTM, ko pa smo s statistično analizo ugotovili, da je ta metoda za brzorezna jekla pre malo občutljiva, smo uvedli štetje zrn po specialni metodi Snyder-Graff. Po teh prvih začetkih redne metalografske kontrole v obdobju 1960—1963 smo uvedli redno kontrolo velikosti zrna pri cementacijskih jeklih po Mc Quaid Ehn, velikosti zrna v jeklih za poboljšanje, karbidnih izcejev v jeklih OCR 12 in OCR 4 itd. V zadnjih treh letih pa je obseg metalografske kontrole posebno z ocenjevanjem razogljčenja, nečistoč po raznih metodah, velikosti karbidov in izcejev, trakavosti in drugih mikroskopskih preiskav tako narasel, da je pri obstoječih kapacitetah prerasel vsako realno mejo. Poleg preiskav v redni kontroli in v okviru raziskovalnih nalog, ki so nujno potrebne, imamo že občutek, da je metalografija postala danes v splošnem tako moderna, da brez metalografskega pregleda praktično ni več nobene preiskave jekla, pa naj bo to potrebno ali ne. Kdor naroča preiskavo in si ni popolnoma na jasnem, kaj naj bi zahteval, napiše brez preciznejših zahtev v naročilu že udomačen refren »metalografski pregled« ali pa bolj učeno zahteva, naj se »izvrši podrobna in vsestranska metalografska raziskava«. Take zahteve vsekakor preraščajo realne kapacitete metalografskega laboratorija in jih bo treba omejiti na razumno mero. Seveda moramo predvidevati še nadaljnjo upravičeno razširitev področja metalografskih preiskav v kontroli in raziskavah, zato moramo pravilno planirati nadaljnji razvoj metalografskega laboratorija po kadrih in opremi.

Obseg dela v metalografskem laboratoriju najlažje ocenimo po številu izdelanih metalografskih obrusov. Zelo nazoren pregled naraščanja obsega dela v našem metalografskem laboratoriju kaže grafikon, na katerem višine stolpcov prikazujejo število izdelanih obrusov na leto v obdobju 1960—1968.

Letno število obrusov za obdobje 1960—1968

Komentar k tej sliki ni potreben, saj na prvi pogled opazimo, da je število obrusov v zadnjih petih letih naraščalo tako, da je doseglo štirikratno količino v primerjavi z letom 1963, v zadnjih dveh letih pa se je količina izdelanih obrusov podvojila (1968:1966), pri tem pa metalografski laboratorij ni dobil za pripravo obrusov nikakršne nove opreme. Da je bilo to sploh mogoče doseči, je metalografski laboratorij zelo razširil uporabo elektropolariziranja z doma izdelano elektropolarizirno napravo.

V letu 1968 je bilo izdelanih 40.107 metalografskih obrusov, kar pomeni povprečno 3842 obrusov na mesec. Če upoštevamo, da te o-

bruse izdelajo tri laborantke, potem je kapaciteta gotovo dosegla skrajni maksimum in ji kmalu ne najdemo para tudi v vodilnih laboratorijih z moderno opremo. Poudariti moramo namreč, da je oprema naše priprave obrusov izredno zastarela in danes zaposleni v metalografskem laboratoriju ne pomnijo, kdaj so bili brusilni stroji doma izdelani. Rešitev tega problema je v teku z nabavo baterije modernih brusilnih strojev na vodno brusenje in polirnih strojev, kar bo ob enakem številu zaposlenih in pripravi obrusov močno povečalo kapaciteto in izboljšalo kvaliteto obrusov.

Obenem z naraščanjem števila izdelanih obrusov je še bolj naraščalo število metalografskih pregledov. Zakaj še bolj? Pri nekaterih jeklih se zahteva metalografski pregled po različnih metodah ali pa ocena različnih strukturnih sestavin pri različnih povečavah ali pa po različnem jedkanju na istem obrusu. Zato je celotno število metalografskih pregledov 30—40% večje od števila izdelanih obrusov.

V letu 1968 je bilo izvršenih 53.764 metalografskih pregledov. V letu 1968 pa je dinamika kazala naraščanje, tako da je bilo v zadnjih štirih mesecih 19.439 pregledov, kar bi pomenilo že skoraj 60.000 pregledov letno.

Samo v zadnjih štirih mesecih leta 1968 so bili izvršeni naslednji pregledi z ocenami:

- 2803 nemetalnih vključkov po različnih metodah,
- 587 velikosti zrn po ASTM,
- 1100 velikosti zrna po SG,
- 1598 velikosti karbidov pri brzoreznem jeklu,
- 1737 mikrostruktur jekel,
- 5522 razporeditev karbidov,
- 5008 globin razogljčenja,
- 1084 posebnih pregledov za DK preiskave in raziskovalne naloge.

Iz te strukture vidimo, da imamo v kontroli največ jekel, pri katerih je važna razporeditev karbidov, razogljčenja, nemetalni vključki itd.

Vse metalografske ocene se kartotečno arhivirajo in statistično obdelajo v obliki statističnih kontrolnih kart, občasno pa se izvrši še analiza na elektronskem računalniku.

Vsa ta dela opravljajo

- vodja metalografskega laboratorija,
- metalograf in
- delovodja metalografskega laboratorija.

Tako pride na metalografa poleg dokumentacijskega dela skozi vse leto 1968 povprečno po 136 metalografskih pregledov dnevno. To je daleč prek dopustnih možnosti zaradi preobremenjevanja oči. Vsakdo, ki je samo pogledal skozi okular mikroskopa pri bleščeči svetlobi, npr. pri ocenjevanju mikrovključkov, pri čemer je treba za en mikroskopski pregled na obrusu oceniti 30 do 50 mest in iskati nianse ter razlike med sulfidi, silikati, oksidi, aluminati, si predstavlja, da take obremenitve človeško oko ne zmore več kakor nekaj let, potem pa ni več sposobno za normalno delo te vrste. Metalograf praviloma ne bi smel delati več kot štiri učinkovite ure za mikroskopom. Problem pa je v tem, da metalografsko delo zahteva vsaj nekajletno rutino in ni mogoče metalografa hitro priučiti.

Da bi bile težave še večje in obremenitve metalografov še bolj kritične, prihajajo probe na pregled v metalografski laboratorij kampanjsko in vedno so »izredno nujne«. V teku enega meseca se v zasedanju normalnih kapacitet pojavljajo ogromna nihanja, saj sprejememo v enem dnevu najmanj 10, največ pa 450 obrusov v pregled. Normalna kapaciteta metalografskega laboratorija je 140 obrusov dnevno (izdelava in pregled). Tako so velike težave s planiranjem rokov oz. prehodnih časov, ki trajajo za enako delo od 4 ur do 4 dni. Obrat je lahko pravilno informiran, da določen pregled izvršimo še isti dan, ko dostavi probe in s tem računa pri lansiranju oz. terminiranju svojega dela ali pa odpreme. Če pa se slučajno nakopiči maksimalno število obrusov, bo na rezultate istega pregleda čakal 4 dni.

Posebno v zadnjem času močno narašča obseg metalografskega dela za potrebe posebnih preiskav DK in raziskovalnih nalog. Vse to je največkrat vezano na posebne preglede, ki so mnogo bolj zamudni in zahtevni od ru-

tinskih. Največkrat se zahteva tudi slikanje struktur in posebno poročilo.

V letu 1968 je bilo izdelanih 1579 mikroskopskih posnetkov in iz tega izdelanih 6514 mikrofotografij.

V redni kontroli kvalitete je bilo metalografsko pregledanih 1980 šarž različnih vrst jekel. Ker so metalografski pregledi vezani na različne dimenzije, različna naročila in na posebne zahteve, pride poprečno po 20 obrusov in 27 metalografskih pregledov na vsako šaržo.

V lanskem letu je bila v metalografskem laboratoriju uvedena pomembna novost na področju raziskav z mikroskopijo v vročem na specialnem mikroskopu z napravo vacu-therm. V tej napravi se posebna proba kontrolirano ogreva do maks. 1300°C v vakuumu 10⁻⁶ torra ali v argonu ter se drži izotermno ali pa kontrolirano ohlaja.

Precej dela je bilo opravljenega na področju uvajanja metodike in rednega dela na področju korozijskih preiskav.

V letošnjem letu pričakujemo novo pridobitev s kompletno napravo za kontinuirano in izotermno preizkušanje z možnostjo izdelave kompletnih diagramov TTT, ki so velikega pomena za celotno področje toplotne obdelave. Na tej napravi je mogoče preizkušati vse variante ciklusov termične obdelave — njihove vplive na spremembe mikrostruktur in trdot.

S tem v zvezi je tudi predvidena nabava tako imenovanega strukturnega rentgena na osnovi rentgenske difrakcije za identifikacijo in kvantitativno analizo strukturnih faz. To napravo že sedaj večkrat potrebujemo in se je poslužujemo na zavodu za avtomatizacijo ISKRA v Ljubljani, kar pa je zvezano z dolgimi roki, tako da rezultat največkrat izgubi svojo aktualno vrednost.

Z nabavo mikrosone in elektronskega mikroskopa na Metalurškem inštitutu bo ta oprema predstavljala odlično kombinacijo. Na teh področjih bo delal diplomirani fizik, ki že opravlja svoj pripravniški staž.

Današnje stanje v metalografskem laboratoriju je tako po kadrih kakor po opremi kritično. Nabava potrebne opreme je v teku, bolj pereč problem pa so potrebni kadri, ki jih je treba najprej dobiti, potem pa še vzgojiti in priučiti. Ob opisanim razširjenem obsegu dela in po nabavi nove opreme bo nujno potrebno zaposliti v metalografskem laboratoriju še letos dva metalurška tehnika, v naslednjih letih pa bo treba zaposliti na tem področju tudi enega diplomiranega inženirja metalurgije.

Defektoskopski laboratorij

Defektoskopski laboratorij — vodi ga neposredno inž. Šipek — ima predvsem nalogo reševati probleme neporodne preiskave materiala in razvijati nove postopke in naprave za defektoskopske namene. Razen tega spada v njegovo dejavnost tekoča kontrola proizvodov z neporodnimi metodami.

V prvem delu bi omenili tekočo kontrolo proizvodov:

Radiografija

Radiografski laboratorij ima tri zaposlene, dva kot laboranta z ustreznimi tečaji. Na razpolago imajo samo en izvor Co⁶⁰, ki pa je že precej oslabil. Dokaj nujno bo razširiti prostore, tako eksponažne kot temnice, in nabaviti vsaj še en rentgen 400 KV. Kapacitete izvora so za produkcijo sedaj že premajhne in mrtvi časi eksponaže predolgi. Če je le mogoče, se radiografirajo vsi naši odkovki in 10% iz ničelne serije.

Ultra zvok

Vsi odkovki in velik del gredic so ultrazvočno kontrolirani. Na kontroli sta zaposlena dva laboranta. Prav tako so podvrženi kontroli skoraj vsi obdelani odkovki in delno ulitki.

Valjane palice so delno kontrolirane na površinske napake z avtomatično ultrazvočno sondažno napravo.

Magnetna defektoskopija

V prvi vrsti uporabljamo postopek ferofluks s prahom in z napravami, ki so bile izdelane doma, in to v valjarni, vzmetarni,

jeklovleku, mokri postopek pa v jeklovleku in mehnični.

Induktivni postopek za kontrolo površinskih razpok na luščenih in brušenih ter vlečenih palicah uporabljamo v jeklovleku na doma projektiranem in izdelanem agregatu.

Penetranti

Penetrante uporabljamo individualno, kjer drugi postopki za odkrivanje površinskih napak odpovedo, npr. v mehnični na obdelanih odkovkih in ulitkih.

Razvojna dejavnost

Defektoskopski laboratorij je razvil vrsto naprav in pribora, ki bi ga morali sicer kupovati iz uvoza, ker pa gre vedno za zelo visoke vsote, do nabav ni prišlo, razen tega pri vseh teh metodah igra odločilno vlogo geometrija vzorca in vrsta napake, ki jo želimo najti, zato je treba v večini primerov tudi nabavljene naprave adaptirati.

— Avtomatična ultrazvočna sondažna proga za kontrolo okroglih palic 20 do 45 Ø na površinske in podpovršinske napake.

Naprava je popolnoma avtomatizirana in projektirana doma. Njene glavne karakteristike so:

avtomatično šaržiranje, sondiranje, registracija napak direktno na površini palic, avtomatično sortiranje v dobre in slabe, avtomatično merjenje in registracija trdot po dolžini palice po magnetoskopskem postopku.

Kapaciteta 7,5 t/8h za 20 Ø in 37 t/8h za 45 Ø.

Naprava je izredno robustna in deluje zadovoljivo. More pa odkrivati napake globlje od 0,3 mm in dalje od 15 mm. Zal je njena kapaciteta za našo produkcijo še premajhna.

Nabavni stroški v celoti so znašali ca 12 milijonov S din, medtem ko je cena prav take uvožene naprave ca 20 milijonov S din. V projektu imamo še eno podobno napravo, ki bo opremljena še z glavami za odkrivanje notranjih napak in bo njena kapaciteta še enkrat večja in bo obsegala območje do 100 Ø.

— Polavtomatična proga magnofluksa za palice je v gradnji. Palice so impulzno magnetene z impulzivnim magnetilnim aparatom domače konstrukcije in teko skozi vibracijsko posodo (wirbeltopf).

Podobna naprava je v izdelavi za vzmetarno, kjer se spiralne vzmeti magnetijo impulzno in teko pod prho s fluorescenčnim magnetnim oljem.

— Induktivna sonda je bila zgrajena za jeklovlek in je z njo mogoče kontrolirati palice od Ø 10 do Ø 20. Enaka z večjo kapaciteto je v gradnji za valjarno.

— Razvili smo izdelavo vseh vrst ultrazvočnih glav, med drugimi smo izdelali glave SE za merjenje debeline sten v glavah cilindra, glave za preiskave topovskih cevi itd. Cena doma izdelanih glav je ca 20% cene uvoženih.

— Izdelan je prototip ROT — ultrazvočna sondažna naprava z vrtečimi se glavami za valjane in predvsem površinsko obdelane palice. Montiran bo v jeklovleku.

— Številni poizkusi so bili izvedeni na magnetografiji. Razvili smo domač magnetografski trak in kompletno elektroniko, kar pripravljamo za magnetograf za gredice. Ta projekt bo realiziran šele drugo leto, ker je v njem zelo obsežna mehanika.

— Poizkuse smo izvedli s sondo VF za odkrivanje površinskih napak na palicah s pomočjo vrtničastih tokov. Naprava še ni industrijsko zrela in poizkusi še trajajo.

— Zelo uspešno smo razvili magnetoskopijo, to je magnetno strukturno analizo z doma projektiranim in v transistorski tehniki izdelanim magnetoskopom. Dva aparata že več let delujeta v kalilnici, eden je montiran na avtomatični sondažni progji v valjarni, eden je v tovarni kovanega orodja v Zrečah, kjer je pokazal odlične rezultate pri kontroli utopno kovanih izdelkov za motorno industrijo, eden je v podjetju »Pretis« v Vogošči, izdelan specialno za merjenje prehodne zone na zrnih. V izdelavi je popolna avtomatika k magnetoskopu in bo gotova v dveh mesecih. Merjeni kosi so po trdotnih skupinah avtomatično sortirani, po želji tudi markirani ali re-

gistrirani na trak. Obenem smo razvili elektronske števec brez dotika, ki štejejo izdelke, ki potujejo skozi sondažno progo. En avtomat bo montiran v naši kalilnici.

— Izdelan je sistem meritve trenutnih sil za novo ekscentrično stiskalnico do 600 t z registracijo na bazi uporovnih merilnih trakov.

— Izdelana je avtomatika za varovanje iste stiskalnice na principu »slipa« po diferenčno impulzivni metodi, ki je bila razvita pri nas.

— Vsako leto so tečaji za ultra zvok za vse zainteresirane in uporabnike ultrazvočnih aparatov, predvsem pri potrošnikih našega jekla. Do sedaj je šlo skozi tečaje ca. 150 kandidatov.

Problemi

Za razvijanje naprav, predvsem avtomatičnih, nam zelo primanjkuje projektantov mehanskega dela naprave, ki je med najvažnejšimi elementi. Lastnega projektanta nimamo, konstrukcijski oddelek pa je prezašeden, tako da delo napreduje z velikimi zamudami.

Zaključki

Iz teh kratkih informacij, ki zajemajo le dejavnost metalurških laboratorijev, ne obsegajo pa drugih oddelkov in služb, kot so strokovna knjižnica, računski center, fotolaboratorij, risalnica, oddelek operativne priprave in drugih, je vsaj v grobih obrisih prikazana aktivnost metalurškega oddelka. Navedene številke kažejo obremenitve v posameznih oddelkih, iz katerih vidimo, da so metalurški laboratoriji res sredi dogajanja in borbe za proizvodnjo in pravočasno odpremo. Težko skoraj govorimo o neproduktivni dejavnosti, še manj pa o »domu oddiha«. Metalurški oddelek TKR ni tako odmaknjen od proizvodnje naše železarne, kakor bi človek lahko sklepal po lepi stavbi na planoti z lepim razgledom izven železarne, komaj še znotraj plota. Ni dolgo, ko so bili naši laboratoriji in oddelki še stisnjeni po raznih luknjah med proizvodnimi obrati. Z novo stavbo TKR so se pogoji našega dela močno izboljšali, prav tako pa se je z novimi delovnimi pogoji močno povečala tudi naša aktivnost in delovni dosežki.

Glavna značilnost dela in aktivnosti metalurških laboratorijev je in bo uvajanje novega organizacijskega sistema ter priprave laboratorijskega in preiskovalnega dela s pomočjo principov sistema georga. Glavni cilj organizacijskih sprememb je doseganje večje učinkovitosti in boljšega terminiranja obnem s sistematično urejeno tehnično dokumentacijo. V zvezi s tem je obsežno delo namenjeno tudi organizaciji povezave laboratorijskega dela s proizvodnimi obrati ter tekoče obveščanje o gibanju kvalitete.

Precejšen delež angažiranosti laboratorijev predstavljajo preiskave po naročilu obratov in oddelkov, vhodne kontrole, komercialne in raziskave — tako imenovane preiskave DK, ki vse bolj naraščajo po številu in obsegu.

Značilnost laboratorijskega dela v letu 1968 je izredno povečanje angažiranosti pri tekoči kontroli in posameznih preiskavah po naročilu.

Opremo laboratorijev izpopolnjujemo in upamo, da bomo še v letošnjem in prihodnjem letu dosegli tako medsebojno uskladitev kapacitet, da bomo lahko normalno zadovoljevali potrebe kontrole, preiskav in raziskav po kvaliteti in količini.

Mnogo težji so kadrovske problemi, ki smo jih navedli pri posameznih laboratorijih. Poleg problemov pri potrebah po novih inženirjih, tehnikih in delavcih v metalurškem oddelku za raziskave in laboratorije smo imeli in še imamo ogromne težave pri dokončni izvedbi reorganizacije oddelka, ki je bila nujno potrebna s spremembami v vodstvu metalurškega oddelka in raziskovalnega oddelka. Od januarja 1968, ko so nenadoma nastale omejene spremembe, do danes nismo mogli izvesti reorganizacije po shemi, ki jo je CDS sprejel že spomladi. Niti od vodstvenih niti od samoupravnih organov nismo dobili nikakršne odločitve niti jasnega odgovora na naše številne predloge. V akciji za izboljšanje organizacije in ekspeditivnih reševanj problematike ne bi smeli organizacijskih problemov puščati več kot eno leto v popolni nejasnosti! Saj

v takem stanju ni mogoča delitev niti dolžnosti niti kompetenc, kar je prvi pogoj organiziranega dela.

V letošnjem letu nas v okviru splošnega izpopolnjevanja organizacije dela v podjetju čakajo še obsežne in zahtevne naloge, za kar imamo izdelan jasen program v tesnem sodelovanju z oddelkom za organizacijo.

V. d. vodja metalurškega oddelka
Jože Rodič, dipl. inž. met.

STROKOVNO POSVETOVANJE O TEHNOLOGIJI IN KONTROLI V TOPILNICI

Dne 28. februarja t. l. je bilo strokovno posvetovanje o izpopolnitvah tehnoloških in kontrolnih predpisov za topilnico. Tehnološki predpisi so bili izdelani kot začetni osnutek v lanskem letu. Statistična obdelava podatkov iz tekoče kontrole je pokazala, da se tehnologija izdelave jekla in pogoji dela spreminjajo ali pa so bili predpisi v nekaterih točkah postavljeni z nedosegljivimi mejami v današnjih možnostih.

Iz teh razlogov je treba obstoječe predpise popraviti in predpisati realno dosegljive meje. Na podlagi poročil večmesečnih zasledovanj o izpolnjevanju obstoječih predpisov v topilnici in izkušnjem jeklarjev smo pristopili h korekturam tehnoloških predpisov v taki obliki, da bodo ti res služili kot kriterij za potrebne ukrepe. Tako smo na tem posvetovanju popravili predpise za Cr, Cr-Mn, Cr-Mo, Ni-Cr in Ni-Cr-Mo cementacijska jekla ter čase za sifonsko litje kovaških ingotov. Na prihodnjem posvetovanju z isto temo bomo popravili še ostale obstoječe predpise, kjer se bo pokazala potreba po spremembah. Tako bomo imeli do sredine aprila novo kompletno izdajo predpisov tehnologije in kontrole v topilnici.

Rudi Hovnik

7. APRIL — SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Svetovna zdravstvena organizacija je ena izmed specializiranih ustanov Zveze narodov. Njena konstitucija je bila izdana v odloku z ustavno listino Združenih narodov na mednarodni konferenci za zdravstvo v New Yorku leta 1946. Svojo pravnomočnost je ta organizacija dosegla 7. aprila 1948, ko je zanjo glasovalo 26 držav, članic Združenih narodov.

Ob svetovnem dnevu zdravja, ki ga obhajamo kot obletnico vsako leto 7. aprila, želimo opozoriti na svetovno zdravstveno organizacijo, na poslanstvo in delo te, v svetovnem merilu najvišje organizacijske in koordinacijske zdravstvene organizacije. Hkrati pa je treba preudariti še to, da se letos v okviru svetovnega dneva zdravja hkrati praznuje tudi 50-letnica mednarodne organizacije dela.

Vsako leto se ob svetovnem dnevu zdravja posveča posebna pozornost enemu izmed zdravstvenih problemov, ki so posebno pereči in katerih reševanje je pomembno za izboljšanje zdravstvenega stanja in zdravstvenih razmer, v katerih živi prebivalstvo sveta. Razumljivo je, da je za reševanje teh problemov potrebno sodelovanje vseh držav. Obravnavanje po izbiri določenega problema svetovnega dneva zdravja ima predvsem namen informirati svetovno javnost, doseči vključevanje določenih zdravstvenih vprašanj v program zdravstvenega varstva pri zdravstvenih službah posameznih držav ter vzbuditi med prebivalstvom zanimanje za določena zdravstvena vprašanja in ga pri-

dobiti za sodelovanje pri izvajanju ustreznih zdravstvenih programov.

Moderna doba je z napetostmi, ki jih prinaša sodobna civilizacija, ustvarila vrsto novih zdravstvenih problemov, ki so ovi- ra pri delu glede na razvitost tehnike produktivnosti. Zato letošnji svetovni dan zdravja poudarja témo ZDRAVJE, DELO IN PRODUKTIVNOST, ki nam bo dala priložnost, da poudarimo tesno povezavo med zdravjem in produktivnostjo, ki je osnova za vsak dolgoročni načrt v družbenem in gospodarskem razvoju.

Vsebina svetovnega dneva zdravja je namenjena v prvi vrsti delovnemu človeku in želi prikazati potrebo po zdravstvenem varstvu delavcev kot osnovnem delu sodobne industrializacije.

Dramska dejavnost na ravenski osnovni šoli ima že kar lepo tradicijo. Večkrat so učenci naštudirali enodejanke ter jih uprizorili na šolskih proslavah. Javnosti pa so se prvič predstavili letos, ko so ob dnevu žena postavili na oder Ingoličevo mladinsko igro »Deček z dvema imenoma«.

Pod vodstvom učiteljice Eveline Krivec so nastopili učenci višjih razredov. Za nastop zaslužijo pohvalo prav vsi, saj so bile nekatere vloge zaigrane odlično. Jezik je bil zelo lep, igra pa doživeta in sproščena, čeprav so nastopili najprej pred sošolci, ki so bili do »igralcev« še posebej kritični. Dali so vrsto predstav, med drugimi za starše, za ravensko posebno osnovno šolo in za osnovno šolo Prevalje.

Posebno pohvalo zasluži požrtvovalna režiserka, saj so bile vaje izredno naporne. Upamo, da nas bodo mladi igralci še kdaj razveselili.

21. marca so v ravenski študijski knjižnici odprli slikarsko razstavo akademskih slikarjev iz Maribora Lajčija Pandurja in

V ta namen bodo vse države, članice te humane mednarodne organizacije, prirejele razne akcije za prosvetljevanje ljudi. Tudi pri nas bodo v ta namen na pobudo zavoda SRS za zdravstveno varstvo po vsej republiki predavanja v mesecu aprilu, ki jih bodo organizirali delavska univerza, delovne organizacije in družbene organizacije kakor tudi šole. V ta namen je Zavod SRS za zdravstveno varstvo pripravil najrazličnejša predavanja, ki si jih družbene in delovne organizacije lahko oskrbijo za prosvetljevanje svojih ljudi.

Delovni ljudje pa bodo tej humani akciji prispevali svoj delež s tem, da bodo spoštovali napotke za boljše zdravje jutrišnjega dne in s tem za večjo blaginjo ljudi.

k. f.

KULTURNA KRONIKA

Janeza Vidica. Razstava je bila odprta do 27. marca in si jo je ogledalo lepo število ljudi.

Čeprav nam svet teh dveh slikarjev ni neznan, saj sta oba pred leti na Ravnah že razstavljala, je bil ogled morda zaradi primerjave še bolj zanimiv, izreden vtis pa so morala dela zapustiti tudi v tistih gledalcih, ki Pandurja in Vidica doslej še niso srečali.

Oba sta dozorela umetnika. Pandur se zdi dokončno ustaljen v prekmurski pokrajini, njenih pejsažih in ljudeh, medtem ko Vidic nenehno raziskuje ter študira človeka in življenje ter išče možnosti, kako bi svoja doživetja slikarsko izrazil čim boljše.

Pandurjeva olja (izrazito boljši del njegovega opusa) kažejo tako po motivih kot po obdelavi umetnika, ki ljubi svoj mali svet, se čuti kot njegov sestavni del, pozna njegove in svoje meje, pa jih ne poskuša rušiti niti tresti ne. S svojimi platni prikazuje silo svojih ljudi, in utrip njihove naravnosti. Naj so tudi nekatere njegove kompozicije nekoliko zamišljene in

Tihožitje

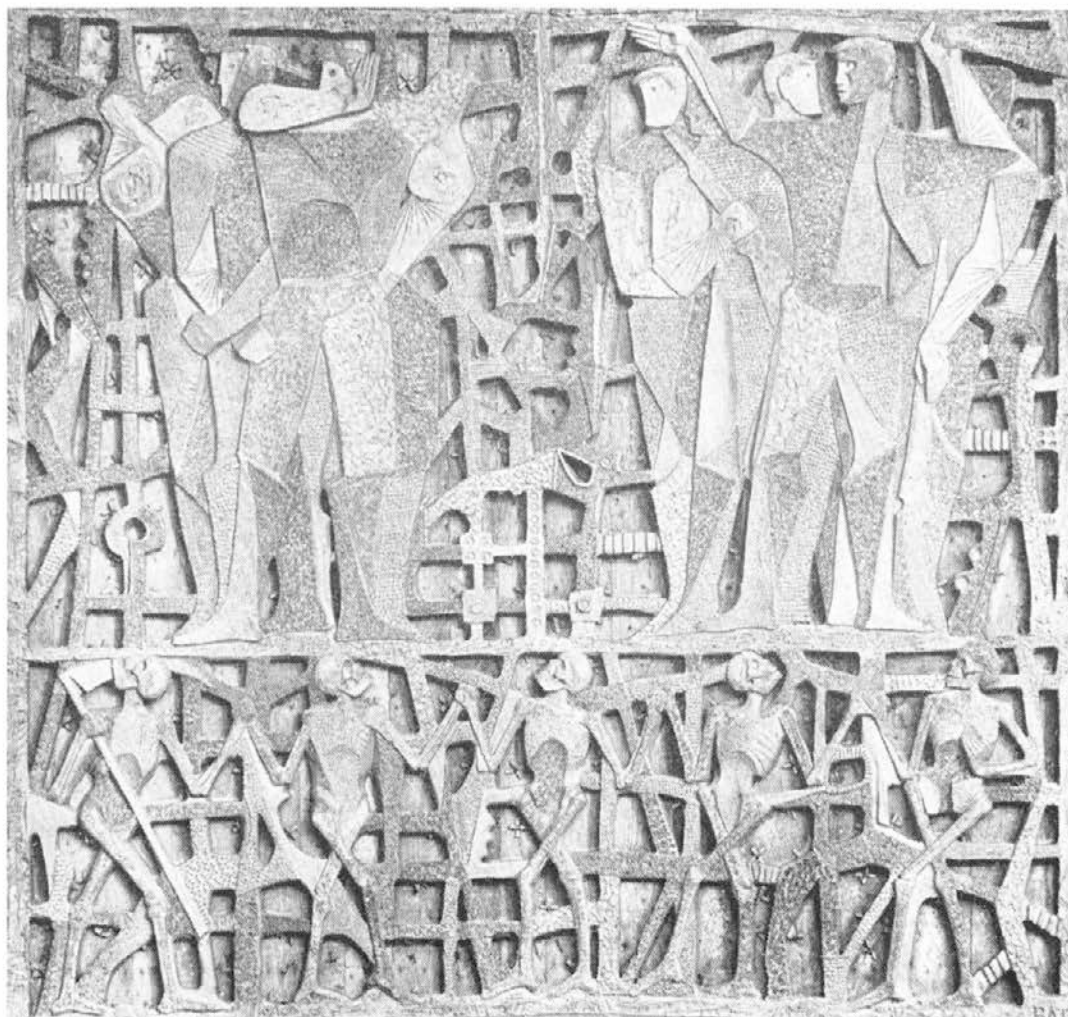
otožne, so vendarle daleč od žalosti ali pesimizma, ki bi bil svetovni nazor slikarja. Pandurjeva paleta je tako topla, da bi tudi najbolj temne strani življenja (če bi jih upodabljal) podal s simpatijo kot nekaj naravnega in smiselnega.

Njegov moderni realizem pa je gotovo razumljiv vsakemu, še tako preprostem gledalcu.

Vidic je precej drugačen. Morda je naključje, morda pa ne, da je kot sestavni del svoje razstave vključil tudi ilustracije Aškerčevih Balad in romanc. Vsa razstavljena Vidičeva dela imajo moreč pečat baladnega, temačnega, včasih kar mračnega vzdušja. Njegovo cvetje je otožno, ljudje so kot izgubljeni na tem svetu, tihožitja kažejo grozljivo puščobo predmetov. Vidic je lirik absurda, nesmiselnih situacij, v katerih se sodoben človek znajde tolikokrat, da so skoraj že življenjsko pravilo. Z zmeraj novo tehniko, ki jo izbira in prilagaja obravnavanim temam, z izredno prefinjenimi prijemi (enako virtuozno obvlada risbo in barve) vrta Vidic v globine naše sodobnosti in nam jo prikazuje z otožnim nasmehom.

Za to razstavo je treba izreči vodstvu likovnega salona vse priznanje, morda pa tudi že načeti vprašanje, ali ne bi bilo mogoče na kak način le urediti primerne stalne prostore (daleč ne v takih dimenzijah kot Slovenj Gradec) za likovni salon.

n. r.

Akademski kipar Stojan Batič je za naš kraj izdelal velik tridelni relief, ki prikazuje zgodovino ravenskega železarstva. Spodnji del tega reliefa ponazarja prelomnico v življenju železarjev. Zgoraj levo — streljanje talcev, desno — vstaja v NOB. Spodaj: »mrtvaški ples« iz 16.-17. stol., iz časa začetkov fužinarstva v naših krajih

NOVE KNJIGE

V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 4593 Die analytische Chemie in der erzeugenden und verarbeitenden Hüttenindustrie 1968.
- 4594 I Furman Howel N.: Standard Methods of Chemical Analysis. Vol. 1. 6. ed. (1966).
- 4594/III A-B Welcher F. J.: Standard Methods of Chemical Analysis. Vol. 3. 6. ed. (1966).
- 4595 Košiček M.: Ličnost, emocije, sukobi, brak, alkoholizam i radna sposobnost 1963.
- 4596 Šarić M.: Medicina rada 1962
- 4596 Cerbe G.: Einführung in die Wärmelehre (1968).
- 4598 Anger G.: Zellerer Durchlaufträger Schnittgrässen 1967.
- 3587/139 Muster J. & A. Ručigaj: Priprava phalnih mas za visokofrekvenčne peči 1968.
- 4594/II A-B Welcher F. J.: Standard Methods of Chemical Analysis. Vol. 2. 6. ed. (cop. 1963).
- 3587/140 Trbižan M.: Izdržljivost kokilnog ljeva protiv termošokova 1968.
- 4599 Shinsky F. G.: Process Control Systems (cop. 1967).
- 4600 Halpin J. F.: Zero Defects (cop. 1966).
- 4601 Calabro S. R.: Reliability Principles and Practices (cop. 1962).
- 4602 Feigenbaum A. V.: Total Quality Control 1961.
- 4603 Physiological Measurements of Metabolic Functions in Man (cop. 1963).
- 4604 Mathematical Models in Metallurgical Process Development (1968).
- 4605 Anschütz H.: Kybernetik (cop. 1967).

- 4606 Anweisung für den Betrieb von Zentralheizung (:Heizungsbauanweisung:) 1966.
- 4607 Anweisung für den Betrieb von Zentralheizung. (:Heizungsbetriebsanweisung:) 1961.
- 4608 Unapredenje kvaliteta čeličanskih kokila 1968.

ENAK ODNOS DO UMRlih SODELAVCEV

Mrtvi ne štejejo vencev ob svojih krstah in ne berejo napisov na njih, da bi videli, kdo se jih je spomnil, kdo ne. Mrtvi tudi ne listajo časopisov, da bi videli, ali je njihovo ime objavljeno z velikimi črkami v črnem okviru. Mrtvi ne poslušajo žalostink in besed v slovo. Oni ne potrebujejo ne rož ne partov ne pesmi.

Ce torej prižigamo sveče, pletemo vence in v pojeemo, potrebujemo to mi sami, ki smo živi. Zato, da pokažemo spoštovanje in hvaležnost pokojnemu, da olajšamo bolečino njegovi družini, da se poklonimo zvestemu delu rajnega.

Žal v življenju nismo enaki in menda nihče niti ne verjame, niti ne pričakuje več, da bi kdaj bili. Različna dela opravljamo, različnih plačil in časti smo za to deležni, žal pa smo zato deležni tudi različne pozornosti ob smrti.

In to ni prav. Ne bi smeli dopustiti, da v imenu podjetja nekaj sodelavcev dobi osmrtnice v časnike, nekaj pa ne, da ne-

kateri dobijo v imenu podjetja vence, pri drugih pa opravita v mejah možnosti te stvari le obrat in sindikalna podružnica, pa čeprav jih opravita še tako dobro.

Kup predpisov in pravilnikov imamo. Uredimo še te stvari, zadolžimo zanje konkretnega človeka ali službo, da nas ne bo treba biti sram in da bomo imeli enak odnos do umrlih sodelavcev.

n. r.

POPRAVLJAMO

V 3. številki Informativnega fužinarja smo v članku »Kdo naj začne« med drugim napisali:

»... Vseeno je, če na prvem mestu omenimo škodo v sto tisočih ali milijonih starih dinarjev, ki nastaja zaradi malomarnosti ali neznanja posameznikov enkrat pri uvozu, drugič pri odpremi, tretjič kje drugje...«

Ker je ta formulacija preveč splošna, pojasnjujemo, da je pisec članka s tem mislil na napake strokovnjakov, ko odločajo o kvaliteti, izvedbi in uporabnosti blaga iz uvoza, in drugih, ki so odgovorni za odpremo.

Urednik

Igralec Robert Wagner je vzdihnil:

»Medeni tedni se končajo takrat, ko vam pes prinese copate, žena pa začne lajati na vas.«

ŠPORTNE VESTI

ZIMSKE ŠPORTNE IGRE SLOVENSКИH ŽELEZARJEV

1. in 3. marca so bile izvedene prve zimске športne igre slovenskih železarn. Pridržitelj je bila železarna Jesenice, ki slavi letos 100-letnico obstoja. Organizacija tekmovalcev, namestitvev tekmovalcev in vse uradne formalnosti so domačini izredno dobro izvedli in zaslužijo vse priznanje.

Zimskih iger niso sestavljale samo panoge na snegu, temveč tudi tiste zvrsti športa, ki se lahko normalno odvijajo v zaprtih prostorih.

Panoge za moške: smučarski tek na 8 km, štafetni tek 3 × 5 km, veleslalom, sankanje, kegljanje — 6 tekmovalcev po 200 lučajev, streljanje — 4 tekmovalci po 30 strelav, šah — ekipa 6 tekmovalcev.

Ženske panoge: kegljanje — 3 tekmovalke po 100 lučajev, streljanje — 2 tekmovalki po 30 strelav, sankanje.

Takoj po svečani otvoritvi so se pomerili v solo tekih tekači. Številna publika je lahko uživala ob dramatičnih borbah na progi. Pomerili so se najboljši jugoslovanski tekači. Kar šest reprezentantov je bilo na progi. Tokrat so morali Jeseničani priznati premoč naših železarjev.

Rezultati: 1. Milan Dretnik, Ravne, 21,57,1, 2. Mirko Bavče, Ravne, 22,00,0, 3. Pavel Kobilica, Jesenice, 22,21,7, 4. Janez Mlinar, Jesenice, 22,59,4, 5. Egon Krpač, Ravne, 23,00,5, 6. Alojz Kerštajn, Jesenice, 23,06,3, 7. Jože Rožič, Jesenice, 24,07,4, 8. Stefan Gorenšek, Ravne, 24,48,9, 9. Vili Mozgan, Ravne, 24,55,2, 10. Franc Kajžar, Jesenice, 25,14,8.

Naša ekipa je zmagala s 55 točkami pred Jeseničani, ki so jih zbrali samo 50. Za ta podvig moramo pohvaliti prav vse naše tekače, ki so se izredno borili. Ne smemo pa pozabiti na trud njihovih vodij, Maksa Urnauta in Jožeta Osenjaka. Prvi je dajal taktična navodila in napovedoval vmesni čas, drugi pa je že ob 5. uri zjutraj vstal ter »vohal« tako sneg kot vreme. In ne za-tonj: Osenjak je odlično izbral maže.

V nedeljo pa je uspelo Jeseničanom izravnati dvoboj. V štafetnem teku so bili boljši in dosegli naslednje čase:

Jesenice: Mlinar 13,10,8, Kerštajn 13,23,8, Kobilica 13,10,0, skupno — 39,44,6.

Ravne: Krpač 13,25,3, Bavče 13,17,2, Dretnik 13,46,7, skupno — 40,29,2.

Tako je napovedani revanš Jeseničanom uspel predvsem zaradi izrednega teka Kobilice in Mlinarja. Pa tudi hitra sprememba vremena je vplivala na končni izid tega dvoboja.

Veleslalom

To je panoga, v kateri smo realno računali na drugo mesto. Smatrali smo, da so Jeseničani precej boljši od nas, a Štorani slabši. Rezultati pa so pokazali, da ni dobro delati pri športu kalkulacij. Sicer so res zmagali Jeseničani, vendar bi lahko mi, če bi v naši ekipi nastopili še Zager-nik, Waltl in Adi Pustoslemšek.

Rezultati: 1. Milan Gašperšič, Jesenice, 1,40,6, 2. Alojz Krauthaker, Jesenice, 1,45,4, 3. Alojz Fanedl, Ravne, 1,46,5, 4. Alojz Mlinšek, Ravne, 1,47,9, 5. Roman Skrinjar, Ravne, 1,48,5.

Nastopilo je 24 tekmovalcev. Ostali naši so dosegli naslednja mesta:

11. inž. Anton Hojnik, 1,58,5, 12. Ciril Križej, 2,00,8.

Inž. Antonu Godcu in Francu Peruzziju so se med vožnjo odpele vezi, vendar sta bila vztrajna in dosegla 22. oziroma 23. mesto.

Ekipni vrstni red v veleslalomu: 1. Železarna Jesenice 56 točk, 2. Železarna Ravne 49 točk, 3. Železarna Štore 15 točk.

Najboljši čas dneva je dosegel naš tekmovalac Alojz Fanedl v drugem teku z rezultatom 50,1.

Sankanje

Naša dekleta so poskrbela za prvo večje presenečenje. Tako v posamezni kot ekipni konkurenci so premagale favorizirane Jeseničanke. Pa tudi moški so se odlično odrezali; le malenkost so zaostali za Jeseničani.

Rezultati — moški: 1. Peter Prevc, Jesenice, 1,56,9, 2. Drago Dokl, Jesenice, 2,03,8, 3. Božo Erat, Ravne, 2,05,1, 4. Anton Kodrun, Ravne, 2,05,2, 5. Erih Kodrun, Ravne, 2,06,1, 8. Tomo Škegro, Ravne, 2,18,4.

Jakob Ivartnik in Ivan Škratek sta bila diskvalificirana.

Ekipni vrstni red: Jesenice 21 točk, Ravne 18 točk, Štore 6 točk.

Ženske: 1. Gabrijela Zdovc, Ravne, 2,14,7, 2. Klemenc Stana, Jesenice, 2,24,8, 3. Štefka Savinc, Ravne, 2,44,6, 4. Nada Oblak, Jesenice, 2,46,2, 5. Rezka Kavčič, Jesenice, 2,50,5, 6. Majda Bavče, Ravne, 2,54,7, 9. Barbika Savinc, Ravne, 2,58,5.

Ekpino: 1. Ravne 20 točk, 2. Jesenice 19 točk.

Šah

Ekipе vseh železarn so se pomerile v direktnih dvobojih na 6 deskah. Proti Jeseničanom smo dosegli neodločen rezultat 3:3, a Štorane smo visoko premagali s 5:1. Prvo mesto pa so si priborili Jeseničani, ker so premagali Štorane z najvišjim rezultatom 6:0. Naša najboljša šahista sta bila Zdravko Burjak in Anton Picej. Vsak je dosegel po 2 zmagi — na 6. oziroma 5. deski.

Vrstni red ekip: 1. Jesenice 9, 2. Ravne 8, 3. Štore 1.

Kegljanje

Med moškimi so bili domačini absolutni favoriti in so zasluženoma zmagali z rezultatom 5171 kegljev. To pa je že poprečje, ki ga malokdaj doseže državna reprezentanca. Naši so osvojili drugo mesto pred ekipo iz Štor.

Najboljši posamezniki — Jesenice: 1. Miha Hafner 896 kegljev, 2. Stane Železnikar 879, 3. Franc Črv 869, Ravne: 1. Mirko Hrovatič 849, 2. Jožef Smodej 847, 3. Mirko Grobelnik 846, Štore: 1. Emil Krajnc 840, 2. Jožef Sivka 815, 3. Dani Rukavina 782 kegljev.

Ekipno: Jesenice 5171 kegljev, Ravne 4902 keglja, Štore 4752 kegljev.

Pri ženskah so po ogorčeni borbi naše predstavnice premagale Štoranke; Jeseničanke pa so bile zadnje:

1. Ravne — Jožica Breznik 407 kegljev, Fricka Mačič 403 keglje, Pavla Hovnik 385 kegljev.

Ekipno: 1. Ravne 1195 kegljev, 2. Štore 1179 kegljev, 3. Jesenice 886 kegljev.

Streljanje

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Tako je bilo pri streljanju. Med moškimi so bili favoriti tako Jeseničani kot strelci iz Štor. Toda naši so prekosili sami sebe in pripravili presenečenje št. 1. Zmagali so kot ekipa; med posamezniki pa sta se na prvi dve mesti plasirala naša predstavnika Anton Špegel in Evgen Korinšek. Nista samo zmagala, temveč dosegla rezultat, ki ju postavlja v vrh slovenske strelske lestvice. Korinšek in Špegel — čestitamo! Pa tudi Ivan Franc in Alojz Mori sta prispevala svoj delež k ekipni zmagi.

Rezultati: 1. Anton Špegel, Ravne, 263 krogov, 2. Evgen Korinšek, Ravne, 254, 3. Mirko Dimč, Jesenice, 253, 4. Edi Dobravc, Jesenice, 253, 5. Vili Dečman, Štore, 247, 7. Ivan Franc, Ravne, 242, 11. Alojz Mori, Ravne, 229 krogov.

Ekipno: 1. Ravne 988 krogov, 2. Jesenice 980 krogov, 3. Štore 946 krogov.

Pri ženskah pa smo potegnili krajši konec.

Rezultati: 1. Štore — Štefka Veber 233 krogov, Lidija Kavka 225, 2. Jesenice — Majda Kralj 223, Vanda Delavec 213, 3. Ravne — Anica Hrovatič 216, Marija Franc 211 krogov.

Pokali in plakete, ki so jih osvojile ravenske ekipe

V tekmovanju med ženskimi ekipami je zmagala Železarna Ravne s 7 točkami, Železarna Štore in Železarna Jesenice sta dosegli 5 točk.

Vrstni red moških: 1. Železarna Jesenice 19 točk, 2. Železarna Ravne 16 točk, 3. Železarna Štore 5 točk.

Skupna uvrstitev moških in ženskih ekip: 1. Železarna Jesenice 24 točk, 2. Železarna Ravne 23 točk, 3. Železarna Štore 10 točk.

Prve zimske športne igre so za nami. Okrepili smo našo povezanost, borili smo se športno in dali vzgled za gospodarsko sodelovanje. Prihodnje srečanje športnikov — železarjev bo na letnih igrah, prav tako na Jesenicah 30. in 31. avgusta letos.

Štefan Filipančič

USPEH PLAVALCEV FUŽINARJA NA ZIMSKEM PRVENSTVU SRS

V nedeljo, 16. marca, je bilo na Ravnah zimsko člansko prvenstvo SRS v plavanju. Takoj lahko ugotovimo, da so plavalci Fužinarja dosegli do sedaj svoj največji uspeh. V ekipni uvrstitvi so presenetljivo zasedli tretje mesto. Za seboj so pustili renomirane klube: Ljubljano, Rudarja iz Trbovelj in Koper. To prvenstvo so domači plavalci pričakali izredno pripravljeno, saj so vsi rezultati bili zelo dobri. Tako formo in še boljših rezultatov si prav gotovo želimo tudi v letni sezoni, kar bo pa zelo težko obdržati. Vzrok za takšen skok je povečanje kvalitetnega vrha domačih plavalcev, ki so z marljivim delom zelo napredovali.

Prvenstva se nista udeležila olimpijec Dani Vrhovšek in plavalec kranjskega Triglava Sašo Kašnik, sicer pa je bila na Ravnah vsa slovenska plavalna elita; skupaj je nastopilo okoli dvesto tekmovalcev iz osmih klubov. Odsotnost teh dveh plavalcev ne bi mogla bistveno spremeniti ekipnega plasmaja. Ugotoviti moramo, da so bila domača dekleta nekoliko slabša v primerjavi s fanti.

Največje presenečenje tekmovanja je napravil plavalec Fužinarja Dušan Erženičnik, ki je postal republiški prvak v disciplini 200 m prsno s časom 2:52,6, kar je za sekundo boljše od postavljenega časa za postavitev republiškega mladinskega rekorda.

Brane Breznikar je osvojil kar tri kolajne od štirih možnih in še četrta mu je ušla za desetinko sekunde. Brane je prav gotovo plavalec, kakršnega si želi sleherni plavalni kolektiv. Zelo hitro se je prebil med elito slovenskih plavalcev. Na 200 m hrbtno je zasedel drugo mesto z novim klubskim rekordom 2:29,1, na 200 m mešana je bil tretji s prav tako novim klubskim rekordom; tretji je bil na 100 m delfin, kar pa ni njegova specialnost, na 400 m kravl je bil četrti. Plaval je pod pet minut s časom 4:58,7, kar je nov klubski rekord.

K celotnemu uspehu ekipe so pripomogli vsi plavalci Fužinarja, ki so dali res vse od sebe in dokazali, da so tudi na videz nepremagljivi nasprotniki premagani, če se boriš srčno in porabiš vso energijo, ki si jo nabral na treningih. Zahvala gre prav vsem tekmovalcem Fužinarja, ki so se borili kot športniki.

Pri plavanju se doseženi rezultat točkujeta, in sicer v vsaki disciplini po dva najboljše plavalca za vsak klub. Zato je možno spremljanje napredovanja posameznih klubov, ker se plavajo tudi iste proge.

Kranj 1968	Število točk
1. Triglav Kranj	20.147
2. Ilirija Ljubljana	15.900
3. Ljubljana	13.910
4. Rudar	13.831
5. Fužinar	12.568
6. Slavija	10.789
7. Celulozar	8.673
8. Neptun	1.687
9. Koper	1.521

Ravne 1969	Število točk
1. Triglav	19.596
2. Ilirija — Slavija	16.091
3. Fužinar	14.184
4. Ljubljana	13.870
5. Rudar	13.273
6. Koper	12.756
7. Delfin Rovinj	7.429
8. Jesenice	1.002

Iz tega prikaza je razvidno, da je Fužinar od lani napravil kvaliteten skok v primerjavi z drugimi klubi. (Koper v Kranju ni nastopil kompleten, zato je primerjava nemogoča. Ilirija in Slavija sta se združili v en klub.)

Postavlja se vprašanje, kako dolgo bomo še vzdržali korak s plavalnimi klubi, če vemo, da ima prvih pet klubov na letošnjem prvenstvu razen Fužinarja profesionalne trenerje. S pričetkom letne sezone pa vsi klubi, razen Jesenic in Fužinarja, nastavijo profesionalne trenerje. Peščica plavalnih delavcev sedaj še dela za skromno nagrado. Vprašanje je, kako dolgo bodo ti tovariši še vzdržali, saj plavalni klub trenira petkrat tedensko. Trener prve ekipe Drago Polanc je res solidno pripravil ekipo za to tekmovanje. Prav tako pa so mlajši plavalci iz plavalne šole, ki jo vodi prof. Vlado Medvejšek, odlično startali v članski konkurenci.

Prav je, da se zahvalimo vsem podjetjem, ki so pripomogli, da je to tekmovanje v redu potekalo.

Domači sodniki in organizatorji so tekmovanje organizirali brezhibno, tako da je delegat plavalne zveze Slovenije ob zaključku izrazil vse priznanje in ni imel niti ene pripombe na izvedbo tekmovanja. Zahvala gre tudi občinski zvezi za telesno kulturo, ki je za drugo in tretje uvrščeni ekipi podelila lepe pokale. Štirje plavalci Fužinarja so si na tem tekmovanju zagotovili udeležbo na državnem prvenstvu, ki je bilo v novem 50-metrskem bazenu v Beogradu.

Brane Breznikar, Dušan Erženičnik, Rajko Valcl in Drago Mežner so svoje moči pomerili v jugoslovanskem merilu — več o tem pa v prihodnji številki.

T. P.

POKAL ZA OSNOVNO ŠOLO NA RAVNAH

V prejšnji številki Informativnega fužinarja smo objavili posamezne rezultate občinskega šolskega prvenstva v veleslalomu, sankanju, skokih in tekih, vendar pa

Na poseki je bil vso zimo živžav

takrat še nismo mogli objaviti ekipnega zmagovalca. Po dodatnem sistemu za izračun ekipnega zmagovalca, katerega so prejele vse osnovne šole v naši občini, pa so posamezne šole dosegle naslednje skupne rezultate:

1. mesto OŠ Ravne s 404 točkami,
2. mesto OŠ Črna s 425 točkami,
3. mesto OŠ Prevalca s 447 točkami,
4. mesto OŠ Mežica s 695 točkami.

Vsem šolam, predvsem seveda osnovni šoli na Ravnah, k doseženim rezultatom iskreno čestitamo z edino željo, da bi bilo na naslednjem prvenstvu še boljše.

FANEDL ODLIČEN

Tudi koroški veleslalom, ki ga je letos že enajstič uspešno izvedel SK Fužinar, je dokazal, da so ravenski alpski smučarji krepko napredovali. Premagati ekipe (dva člana, en mladinec in ena članica) Jesenic, Branika, Dobrle vesi, Črne, Trbovelj itd. namreč ni lahka stvar. Junak veleslaloma je bil brez dvoma Fanedl, ki je premagal vse nastopajoče člane, med njimi tudi reprezentanta Židana z Jesenic. Pohvaliti je potrebno še druge člane zmagovalne ekipe — Skrinjarja, mladega Potočnika in Vido Tevž, ki pri članicah ni imela prave konkurence.

POČASTITEV TELESNOVZGOJNIH DELAVK

Občinska zveza za telesno kulturo je tudi letos ob dnevu žena organizirala skromno počastitev telesnovzgojnih delavk iz vse naše doline in se jim tako skušala oddolžiti za nesebično delo in trud v telesnovzgojnih organizacijah. Zanimivost letošnjega srečanja je bila v tem, da so vse navzoče tekmovalce v streljanju z zračno puško. Po zagrizeni borbi (zmagovalka je bila določena šele po ponovnem streljanju) je zmagala Černilčeva pred Komarjevo (obe Ravne) in Mlinarjevo iz Žerjava.

Ko se vsem telesnovzgojnim delavkam najlepše zahvaljujemo za njihovo koristno in požrtvovalno delo, čestitamo tudi najboljšim strelkam.

-ate-

Profesionalci

Foto: F. Kamnik

MED POPREČJEM IN VRHUNSKIMI DOSEŽKI

Glede na to, da so bili bralci Informativnega fužinarja že večkrat seznanjeni z rezultati smučarjev tekačev v letošnji zimski sezoni, ima ta članek namen dati povzetek uspehov in neuspehov ter nekaj misli za prihodnje delo.

Naše razmišljanje začnimo z ugotovitvijo, da je smučarski tek ena od športnih oblik telesne kulture, s tem pa tudi del družbene nadstavbe, če na človeka ne gledamo kot na svojevrstno celovitost. Je torej del kulturnega izživiljanja ljudi, dejavnost, ki dopolnjuje in bogati smisel človeškega življenja, predvsem pa je biološka nujnost. Če gledamo s tega vidika, se nam vsiljuje ocena družbenega položaja športa v našem ožjem okolju, in ugotovimo lahko, da je ta položaj na zelo nizki ravni. Vzroki za to so različni. Sprememba javnega mnenja bo verjetno trajala precej dolgo tudi pod pogojem, da bo naša športna dejavnost potekala na znanstveni osnovi, ki bi morala dajati stvarne dokaze za izboljšanje takšnega stanja.

Vsekakor lahko rečemo, da podzavestno, prikrito ali odkrito podcenjevanje tega področja družbene dejavnosti v veliki meri temelji na oceni, da je šport komaj kaj več od otroške igre, da se z njim pečajo neresni ljudje ali vsaj taki, ki resno jemljejo neresno stvar.

Največje breme pri spremembi takšnega stanja vsekakor pade na športne delavce in športnike našega kraja. Po mojem so potrebni radikalni postopki in intenzivno usmerjena akcija v organizacijskem preoblikovanju znotraj športne organizacije ter premišljena akcija zunaj nje.

Zanašanje na izredno vlogo množičnosti, medtem ko je praksa usmerjena na kvaliteto, pripelje samo do poprečnosti, v kateri smo. Neodločnost in začasne improvizirane rešitve od danes do jutri onemogočajo delo tudi tistim, ki imajo realne pogo-

je, da izpolnijo svojo družbeno vlogo. Tu predvsem vidimo doseganje afirmacije športnika na pomembni ravni in s tem zadovoljitev njegovega pasivnega gledalca, posebno pa vključevanje tega pasivnega gledalca kvalitetnega športa v rekreativno izživiljanje in ohranitev bioloških funkcij na ravni, ki jo od njega zahteva sodobna proizvodnja.

Ne živim še dolgo na Ravnah, vendar sem imel priložnost videti že precej rok brez prstov. Se je kdo vprašal, ali ne bi ti prsti mogli ostati v svoji zelo važni življenjski funkciji, če bi se pravočasno vplivalo na razvoj in ohranitev človekovih motornih sposobnosti? Zdi se mi, da jih je malo. In prav zaradi tega, zaradi nizke fizične kulture naših ljudi, sedanji družbeni razvoj omogoča in celo sili posameznike k izjemnim naporom, da bi se vsaj sedanje stanje (posebno materialno) obdržalo, da se ne bi poslabšalo. Mislim, da je iz tega stanja težko, toda nujno najti izhod.

Smučarski tek vsekakor spada sem. Nikakor ni imun za družbene dogodke, posebno pa za vpliv družbene mikrostrukture. Nekateri pravijo, da je privilegiran. Če tudi je, mislim, da ni v zadostni meri, ker mu ni omogočen odločilni korak iz poprečnosti.

Čeprav imamo v zadnjem času zelo ugodne možnosti za kvaliteten razvoj nekaterih tekmovalcev, ostaja vrsta nerešenih vprašanj, kot npr.: premalo urejen ekonomsko-socialni položaj tekmovalcev, pomanjkanje točno določenih posameznih in skupinskih ciljev, neusklajenost osebnih in splošnih interesov posameznikov, iz česar izhaja premajhna motiviranost za doseganje rezultatov izjemne vrednosti.

Vse to nas navaja k temu, da moremo biti do neke mere zadovoljni z doseženimi rezultati jugoslovanske vrednosti in — samo do tod. Trdim pa, da zmoremo več, in to precej več!

Kaj smo dosegli v letošnji sezoni?

Ugotovimo najprej, da je bilo to leto relativno mirno, ker ni bilo ne olimpiade ne svetovnega prvenstva. Ta mir je bil opazen tudi v ambicijah tekmovalcev. Zato so imeli Ravenčani največje preizkušnje na kupu Kurikkala, balkaniadi in na nekaj mednarodnih tekmovanjih v Nemčiji, Italiji in na Češkoslovaškem.

Rekli smo že, da ni bilo mednarodnih uspehov. Do neke mere je izjema Dretnikovo 13. mesto na kupu Kurikkala in nekateri uspehi v ČSSR. Naši tekmovalci imajo raje medsebojne obračune, kar je samo do neke mere dobro.

Sezona se je začela ob koncu decembra in od takrat so vsi trije naši tekmovalci zasedli vsaj po eno prvo mesto v popolni konkurenci, dvakrat pa je to uspelo tudi članici Jožici Bavče. Serijo je začel Krpač z zmago v Bohinjski Bistrici v tekmi za pokal Tomaža Godca. Tega smo bili seveda veseli, ni pa to razveseljivo za naše smučanje glede na to, da je Krpač to sezono mnogo premalo treniral. Dretnik je nato tekel solidno na mednarodni prireditvi v Bohinju, nekoliko dni pozneje pa je bil prvi v Dolu. Bavče je bil kot po pravilu stalno četrti, kakšne pol minute za zmagovalcem. Šele pred koncem sezone mu je uspelo zmagati na Isteničevem memorialu in na metalurških igrah, končno pa je postal tudi slovenski prvak v Planici. Če seštejemo te rezultate, ugotovimo, da je Dretnik vidno napredoval, Bavče stagniral, Krpač pa popustil. Dretnik in Bavče sta zanesljivo med prvimi petimi Jugoslovani.

Na ekipnih tekmovanjih smo dosegli nekaj vidnih uspehov. To so prvo mesto za pokal Tomaža Godca, superiorno prvo mesto članske štafete na državnem prvenstvu ter zmagi na Isteničevem in Rožičevem memorialu. Izgubili smo srebrno palico v Dolu in člansko štafeto na republiškem prvenstvu.

Kot je znano, je bila pred nekaj leti ustanovljena na Ravnah šola za smučarske teke. Njeni prvi boljši rezultati so se pojavili lani, nadaljevali pa letos. Posebno pomembnih rezultatov za zdaj še ni. Osnovno pa je, da je šola izpopolnila vse tekmovalne kategorije in ustvarila solidne temelje za razvoj kvalitetnih smučarjev tekačev.

Izkristalizirala so se tudi nekatera imena. Štefan Gorenšek je tretji do četrti mlajši mladinec v Jugoslaviji. Škoda, da mu je bolezen preprečila doseganje boljših rezultatov. Zelo blizu mu je Vili Mozgan, peti z državnega prvenstva. Za njima je še nekaj obetajočih mlajših mladincev — Anton Ugrin, Martin Erjavec in Stanko Šardi.

Naše barve sta zastopali tudi dve mladinki, Nada Zih in Marija Meh. Plasirali sta se med prvih pet. Obseg dela z njima pa je bil premajhen za boljše rezultate.

Pri pionirjih je oblikovana solidna skupina starejših pionirjev: Miro Brajnik, Zvonko Gros, Mirko Marzel in Janez Kovačič. Na republiškem prvenstvu so bila od boljših mest osvojena 4., 10., in 11., na Isteničevem memorialu v republiški konkurenci pa 3., 5., in 7.

Vse to daje upanje na dobro prihodnost, zato moramo storiti vse, da te potencialne možnosti izkoristimo. Če smo razumni, ne bomo pričakovali rezultatov čez noč. Izjemni talenti se ne rodijo pogosto. Pred do-

Idila

seganjem pomembnih rezultatov je zmeraj dolg športno pedagoški proces. Povejmo samo, da so za dosego in ustalitev fine tehnike potrebna štiri leta vztrajnega dela.

Naša prizadevanja bi morala temeljiti na dolgoročni politiki, osnovani na racionalni organizaciji in zagotovitvi stalnih materialnih možnosti za delo. Rezultati v tem primeru ne bi smeli izostati, obstajala pa bo tudi odgovornost za uspehe in neuspehe pri delu.

Josip Keccerin

REKREACIJSKA TEKMOVANJA

(Nadaljevanje)

V prejšnjem sestavku so bile opisane panoge rokometa, odbojke, kegljanja in namiznega tenisa. Nadaljujemo z drugimi panogami.

Streljanje posamezniki

Tekmovanja se je udeležilo 64 naših sodelavcev, ki niso vključeni v strelske družine. Vrstni red najboljših posameznikov v streljanju z zračno puško — 20 strelcev na razdalji 10 m:

1. Anton Hölbl, valjarna, 159 krogov, 2. Edvard Sagernik, SEVO, 157, 3. Hinko Pepevnik, mehanična, 156, 4. Mitja Homan, livarna, 152, 5. Leopold Ranc, mehanična, 151 krogov.

V ekipnem tekmovalstvu, ki je potekalo po ligaškem sistemu, je nastopilo 8 ekip. Najuspešnejši so bili strelci livarne, ki so premagali vse nasprotnike. Nastopili so v postavi: Ivan Plazovnik, Albin Čreslovnik, Rafael Belaj, Franc Hudovernik, Tomo Škegro in Mitja Homan.

Vrstni red ekip: 1. livarna I, 14 točk, 4976 krogov, 2. mehanična, 10, 4934, 3. SEVO, 8, 4925, 4. uprava, 8, 4465, 5. livarna II, 8, 4432, 6. topilnica, 4, 3801, 7. valjarna, 4, 3601, 8. kladivarna, 0 točk, 152 krogov.

Sankanje

Po končanih tekmovanjih po obratih v sankanju so se naši najboljši sankalci po-

merili na Lešah. Moških je nastopilo dvajset.

Najboljši so bili: 1. Božidar Erat, šolski center, 5,03,2, 2. Ivan Škratek, uprava, 5,11,4, 3. Tomo Škegro, livarna, 5,14,0 4. Erih Kodrun, mehanična, 5,15,4, 5. Slavko Blatnik, livarna, 5,21,8.

Pri ženskah je bila udeležba slabša; tekmovalo je le 8 posameznic.

Rezultati: 1. Štefka Savinc, valjarna, 6,07,7, 2. Gabrijela Zdovc, SEVO, 6,11,4, 3. Majda Bauče, uprava, 7,16,0.

Med ekipami, ki so jo sestavljali 4 moški in 2 ženski, je zmagala ekipa uprave s časom 14,37,6 pred livarno 16,35,5.

Veleslalom

Na smučiških poseke smo izvedli tekmovalje v veleslalomu v petih kategorijah. Moški so bili razdeljeni v 4 skupine, ženske pa so tekmovalle samo v eni skupini.

Rezultati. Člani nad 45 let: 1. Miha Kos, mehanična, 55,8, 2. Pavle Cesar, SEVO, 58,9, 3. Anton Potočnik, uprava, 60,7.

Člani od 30 do 45 let: 1.—2. Adi Pustoslavšek, mehanična, 55,8, inž. Anton Hojnik, SEVO, 55,8, 3. Božo Radivojevič, šolski center, 60,4.

Člani do 30 let: 1. Anton Oblak, kalilnica, 55,9, 2. Milan Štehar, livarna, 56,8, 3. Ivan Ivartnik II., topilnica, 57,4.

Registrirani člani: 1. Alojz Fanedl, mehanična, 49,5, 2. Roman Skrinjar, SEVO, 49,9, 3. Jakob Valtl, mehanična, 50,9.

V konkurenci članic je nastopila samo Marica Komar in dosegla čas 61,4.

Kegljanje

Na izbirnih tekmah za udeležbo na zimskih metalurških igrah se je pomerilo 25 neregistriranih članov.

V prvi seriji na 100 lučajev so bili najboljši: 1. Anton Blatnik, šolski center, 395 kegljev, 2. Jože Kotnik, uprava, 394, 3. Janez Šnajder, livarna, 392, 4. Ivan Lukman, uprava, 380, 5. Ernest Kasnik, mehanična, 379 kegljev.

V drugi seriji na 200 lučajev pa je bil naslednji vrstni red: 1. Vinko Trafela, šolski center, 782 kegljev, 2. Jože Kotnik, uprava, 779, 3. Peter Grögl, uprava, 772, 4. Ivan Lukman, uprava, 770, 5. Mirko Mlačnik, valjarna, 768 kegljev.

Na zadnjih izbirnih tekmah sta bila najuspešnejša: Jože Kotnik, uprava, 840 kegljev, in Ivan Lukman, uprava, 818 kegljev.

S tem rezultatom sta bila boljša kot večina registriranih kegljačev in se povsem zasluženo uvrstila v reprezentančno vrsto železarne Ravne.

V mesecu marcu bo še izvedeno prvenstvo posameznikov v plavanju, prvenstvo posameznic v streljanju in ekipno šahovsko prvenstvo.

Štefan Filipančič

STRELJANJE

Strokovni odbor za strelski šport pri Ob ZTK na Ravnah je organiziral 13. marca občinsko prvenstvo za »zlati puščico« za leto 1969. Tekmovanja se je udeležilo 16 strelcev, ki so na družinskih prvenstvih dosegli določeno normo. Iz SD »TON« Mežica so dosegli normo 4 strelci, iz SD »Markovič-Kristl« — Črna 2 strelca, iz SD »Knez Pepi« Ravne pa 10 strelcev.

ANTE KALAJŽIČ

Dragi Ante, doletela nas je žalostna dolžnost, da se v imenu kolektiva nove topilnice Železarne Ravne poslednjič poslovimo od tebe ob tvojem odprtem grobu.

Rodil si se v sončni Dalmaciji v bližini Splita, kjer ti je pod toplimi žarki južnega sonca potekala mladost ob skrbnem var-

stvu staršev. Kljub težki mladosti v kamniti Dalmaciji si se razvil v krepkega fanta.

Pred sedmimi leti si prišel na Koroško in si v Železarni Ravne poiskal delo. Zaposlil si se v kovačnici, kjer si delal dolga leta in pridno koval žareče jeklo. Leta 1964 si uspešno opravil izpit za žerjavovodjo in si tako pridobil kvalifikacijo. Poročil si se in si ustvaril družino, v krogu katere si srečno živel.

En mesec pred usodnim dnem si se odločil, da spremeniš delovno mesto, in prišel si v novo topilnico. Tudi na novem delovnem mestu si delal marljivo in bil med najbolj pridnimi v skupini. Vestno si izpolnjeval svoje dolžnosti do usodnega dne, ko te je kruta usoda iztrgala iz naših delovnih vrst. Žalostno je, da si umrl v cvetu mladosti, star 33 let, kot žrtev težke nesreče tako nepričakovano in tako neprirodno.

Nihče si ni predstavljal, da boš tako kmalu odšel iz naše delovne skupnosti, v kateri si živel le malo časa, vendar si se že vživel vanjo. Zapustil si mlado ženo in dva nedorasla otroka, ki te bosta vedno bolj pogrešala in bosta šele čez leta občutila, da sta izgubila skrbnega očeta in varuha.

Ko se poslavljamo od tebe, vemo, da te bomo ohranili še dolgo v lepem spominu.

Naj ti bo lahka slovenska zemlja!

Občinsko »zlati puščico« je osvojil Evgen Korinšek, lanskoletni zmagovalček, s 537 krogi. Normo za republiško prvenstvo je dosegel tudi Anton Špegel s 530 krogi. Oba strelca sta člana SD »Knez Pepi« in sta sodelovala na republiškem prvenstvu 6. aprila v Ljubljani.

V nedeljo, 23. marca, je bilo na Ravnah občinsko prvenstvo za mladince in mladinke. Tekmovanja se je udeležilo malo ekip, in to ŠSD — Gimnazija Ravne je bi-

Zimska geometrija

la zastopana z ekipo mladincev in mladink, kar naj bo vzgled drugim šolskim športnim društvom v dolini. Tekmovanja so se udeležili še ekipa mladincev ŠSD — MIŠ — Ravne ter mladinci in mladinke SD »Knez Pepi«.

Med mladinkami so osvojile prehodni pokal mladinke SD »Knez Pepi« s 341 krogi pred gimnazijo s 188 krogi. Najboljša ekipa mladincev pa je bila ŠSD MIŠ s 597 krogi pred ŠSD gimnazijo, ki je napravila 398 krogov, in ekipo »Knez Pepi« s 358 krogi.

-ervi-

MARCA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Borivoj Šuštaršič — SS, Miroslav Čas, inženir str. — VSS, Jože Segel, inženir metalurgije — VSS, Justina Onuk — SS, Vinko Pušnik — SS, Franc Fras — SS, Zdravko Ridl — NK, Janez Kuhelnik — NK, Ivan Štruc — NK, Stefan Tominc — NK, Dušan Rauter — PK, Miha Ošlak — KV, Anton Jerlah — KV, Maks Rožej — NK, Milan Zdovec — KV, Mirko Konečnik — PK, Anton Šaberl — NK, Jožica Makan — NK, Branko Božank — NK, Miroslav Vaukan — KV, Peter Navodnik — NK, Stanko Gorenšek — KV, Henrik Polainer — KV, Drago Sterkuš — PK, Radivoj Koren — PK, Alojz Pori — KV, Jože Ravlen — SS.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Miran Zemljčič — SS, Danilo Širnik — SS, Ferdo Grešovnik, dipl. inž. fizike, Stefan Hojnik, dipl. inž. elektr., Borivoj Letnar — KV, Juri Flis — VK, Roman Jakopin — KV, Ante Kalajžič — PK, Gabrijel Čičič — KV, Branko Goričanec — KV, Franc Kotnik — KV, Janko Zakeršnik — KV, Franc Oder — KV, Ivan Zagernik — KV, Andrej Stradovnik — PK, Franc Marzel — KV, Justin Vetrh — PK, Drago Vovk — KV, Marjan Lauko — KV, Franc Banko — KV, Stefan Kresnik — KV, Franc Medvoz — PK, Drago Štekl — KV, Anton Vrabič — PK, Stanko Čapelnik — NK, Franc Anželak — KV, Ivan Laznik — KV,

Mirko Čegovnik — KV, Anton Štaudeker — PK, Franc Požarnik — PK, Franc Čerenjak — NK, Viktor Razgoršek — NK, Ivan Vaserfal — KV, Leopold Batič — KV, Jože Obreza — PK, Rudolf Šuler — PK, Alojz Krevh — NK, Stefan Kumprej — NK, Karel Pogorevčnik — NK, Ana Haule — NK, Marko Petrič — PK, Pavel Avguštin — KV.

OBRATNE NEZGODE V MARCU 1969

Jakob Mongus, špedicija — pri zapiranju stranic avtomobila si je poškodoval prst na levi roki.

Ivan Klančnik, kovačnica — pri kovanju na 800-kg padalnem kladivu je dobil desno roko v območje hoda bata. Pri tem mu je poškodovalo štiri prste, in sicer: odrezalo kazalec, sredinec in prstanec ter palec v prvem sklepu. Nepoškodovan je ostal mezinec.

Josip Hažič, topilnica I. — ko je postavljali kokile OKGV 255 na livno ploščo, se mu je ena prevrnila na levo nogo in mu dvakrat zlomila golen.

Ivan Božič, topilnica II. — pri merjenju s potopnim pirometrom mu je brizgnilo tekoče jeklo iz peči za čevljev leve noge.

Ante Kalajžič, topilnica II. — ponesrečeni delavec se je po izpraznjevanju kokil umaknil s svojega delovnega mesta, da bi se ohladil. Pri tem si je poiskal za ohlajevanje prostor na ograji pečne jame II. elektro peči, ker iz te jame vleče hladen zrak. Pri tem je omahnil z ograje na južni strani in padel v 9,5 m globoko jamo. Utrpel je naslednje poškodbe: prelom lobanjskega dna, krvavitev v možgane, prelom medenice in raztrganine sečne cevi. Ponesrečeni je podlegel poškodbam po 58 urah.

Konrad Ledinek, topilnica II. — tekoče jeklo je brizgnilo iz ponovce in ga opeklo po boku.

Ivan Gosnik, topilnica II. — ročica ponovce mu je padla na nart desne noge.

Avugst Čekon, jeklovlek — z žico se je vbo del v dlan desne roke.

Franc Šuler, strojni remont — pri montiranju železnih nosilcev si je poškodoval mezinec desne roke.

Boris Tomaž, promet — pri dviganju bremenske vilice na viličarju si je poškodoval sredinec desne roke.

Franc Grile, valjarna — vroč valjanec ga je oplazil po ramenih.

Adalbert Pavše, mehanska obdelovalnica — pri brušenju strugarskega noža mu je padel tujek v oko.

Drago Hrzenjak, termoenergetski — pri popravilu generatorskega lemeža si je poškodoval koleno.

Naša upokojenca

Ana Haule, roj. 7. junija 1938, v železarni od 5. septembra 1957 kot čistilka pisarn v mehanični delavnici. Inv. upok. 26. marca 1969.

Franc Oder, roj. 30. novembra 1935, v železarni od 4. januarja 1965 kot kurjač v termoenergetskem obratu. Inv. upok. 22. marca 1969.

Ivan Korat, strojni remont — pri popravilu in menjavi valjčnic je z ramenom leve roke udaril ob jekleno konstrukcijo.

Albin Strmšek, topilnica II. — pri snemanju verige z žerjavnega kavlja ga je veriga stisnila za palec desne roke.

Radovan Savič, valjarna — pri brušenju gredic na brusilnem stroju mu je vrglo gredico iz vpenjalne naprave in mu poškodovalo teme glave. Pri delu ni uporabljal zaščitne čelade.

»Ženska nikoli ne ve, kdaj pade zastor. Zmeraj si želi še šestega dejanja. In kakor hitro je zanimivost igre popolnoma pri kraju, predlaga nadaljevanje.«

»Okna so okenca ...«